

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Specializace: Marketing a Management

VÝROBNÍ A DISTRIBUČNÍ POTENCIÁL VYBRANÝCH BIOKOMODIT

Vedoucí diplomové práce

Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

Autor

Bc. Markéta Krýzová

2009

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta KRÝZOVÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Výrobní a distribuční potenciál vybraných biokomodit**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vymezení biosortimentu, srovnání s konvenční alternativou. Analýza výrobních dispozic v Jihočeském kraji. Formulace poptávky ze strany distribučních článků a spotřebitelské veřejnosti. Návrh na uplatnění bioprodukce na trhu Jihočeského kraje. Návrh rozvoje biokomodit v souladu se zájmem trhu.

Metodický postup:

1. Studium teoretických východisek
2. Hodnocení průzkumů realizovaných v letech 2005 - 2009
3. Formulace závěrů

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metodika. 4. Charakteristika výrobního potenciálu, prodejních cest a spotřeby bioprodukce. 5. Návrh na optimalizaci výrobního, zpracovatelského a distribučního systému. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Přílohy.

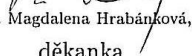
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Červenka, J., Kovářová, K.: Biopotraviny. Praha: ČZU PEF, 2005.
Moudrý, J.: Biopotraviny: hodnocení kvality, zpracování a marketing.
Praha: ÚZPI, 2002.
Zákon č. 242/2000 Sb. O ekologickém zemědělství
www.bio-potraviny.cz
www.mze.cz
www.pro-bio.cz

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. března 2008**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2009**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JINDŘICHŮVSKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentova 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. března 2008

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma „Výrobní a distribuční potenciál vybraných biokomodit“ vypracovala samostatně pouze s použitím literatury a elektronických zdrojů uvedených v seznamu literatury a na základě databáze MZe a ÚZEI.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

.....

podpis

V Českých Budějovicích, dne 13. srpna 2009

Děkuji Ing. Haně Doležalové, Ph.D. za odborné rady, připomínky, návrhy a celkové vedení diplomové práce. Děkuji všem dotazovaným ekologickým farmám a ekologickým výrobcům za jejich ochotu spolupracovat a za svůj čas, který mi věnovali.

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Literární přehled.....	11
2.1 Vývoj ekologického zemědělství v České republice.....	11
2.2 Legislativní úprava.....	12
2.3 Vymezení základních pojmů z oblasti ekologického zemědělství.....	13
2.4 Konvenční zemědělství a ekologické zemědělství.....	14
2.5 Cíle ekologického zemědělství.....	16
2.6 Zásady ekologického zemědělství.....	17
2.6.1 Zásady chovu zvířat v ekologickém zemědělství.....	17
2.6.2 Zásady pěstování rostlin v ekologickém zemědělství.....	18
2.6.3 Zásady zpracování bioproduktů.....	19
2.7 Druhy distribučních cest	19
2.7.1 Nepřímé distribuční cesty.....	20
2.7.2 Přímé distribuční cesty.....	22
2.7.3 Velkoodběratelé s velkoobchodní činností.....	24
2.7.4 Maloobchod - specializované prodejny zdravé výživy.....	30
2.7.5 Maloobchod - obchodní řetězce.....	31
2.8 Kvalita bioproduktů v ekologickém zemědělství.....	33
2.9 Označování bioproduktů a biopotravin.....	35
2.10 Komparace konvenční a ekologické produkce vybraných biokomodit.....	37
2.10.1 Živočišné produkty.....	37
2.10.1.1 Mléko a mléčné produkty.....	37
2.10.1.1.1 Kravské mléko a mléčné bioprodukty.....	37
2.10.1.1.2 Kozí mléko a mléčné produkty	38
2.10.1.2 Maso a masné výrobky.....	39
2.10.1.2.1 Biohovězí.....	39
2.10.1.2.2 Biovepřové.....	40
2.10.2 Rostlinné produkty.....	41

2.10.2.1 Obilniny a obilné produkty.....	41
2.10.2.2 Ovoce.....	42
2.10.2.3 Zelenina.....	43
2.10.2.4 Brambory.....	44
2.11 Výroba, prodej, nákup a spotřeba biopotravin.....	44
2.11.1 Výroba biopotravin.....	44
2.11.2 Prodej biopotravin.....	47
2.11.3 Nákup a spotřeba biopotravin.....	48
3. Cíle a metodika.....	51
3.1 Cíle.....	51
3.2 Metodika.....	51
3.3 Postup řešení.....	52
3.4 Zdroje informací.....	52
4. Praktická část.....	53
4.1 Charakteristika ekologického zemědělství v Jihočeském kraji.....	53
4.1.1 Ekologické farmy.....	53
4.1.2 Zemědělská půda.....	54
4.1.3 Živočišná produkce.....	57
4.1.4 Rostlinná produkce.....	59
4.1.5 Produkce v ekologickém zemědělství a přechodném období.....	64
4.2 Vyhodnocení výsledků z průzkumů z let 2005 až 2009.....	71
4.3 Analýza distribučního a výrobního potenciálu vybraných biokomodit v Jihočeském kraji (průzkum).....	77
4.3.1 Hovězí maso.....	77
4.7.2 Kravské mléko.....	84
4.7.3 Kozí maso.....	85
4.7.4 Kozí mléko a kozí produkty.....	87
4.7.5 Skopové maso.....	89
4.7.6 Obiloviny.....	91
4.7.7 Ovoce.....	93
4.7.8 Brambory.....	94

4.7.9 Luskoviny.....	96
4.8 Zpracovatelé (výrobci).....	97
4.8.1 Zpracovatelé masa a masných výrobků.....	97
4.8.2 Výrobci pekárenských produktů	99
4.8.3 Zpracovatel ovoce.....	101
5. Syntéza údajů.....	102
6. Závěr.....	108
7. Summary.....	114
8. Seznam použité literatury a elektronických zdrojů.....	115
9. Seznam příloh.....	120

1. Úvod

Vývoj ekologického zemědělství v České republice prošel od počátku 90. let dynamickým rozvojem. Z alternativního zemědělského systému, který podporoval úzký okruh lidí, vznikla státem uznávaná a zákonem definovaná produkce, která má přísná pravidla respektující životní prostředí, pohodu zvířat a která si získala širokou podporu a důvěru spotřebitelů.

Pravidla ekologického zemědělství a výroby biopotravin jsou upravena naší i evropskou legislativou (zákon č. 242/2000 Sb., nařízení Rady (EHS) 2092/91), jejich dodržování je tak garantováno státem. Ministerstvo zemědělství pověřuje k činnosti kontrolní organizace (KEZ, o.p.s., ABCERT GmbH a BIOKONT CZ, s r.o.), které přímo na ekologických farmách a ve výrobnách biopotravin dodržování pravidel kontrolují.

V dnešní době se ekologické zemědělství a produkce biopotravin staly perspektivní podnikatelskou příležitostí, neboť stát tuto oblast finančně podporuje. Poptávka spotřebitelů po biopotravinách je obecně vyšší než nabídka, proto je zde zaručen odbyt. Na českém trhu poptávka převyšuje nabídku především u čerstvé zeleniny a ovoce, mléka a mléčných výrobků, drůbežního masa, vajec a dále je nedostatek čerstvého pečiva, brambor, vepřového masa, ovocných džusů a nápojů atd.

Kvalita biopotravin je dána především postupy při hospodaření na ekofarmách a zpracováním biopotravin.

V ekologickém systému hospodaření na rozdíl od konvenčního se nepoužívají pesticidy, stimulanty růstu ani geneticky modifikované organismy. Pokud se tyto látky nepoužívají, minimalizuje se i jejich výskyt v konečném produktu. Proto jsou biopotraviny kvalitnější a zdravější. Biopotraviny dále nesmí obsahovat chemické konzervanty, umělá barviva, stabilizátory a ochucovadla tzv. „éčka“. Používají se pouze povolené přídavné látky, které nejsou nebezpečné a zdraví škodlivé. Biopotraviny mají potom sice sníženou trvanlivost, ale vysokou vnitřní kvalitu.

Výzkumy prokázaly, že biopotraviny mají vysokou nutriční hodnotu. Brambory a mrkev v biokvalitě mají vyšší obsah vitamínu C než běžné (konvenční) produkty.

Biozelenina a bioovoce má vyšší obsah minerálů a antioxidačních látek. Biomléko obsahuje větší množství vitamínu E a tzv. omega mastných kyselin, které mají pozitivní vliv na oběhový systém u člověka. Vyšší obsah mastných kyselin prospěšných pro lidské zdraví byl zjištěn také u biomasa.

Počet ekologických zemědělců v posledních letech stabilně roste, razantním způsobem narůstá i počet výrobců biopotravin, kteří zvyšují nabídku českých biopotravin. Biopotraviny jsou pro spotřebitele stále dostupnější, prodávají se nejenom na tradičních místech (supermarkety, prodejny zdravé výživy, farmy, internet), ale i na malých městech v diskontních nebo místních prodejnách potravin. Mnozí obchodníci zviditelňují svůj sortiment biopotravin a prodávají je pod svou privátní značkou (Tesco Organic, Natur pur, apod.).

Cílem této diplomové práce je analyzovat výrobní a distribuční potenciál ve vztahu k vybraným biokomoditám. Práce je zpracována v rámci výzkumného záměru Jihočeské univerzity Ekonomické fakulty MSM 6007665806, zaměřeného na podporu rozvoje horských a podhorských oblastí Jihočeského kraje.

2. Literární přehled

2.1 Vývoj ekologického zemědělství v České republice

Počátky ekologického zemědělství v České republice lze zaznamenat ve 2. polovině 80. let (vznik organizace Bioagra, konference o ekologickém zemědělství). (Moudrý, Prugar, 2001)

První tři farmy v Jeseníkách a Bílých Karpatech zahájily přechod na EZ v roce 1989. (Ekologické zemědělství v České republice, 2006)

Systematicky, se státní podporou, bylo ekologické zemědělství rozvíjeno od počátku 90. let. Na ministerstvu zemědělství vznikl Odbor pro privatizaci a alternativní zemědělství a současně byla vyčleněna přímá podpora pro rozvoj alternativního zemědělství 100 mil. Kč v letech 1991-1992 převážně na projekty investičního charakteru. V roce 1993 ekologicky hospodařilo 135 zemědělských podniků na ploše 15371 ha zemědělské půdy. Podniky byly sdruženy do svazů PRO-BIO v Šumperku, BIOWA v Chrudimi, NATURVITA v Třebíči, LIBERA v Praze a ALTERVIN ve Velkých Bílovicích. (Moudrý, Prugar, 2001)

Tyto svazy vznikly v letech 1990-1991. Později došlo ke sloučení několika z nich a v současné době působí v ČR svaz PRO-BIO a sdružení LIBERA. (Ekologické zemědělství v České republice, 2006)

V letech 1993-97 se rozsah ekologického zemědělství nezvyšoval vlivem odbourání přímých podpor, ale docházelo ke kvalitativním změnám jako zlepšení kontrolních mechanismů, zapojení do mezinárodní kontroly, příprava akreditace u IFOAM (International Federation for Organic Agriculture Movement) a EU. Také označení se měnilo od pojmu alternativní přes organické až po současné označení ekologické zemědělství. Opětovné zavedení podpor pro ekologické zemědělství od roku 1998 podnítilo zájem a přispělo ke zvýšení rozsahu ekologicky obhospodařovaných ploch zemědělské půdy. (Moudrý, Prugar, 2001)

V letech 1998-2000 dochází k rapidnímu nárůstu ekologicky obhospodařovaných ploch především v horských a podhorských oblastech. (Moudrý, Prugar, 2001)

Kontrolní systém

Od roku 1993 začal platit jednotný systém kontroly a bioprodukty a biopotraviny jsou označovány společným grafickým logem BIO – PRODUKT ekologického zemědělství. V roce 1995 byl systém kontroly a certifikace akreditován IFOAM a byla uzavřena smlouva o supervizi s Bioland Kontrollstelle Bayern (nyní BIOZERT, GmbH, Ausburg). To umožnilo vývoz českých bioproduktů do zemí EU a zvýšilo mezinárodní prestiž českého ekologického zemědělství. Následně v roce 1999 pověřilo Ministerstvo zemědělství kontrolou EZ v celém rozsahu obecně prospěšnou společnost KEZ, která byla až do roku 2005 jedinou kontrolní organizací v ČR. (Ekologické zemědělství v České republice, 2006)

V květnu roku 2005 vypsalo MZe (Ministerstvo zemědělství) výběrové řízení na další kontrolní organizace, těmi se staly ABCERT GmbH a Biokont CZ, s.r.o. (Moudrý, 2007)

2.2 Legislativní úprava

Nejvyšší legislativní normou pro ekologické systémy zemědělského hospodaření v České republice je zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství. (Moudrý a kol., 2007) Tento zákon stanoví podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství a podmínky pro výrobu biopotravin. Dále upravuje systém osvědčování původu bioproduktů a biopotravin a jejich označování, jakož i výkon kontroly a dozoru nad dodržováním tohoto zákona. (Zákon č. 242/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o ekologickém zemědělství)

S účinností od 30.12. 2005 začal platit zákon č. 553/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Smyslem novely bylo vypustit ze zákona č. 242/2000 Sb. všechna ustanovení, která jsou duplicitní s evropskou legislativou EZ (nařízení Rady (EHS) 2092/91 o ekologickém zemědělství). Došlo tak ke zjednodušení pravidel pro EZ v ČR. Úplné znění zákona č. 242/2000 Sb. vyšlo ve Sbírce zákonů jako zákon č. 30/2006. S účinností od 1. 2. 2006 začala také platit nová prováděcí vyhláška MZe č. 16/2006 Sb., která nahradila všechny dosud platné prováděcí vyhlášky k zákonu č. 242/2000 Sb. Novelizovaný zákon o

EZ platný v ČR obsahuje zejména ustanovení týkající se registrace ekozemědělců, podmínky pro kontrolu a kontrolní organizace a sankční systém.

(Moudrý a kol., 2007), (Šarapatka, Urban a kol., 2006)

Ode dne 1. 1. 2009 začala platit zcela nová evropská legislativa ekologického zemědělství. Konkrétně jde o nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (EHS) 2092/91 a prováděcí nařízení Komise (ES) 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) 834/2007. Soubor nové legislativy doplňuje nařízení Komise (ES) 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dovoz biopotravin ze třetích zemí. Dále platí národní zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. (Základní statistické, 2008)

2.3 Vymezení základních pojmů z oblasti ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamožují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat. (Zákon č. 242/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o ekologickém zemědělství)

Ekofarma je uzavřená hospodářská jednotka zahrnující pozemky, hospodářské budovy, provozní zařízení a popřípadě i hospodářská zvířata sloužící ekologickému zemědělství. (Zákon č. 242/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o ekologickém zemědělství)

Bioprodukt je surovina rostlinného nebo živočišného původu získaná v ekologickém zemědělství a určená zejména k výrobě biopotravin, na níž bylo vydáno osvědčení o původu bioproduktu. (Moudrý, 2007)

Biopotravina je potravina vyrobená z bioproduktů, povolených přídatných a pomocných látek a také povoleného podílu surovin nepocházejících z ekologického zemědělství a to za podmínek stanovených vyhláškou. Biopotraviny musí splňovat požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost stanovené zvláštními právními předpisy. Na biopotravinu musí být vydáno osvědčení o původu. (Moudrý, 2007), (Zákon č. 242/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o ekologickém zemědělství)

Ekologický podnikatel je osoba, která evidována podle zvláštního právního předpisu a registrována podle zákona o ekologickém zemědělství, a hospodář na ekofarmě. (Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, 2008)

Osobou podnikající v ekologickém zemědělství je ekologický zemědělec, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, výrobce biokrmiv a dodavatel bioosiv a biosadby. (Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, 2008)

Výrobce biopotravin je osoba, která vyrábí biopotraviny za účelem jejich uvádění do oběhu. (Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, 2008)

2.4 Konvenční zemědělství a ekologické zemědělství

Za konvenční zemědělství je považován současně nejrozšířenější způsob hospodaření ve vyspělých zemích, používající různě vysokou míru prostředků zvyšujících výnos rostlin (umělá lehce rozpustná hnojiva, pesticidy – chemické přípravky proti škodlivým činitelům, růstové regulátory atd.) nebo užitkovost zvířat (krmné přísady, medikamenty ovlivňující říji, enzymatické a hormonální preparáty atd.). Speciální technologie pěstování i chovu zvířat mnohdy preferují technické a ekonomické požadavky na úkor přirozených potřeb živých organismů. Obdobně i při skladování a zpracování používá řadu umělých látek a postupů.

(Moudrý a kol., 1994)

Ekologické zemědělství (synonymum organické, alternativní) je založeno na filozofii holistického chápání přírody (holos=celek). Příroda je podle něho jednotným celkem.

Člověk je přes všechny své zvláštnosti nadále chápán jako součást přírody a z hlediska jejích zákonů je roven ostatním živočichům. Člověk se nemá pokoušet násilně ovládnout přírodu, ale má jednat ve shodě s ní na základě etické a morální zodpovědnosti za zachování mnohostranných forem života na zemi. V ekologickém zemědělství je ekonomika chápána především jako hospodárnost a šetrnost vůči přírodním zdrojům (ovzduší, půdě, vodě) i rostlinám a živočichům. Úsilí o vysokou produktivnost je druhořadé. (Moudrý a kol., 1994)

Konvenční způsob zemědělství je intenzivní způsob hospodaření s důrazem na kvantitu a je tudíž charakteristický snahou o maximální využití produkční plochy. Přednostně jsou pěstovány výkonné odrůdy a k dosažení vysokých výnosů jsou hlavními pomocníky agrochemikálie. Hlavními plodinami jsou obiloviny, kukuřice, cukrovka. Kvalita produktů je v pozadí. (Prugar, J., 1994)

Při extenzivním ekologickém zemědělství zaujímá orná půda menší podíl z celkové plochy, ve větší míře jsou zastoupeny pastviny, úhory, zalesněné plochy apod. Agrochemikálie se nepoužívají vůbec anebo jen velmi málo, důležitým aspektem při výběru odrůd je jejich přirozená rezistence proti chorobám a škůdcům. Preferovanými kulturami jsou píce a luskoviny, pak teprve obiloviny a někdy též zelenina. Kvalita produkce má přednost před kvantitou. (Prugar, J., 1994)

Konvenční zemědělec se při výskytu chorob nebo škůdců ptá, jak je rychle, levně a dokonale zničit. Ekologicky hospodařící zemědělec chápe přírodu jako celek, jako harmonický systém vztahů mezi půdou, rostlinou, zvířetem a člověkem. Svou činností se pak snaží tuto harmonii udržet, podpořit a zlepšit. Ekologické zemědělství vyžaduje dobrý vztah k přírodě, hodně znalostí, výbornou rozlišovací a rozhodovací schopnost. (Moudrý a kol., 1994)

Konvenční zemědělství je otevřené. Počítá s velkým úrodami, ale i velkými vklady do výroby. Ekologické zemědělství se snaží o co nejvíce uzavřený koloběh látek i energie, o jejich úsporu a o využití zdrojů vlastního hospodářství. (Moudrý a kol., 1994)

Rozdíl mezi bioprodukty a obdobnými konvenčními produkty není jen v tom, že jedny byly vyrobeny bez chemických postřiků a druhé při jejich použití. Rozdíl je i

v tom, že u bioproduktů můžeme přesně zjistit, odkud (až konkrétní pozemek či stáj) produkt pochází a za jakých (přísným směrnícím odpovídajících) podmínek byl vyroben. (Moudrý a kol., 1994)

2.5 Cíle ekologického zemědělství

Základní cíle ekologické produkce a zpracování jsou nejvyšší světovou organizací ekologického zemědělství IFOAM (Mezinárodní federace hnutí ekologického zemědělství) definovány následovně:

- Produkovat potraviny vysoké jakosti a v dostatečném množství.
- Konstruktivním a život obohacujícím způsobem postupovat přitom v součinnosti s přírodními systémy a cykly.
- Brát ohled na širší sociální a ekologické dopady organické výroby a zpracovatelských systémů.
- Podporovat a rozvíjet v rámci systému hospodaření biologické cykly, zahrnující mikroorganismy, půdní flóru a faunu, rostliny a živočichy.
- Rozvíjet hodnotné a udržitelné vodní ekosystémy.
- Udržovat a zvyšovat dlouhodobou úrodnost půdy.
- Zachovávat genetickou rozmanitost produkčního systému a jeho okolí, včetně ochrany stanovišť zvěře a rostlin.
- Podporovat zdravý způsob využívání a náležitou péči o vodu, vodní zdroje a veškerý život v ní.
- V maximální možné míře využívat v produkčních systémech obnovitelné zdroje.
- Vytvářet harmonickou rovnováhu mezi rostlinnou výrobou a chovem hospodářských zvířat.
- Zajistit všem hospodářským zvířatům vhodné životní podmínky s náležitým ohledem na základní aspekty jejich vrozeného chování.
- Minimalizovat znečišťování životního prostředí.
- Zpracovávat produkci s využitím obnovitelných zdrojů.
- Vyrábět organické produkty, které jsou zcela biodegradovatelné.

- Vyrábět kvalitní textilie s dlouhou trvanlivostí.
- Umožnit všem, kdož se zapojí do ekologické výroby a zpracovatelství, takovou kvalitu života, která bude znamenat splnění základních potřeb a zajistí přiměřený výnos a uspokojení z práce, včetně bezpečného pracovního prostředí.
- Postupovat směrem ke kompletnímu produkčnímu, zpracovatelskému a distribučnímu řetězci, který bude sociálně spravedlivý i ekologicky zodpovědný.

(Moudrý, Prugar, 2002)

2.6 Zásady ekologického zemědělství

2.6.1 Zásady chovu zvířat v ekologickém zemědělství

- Způsob ustájení musí odpovídat fyziologickým a etologickým potřebám zvířat.
- Všechna opatření, technologie a technika chovu zvířat musí odpovídat požadavku udržení dobrého zdraví a dlouhověkosti chovaných zvířat.
- Je nutno zajistit pohodu hospodářských zvířat: pohyb, čerstvý vzduch, ochranu proti slunci a extrémnímu počasí, dostatek prostoru, podestýlku; průmyslové chovy s řízenými režimy nejsou povoleny.
- Krmná dávka musí odpovídat fyziologickým potřebám zvířat, jejich užitečnosti a musí být jakostní.
- Kupírování, zkracování zobáků a jakékoliv jiné tělesné poškozování a mrzačení není dovoleno, další zákroky na zvířatech (označování, odrohování, kastrace) jsou povoleny jen u některých druhů a kategorií zvířat, v přesně vymezených případech.
- Podstatná část sušiny krmné dávky musí být kryta krmivou pocházejícími z ekologického zemědělství, podíl krmiv z konvenčního zemědělství nesmí překročit 10 % celoroční i denní krmné dávky v sušině, u monogastrů 20 %.

- Krmné přípravky typu stimulatorů, zchutňovačů krmiv syntetického původu, syntetické konzervační a ochranné přípravky, zkrmování močoviny a preventivní aplikace léčiv nejsou povoleny.
- Lze používat zchutňující, vitaminové a minerální přísady přírodního původu.
- Rutinní používání syntetických léčiv, stimulatorů a hormonálních látek není dovoleno.

(Šarapatka, Urban a kol. 2006)

2.6.2 Zásady pěstování rostlin v ekologickém zemědělství

- Struktura plodin musí umožnit střídání plodin se subtilním kořenovým systémem s plodinami s mohutným kořenovým systémem, plodin mělce kořenicích s plodinami hluboce kořenicími.
- Menší produkci kořenové biomasy a posklizňových zbytků některých plodin vyrovnat pěstováním meziplodin.
- Vegetační kryt půdy má být co nejdelší, pokud možno i přes zimu, v osevním postupu musí být zastoupeny jeteloviny, resp. luskoviny.
- Druhovává pestrost pěstovaných plodin musí skýtat dostatečné možnosti pro přežívání prospěšných organismů.
- Plodiny s malou konkurenční schopností vůči plevelům se střídají s plodinami s větší konkurenční schopností,
- Volit odrůdy odpovídající podmínkám stanoviště, rezistentní, resp. tolerantní vůči dominujícím škodlivým činitelům, využívat odrůdové směsi a smíšené kultury.
- Struktura plodin musí zajistit chovaným zvířatům plnohodnotnou, vyváženou krmnou dávku po celý rok.
- Plevel se regulují preventivními a agrotechnickými metodami, používání herbicidů není dovoleno.
- Ochrana rostlin proti chorobám a škůdcům je založena na správné agrotechnice, biologických metodách, přípravech rostlinného původu, používání syntetických pesticidů není dovoleno.

- Hnojení a výživa rostlin jsou založeny na správném osevním postupu, používá se organické hnojení, lehce rozpustná minerální hnojiva nejsou povolena.

(Šarapatka, Urban a kol., 2006)

2.6.3 Zásady zpracování bioproduktů

- Produkty musí být skladovány, zpracovány a přepravovány povolenými šetrnými postupy tak, aby byla co nejvíce zachována jejich kvalita.
- Musí být vyloučena možnost jejich kontaminace nežádoucími látkami nebo konvenčními produkty.
- V průběhu výroby, dopravy a distribuce biopotravin musí být zajištěna jejich pravost a vyloučena možnost jejich záměny za konvenční potraviny, vyžaduje se časové nebo prostorové oddělení bioproduktů od produktů jiného původu.
- Kontrolován je celý výrobní proces včetně použitých surovin; povolené přísady a pomocné látky (pro konzervaci, stabilizaci apod.) jsou přesně stanoveny.
- Je zakázáno používat tyto výrobní postupy: výměna iontů, hydrogenace, bělení, ozařování a mikrovlnný ohřev; při nakládání, uzení, zjemňování apod. nelze použít chemikálie.
- Kvalita a chuť je dána čerstvými biosurovinami, používání barviv, aromatických látek, sladidel a vitaminů syntetického původu je zakázáno.

(Moudrý, Prugar, 2002)

2.7 Druhy distribučních cest

Distribuce není nic jiného než to, jak nabízet hotový výrobek ve správné chvíli, ve správném množství, na správném místě, za cenu, kterou je zákazník ochoten a schopen zaplatit. (Václavík, 2008)

Možnosti uvádění bioproduktů na trh mohou být klasifikovány jako přímé a nepřímé. Při přímém uvádění na trh dochází k interakci mezi producentem a spotřebitelem, při nepřímém vstupuje do hry prostředník. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

2.7.1. Nepřímé distribuční cesty

Nepřímé distribuční cesty:

- zprostředkovatelé
- velkoobchody
- odbytová družstva
- zpracovatelé bioproduktů a výrobci biopotravin
- specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou
- veřejné stravování (restaurace a hotely) a velkokapacitní kuchyně (školy, nemocnice, úřady)
- řetězce supermarketů

(Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Zprostředkovatelé

Zprostředkovatelé slouží jako prostředníci, kteří bioprodukty nenakupují, ale sjednávají obchody mezi prodávajícím a kupujícím. Zprostředkovatelé u zemědělců většinou hledají tyto charakteristiky: schopnost dodávat bioprodukty po celou sezónu, v trvale vysoké kvalitě, ve velkém množství od jednoho dodavatele a zkušenost produkovat v biokvalitě.

Velkoobchody

Pozn. aut.: O problematice velkoobchodů se pojednává v kapitole 2.7.3

Odbytová družstva

Odbytová družstva sdružují zemědělce a snaží se všem svým členům vyjednat co nejlepší podmínky produkce a odbytu, například nižší provozní náklady, garantovaný prodej nebo vyšší prodejní ceny. Družstva sbírají produkci na jednom místě od více

svých členů a tím zajišťují požadované množství pro kupující. V ekologickém zemědělství zatím nejsou v České republice příliš rozšířená.

Zpracovatelé bioproduktů a výrobci biopotravin

Zpracovatelé většinou uzavírají se zemědělci smlouvy o dodávkách určitého množství produkce a její kvality v přesně určený termín. To vyžaduje od producenta značné manažerské schopnosti. Zpracovatelé mohou kontrolovat kvalitu a k způsoby produkce prostřednictvím smlouvy nebo svých zástupců.

Specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou

Odbytové možnosti pro střední a malé ekozemědělce nabízejí i maloobchodní prodejny, zejména specializované prodejny zdravé výživy. Prodej přes tyto trhy vyžaduje odpovídající dopravní prostředek, čas dodávat zboží do každé provozovny a schopnost jednat s několika zákazníky na individuální úrovni. Producent a kupující sjednávají cenu a termín dodání. Maloobchodní prodejny vyžadují časté rozvozy menšího množství široké škály produktů.

Veřejné stravování (restaurace a hotely) a velkokapacitní kuchyně (školy, nemocnice, úřady)

Pro zemědělce představuje tento sektor velkou příležitost, nicméně podmínky uplatnění jsou velmi specifické. Nezbytnou podmínkou úspěchu je komunikace a úzká spolupráce mezi dodavatelem a velkokuchyní. Od sortimentu po velikost balení, míru zpracování, čistotu, způsob objednávání a logistiku – vše musí být přesně předem stanoveno. Velkokuchyně musí být také poučeny, jak upravovat bioprodukty. Důležitá je rovněž komunikace se strážníky.

Řetězce supermarketů

Supermarkety jsou dnes na celém světě největším obytovým místem pro biopotraviny. Pro ekologické zemědělce představují vhodnou příležitost, jak prodat velké množství produkce. Každý dodavatel však musí počítat s velmi přísnými

podmínkami: dodávky úzké škály produktů v konstantní kvalitě po celý rok v přesně stanovenou dobu, včetně poplatků za „zalistování položky.“

(Šarapatka, Urban a kol., 2005)

2.7.2 Přímé distribuční cesty

Přímé distribuční cesty:

- prodej přímo na farmě ze stánku či malé prodejny
- vlastní sběr zákazníky
- biotržnice
- „bio-bedýnka“
- online-nákup přes internet

(Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Formy přímého prodeje:

- samosběr
- přímé doručování
- stánkový prodej
- obchod ve dvoře
- prodej ze dvora

(Moudrý a kol., 2007)

Samosběr – princip samosběru spočívá v dohodě mezi zemědělcem a zákazníkem, který si sám nasbírá určité produkty. Hlavním efektem je úspora ruční práce (sběr) a dopravy ke spotřebiteli, která se promítne do nižší ceny produktu. Kromě jahod se tímto způsobem dají sklízet i fazole, hrášek, brambory, angrešt či rybíz, ale i ovoce ze stromů. (Moudrý a kol., 2007) Důležitými podmínkami úspěchu tohoto způsobu marketingu je rozmanitost nabídky, kvalita a značná publicita a reklama. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Přímé doručování – tento způsob prodeje může mít řadu forem navazujících na objednávkový systém (zásilkový prodej), rozvoz do domu či na určené místo. Podle druhu zboží, cenových relací, okruhu zákazníků je možné zajistit zasílání zboží poštou nebo osobním dodáním, např. v období před svátky (krocan, husa, ryby) nebo před zimou na uskladnění (zelí, brambory) či v pravidelných intervalech (denní – mléko, pečivo; týdenní – maso, sýry, zelenina apod.)

Zvláštním způsobem doručování je využití boxů. Ty jsou naplněny podle požadavků zákazníka, někdy i na týden. Box (krabice) je plněna produkty, které jsou zrovna na farmě vypěstovány. (Moudrý a kol., 2007)

Biobedýnka je systém, při kterém se ekologicky hospodařící zemědělec rozhodne pravidelně rozvážet své výpěstky v bedýnkách přímo zákazníkům domů. Vedle vlastních produktů může do biobedýnky dodávat i bioprodukty od dalších místních zemědělců.

Základem bioboxů jsou většinou nejrůznější druhy zeleniny a ovoce. Nabídka bývá vystavena na internetu, do dvou dnů před dodáním může zákazník sdělit své změny v dodávce. Často je možno k základní nabídce objednat další zboží, např. mléko a mléčné výrobky, sýry, maso nebo pečivo. Zemědělci do bedýnky přidávají recepty a informace o zboží. Dále bývají představovány partnerské firmy a podrobně popisovány méně známe druhy zeleniny. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Tento prodej je většinou sezónní. Zboží je placeno podle domluvy. Platební styk se uskutečňuje prostřednictvím bankovních operací. Je možné využívat marketingových předností internetového prodeje. (Moudrý a kol., 2007)

Stánkový prodej – nabízí bioprodukty přímo konečným spotřebitelům. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Existuje celá řada možností stánkového prodeje (prodej na poli, u cesty, z dodávkového auta, v tržnici). (Moudrý a kol., 2007)

Stánek bývá často umístěn kousek od farmy nebo sadu a může mít podobu trvalé stavby nebo mobilního stánku či přívěsu. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Tento způsob prodeje je vhodný pro produkty nabízené v sezónně a doplňující permanentně nabízený sortiment. Dobře se uplatňuje na frekventovaných místech,

regionech (turistické oblasti, dopravní křižovatky, výletní místa). Zákazníci pravidelně navštěvují biotrhy kvůli výhodě nižších cen, protože dávají přednost čerstvým, kvalitním potravinám, mohou nakoupit velké množství, ale také proto, že vyhledávají přátelskou atmosféru a možnost komunikovat s pěstiteli či chtějí podporovat místní zemědělce. (Moudrý a kol., 2007)

Biotržnice jsou trhy pořádané ekologickými zemědělci. Zemědělci tedy pravidelně přicházejí na určené místo nabízet svoje produkty přímo spotřebitelům. Biotržnice mohou mít podobu velké budovy, otevřené 7 dní v týdnu po celý rok, až po stan na parkovišti otevřený jen v sezóně. Trh může být řízen organizací zemědělců, sdružením spotřebitelů nebo místní či regionální správou. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Obchod ve dvoře – takový obchod má smysl, pokud bude zásoben širším sortimentem a veden po celý rok. Jako základní sortiment se nabízejí vejčička a zelenina. Doplnkem mohou být brambory, maso, ovoce, zpracované ovoce (např. marmelády, sušené ovoce). Může být zastoupeno také nepotravinářské zboží (např. suché kytice, kožky, výrobky ze dřeva, hrábě apod.).(Moudrý a kol., 2007)

Prodej ze dvora (sezónní prodej bez obchodu na farmě) – v zahraničí tento způsob prodeje někdy slouží jako doplněk k jiným formám prodeje, například pro odbyt produktů, které jsou v nadbytku a neodpovídají přesně požadavkům odběratelů nebo pro prodej na tržnici. Z tohoto důvodu může zákazník někdy očekávat, že při prodeji ze dvora nakoupí ekologické produkty levněji. U nás se takto prodávají hlavně brambory, ovoce a zelenina na uskladnění. (Moudrý a kol., 2007)

2.7.3 Velkooběratelé s velkoobchodní činností

V zahraničí se postupně zvyšuje význam velkoobchodů a specializovaných zpracovatelů ve sféře odbytu bioprodukce. V České republice převládá prodej

velkoobchodníkům. Mezi největší firmy, které se zabývají výkupem bioproduktů a zpracováním a dalším prodejem balených biopotravin patří: (Moudrý a kol., 2007)

Obrázek 1: Logo společnosti Country Life, s.r.o.

Zdroj: countrylife, internetový portál

1. COUNTRY LIFE, s.r.o.

Společnost Country Life, s.r.o., se sídlem v Hostivících u Prahy, byla založena v roce 1991 a byla první, kdo přinesl biopotravinu na český trh. Vlastníkem Country Life je občanské sdružení Společnost Prameny zdraví, která je součástí celosvětového křesťanského hnutí zaměřeného na programy zdravého životního stylu. (O společnosti Country Life, 2007)

Společnost je zaměřená převážně na suché balené zboží (obiloviny a výrobky z nich, luštěniny, oleje, suché plody, koření, šťávy, výrobky ze sóji). Firma má vlastní biologickou farmu a vzdělávací středisko. (Moudrý a kol., 2007) Na ekologické farmě pěstuje obilí, zeleninu a ovoce v BIO kvalitě a dále pak vlastní BIO osivo, sadbu zeleniny, obilovin a brambor. (O společnosti Country Life, 2007)

Zabývá se zpracováním (mlýn a pekárna), balením a skladováním (chladicí boxy, sklady) produktů a distribucí do velkoobchodní sítě a restaurací vlastními dopravními prostředky. Kromě vlastní bioprodukce importuje také zahraniční bioprodukty pro rozšíření sortimentu a asi 5 % výrobků exportuje. (Moudrý a kol., 2007)

Velkoobchod Country Life nabízí přibližně 2 000 produktů, z toho téměř 1 000 položek je v BIO kvalitě. Mezi největší klienty velkoobchodu Country Life patří specializované bioprodejny a prodejny zdravé stravy. K významným odběratelům patří také obchodní řetězce Tesco, Kaufland, Ahold, Globus, Interspar, Eures, Billa. Country Life je také výhradním dovozcem a distributorem světových značek

bioproduktů a zdravé stravy jako Provamel, Ekoland, Granovita, Eden, Molen Aartje, Danival, Emile Noël, Ecover, Voelkel, atd. (O velkoobchodu Country Life, 2007)

Obrázek 2: Značka Ecover

Zdroj: countrylife, internetový portál

Pod touto značkou jsou nabízeny ekologické čisticí, mycí a prací prostředky.

Obrázek 3: Značka Provamel

Zdroj: countrylife, internetový portál

Pod značkou Provamel jsou nabízeny hlavně sójové produkty např. bio sójový, rýžový či ovesný nápoj, bio sójové dezerty, bio tuk Soya či bio sójová smetana.

Obrázek 4: Logo společnosti PRO-BIO, s.r.o.

Zdroj: probio, internetový portál

2. PRO-BIO, s.r.o.

Společnost vznikla v létě roku 1992 se sídlem ve Starém Městě pod Sněžníkem. Její zakladatel a současný ředitel Ing. Martin Hutař byl jedním z prvních ekologicky hospodařících zemědělců v České republice. V roce 1990 se stal také

spoluzakladatelem Svazu ekologických zemědělců PRO-BIO. (Historie a současnost, b.d.v.)

PRO-BIO obchodní společnost je zaměřena především na nákup suchých produktů (obiloviny, luskoviny, léčivé rostliny, koření, sojové výrobky, víno, šťávy, oleje, éterické oleje). Má vlastní mlýn, loupárnu pohanky a špaldy, výrobní linku na těstoviny, balící linky a sklady na obilí a hotové výrobky. Firma používá vlastní dopravu pro svoz bioproduktů téměř z celé ČR (až 300 km). Malá část produkce je distribuována i pro Country Life či Biodružstvo Praha. (Moudrý a kol., 2007)

Nabídka PRO-BIO zahrnuje již více než 1000 produktů v biokvalitě, které jsou nabízené v maloobjemovém, velkoobjemovém a gastro balení. Distribuční síť velkoobchodu PRO-BIO v současné době pokrývá více než 400 prodejen specializovaných na zdravou výživu a biopotraviny, obchodní řetězce (Albert, Billa, Hypernova, Globus, Interspar, Kaufland, Makro, Tesco) a výrobce bioproduktů. (Velkoobchod PRO-BIO, b.d.v.)

Obrázek 5: Značka Biolinie

Zdroj: probio, internetový portál

BIOLINIE oslovuje ty spotřebitele, pro které jsou biopotraviny spíše doplňkem jídelníčku nebo s biopotravinami teprve začínají. Sortiment BIOLINIE tedy zahrnuje např. oleje, rýži, luštěniny, těstoviny, bujóny, sladidla, koření, čaje, ovocné šťávy, apod.

Obrázek 6: Značka Bioharmonie

Zdroj: probio, internetový portál

BIOHARMONIE je nejstarší značkou a zastřešuje základní výrobky Pro-bio, které jsou převážně z obilnin a luštěnin. Produkty BIOHARMONIE ocení zejména zkušený biospotřebitel. V sortimentu BIOHARMONIE lze najít obilniny, mouky, krupice, vločky, pukance, celozrnné těstoviny, špaldové kafe, špaldota, pohanková sekaná apod.

Obrázek 7: Logo společnosti Natural, s.r.o.

Zdroj: naturaljihlava, internetový portál

3. NATURAL JIHLAVA - Jan a Šárka Kučírkovi

Rodinná firma Jan Kučírek Natural vznikla v roce 1991 se zaměřením na racionální výživu, makrobiotiku, bioprodukci a dietní výrobky. S rostoucí poptávkou zákazníků a požadavky trhu, firma postupně rozšiřovala jak velkoobchodní, tak výrobní činnost. Firma má k dispozici svoji balírnu, kde upravuje zboží pocházející z vnitřního i zahraničního trhu do prodejního balení. Dále tato rodinná firma dražuje do jogurtové, karobové a čokoládové polevy, vyrábí celozrnné těstoviny a má vlastní pekárnu. Společnost zásobuje cca 300 specializovaných prodejen a dodávky zboží jsou zajištěny vlastními auty, která rozváží zboží každý týden téměř po celé České republice.

Smluvně je zajištěn i certifikovaný mlýn na mlýnské produkty v bio kvalitě. Pro svoji činnost má firma k dispozici budovu VO skladu, balírny, výroby a objekt se specializovanou prodejnou. Vše je ve vlastnictví rodiny.

Od ledna 2003 se firma rozdělila na dvě části. Část výrobní nadále zajišťuje firma Jan Kučírek Natural a velkoobchodní činností je pověřena nově založená firma **Natural Jihlava JK s.r.o.** (O firmě, b.d.v.). V nabídce je kolem 1200 položek zboží. Část výrobků je v BIO kvalitě. (Služby, b.d.v.)

Obrázek 8: Logo společnosti Sonnentor, s.r.o..

Zdroj: sonnentor, internetový portál

4. SLUNEČNÍ BRÁNA, s.r.o.

Sluneční brána, s.r.o., je česká firma se zahraniční majetkovou účastí. Firma byla založena v roce 1992 a nachází se v jihomoravské vinařské vesnici Čejkovice. Prakticky funguje jako dceřiná společnost rakouské firmy Sonnentor, GmbH., s níž společně buduje obchodní značku Sonnentor. (Sonnentor, s.r.o., 2009)

Firma obchoduje s léčivkami a kořeninovými rostlinami, vyrábí čaje, přísady do pokrmů. Má vlastní produkční plochy, ale převážně nakupuje od smluvních partnerů. Léčivky a koření suší, skladuje a balí ve vlastním zařízení. (Moudrý a kol., 2007) Mezi odběratele společnosti patří velkoobchody Country Life, s. r. o., Pro-bio, s. r. o. a Valdemar Grešík - Natura s.r.o. (Velkoobchody, 2009)

V současnosti firma úzce spolupracuje s cca 20 biofarmáři z celé České republiky a vyváží zboží do více než 40 států po celém světě. 25% produkce je určeno pro místní trh, který zahrnuje i Slovensko, Polsko, Maďarsko a Pobaltské republiky. (Sonnentor, s. r. o., 2009)

Obrázek 9: Logo společnosti Vítek Trade, s.r.o.

Zdroj: vitektrade, internetový portál

5. VÍTEK TRADE, s.r.o.

Společnost Vítek Trade, s.r.o., je distributor BIO potravin a přírodní kosmetiky. Kromě obchodní sítě Ahold dodává zboží do BIO prodejen a prodejen zdravé výživy

v ČR a na Slovensku. Na základě rostoucí poptávky se firma začíná věnovat také distribuci pro gastro provozy. (Profil firmy, b.d.v.)

2.7.4 Maloobchod - specializované prodejny zdravé výživy

Specializovaných prodejen zaměřených na racionální výživu prodávajících biopotraviny je v ČR téměř 300. Sortiment, zaměření a úroveň prodeje jsou velmi různé. Mnohé mají biopotraviny jen v omezeném množství pro doplnění nabídky, některé jsou téměř či zcela specializované na bioprodukty. Limitujícím faktorem je nízký sortiment bioprodukce. Malé specializované obchody jsou zásobovány převážně přímo velkoobchodem nebo si doplňují sortiment od biozemědělců z okolí (především čerstvé ovoce, zeleninu, mléčné výrobky, brambory). Dalšímu rozšiřování odbytu bioprodukce brání úzký sortiment, nedořešená síť distribuce, chybějící mezisklady a zpracovatelské kapacity, malé marketingové zkušenosti u všech článků řetězce, nedostatek informačního materiálu, osvěty a reklamy. (Moudrý a kol., 2007)

Na rozdíl od anonymního způsobu nakupování a omezeného výběru biopotravin v supermarketech nabízejí bioprodejny široký výběr biopotravin, čerstvé produkty místních ekologických zemědělců či výrobců biopotravin, pořádají ochutnávky, kurzy vaření, informační semináře či výlety na ekofarmy. (Ekologické zemědělství v ČR, 2006)

Výhody prodeje bioproduktů prostřednictvím bioprodejen

Z pohledu zákazníka:

- široký výběr
- biospeciality, inovativní výrobky
- důvěra
- čerstvé zboží od místních producentů
- možná úzká vazba producent – spotřebitel
- nabídka s dostatkem informací
- vysoká kvalita zboží

Z pohledu producenta:

- odbytové místo pro malé producenty
- zájem o široké spektrum produktů
- vyšší cena
- možnost komunikace a vzdělávání konečných spotřebitelů

Nevýhody prodeje bioproduktů prostřednictvím bioprodejen

Z pohledu zákazníka:

- vhodnost jen pro typického biospotřebitele
- nákup časově náročný, nepohodlný, příliš alternativní

Z pohledu producenta:

- oslovení menšího počtu nových zákazníků

(Moudrý a kol., 2007)

2.7.5 Maloobchod - obchodní řetězce

Supermarketům se prodejem bioprodukce zvyšuje ekologická image a u spotřebitelů získávají na prestiži. Tím vznikají velké odbytové možnosti pro bioprodukty, ale současně vzniká i řada problémů, které vyplývají z podstatných rozdílů mezi filozofií nadnárodních řetězců a ekologického zemědělství. Řetězce mají globální strategii obchodu a ekologické zemědělství preferuje regionální produkci a odbyt. Další problémy vyplývají z povinné a náročné certifikace bioproduktů, specifického balení či vyšších cen, ale daří se najít řešení formou speciálních oddělení a nabídkových akcí. Bioproducenti mohou využívat informačních kampaní a reklamy supermarketů i pro odbyt další produkce mimo ně.

Napojení na supermarkety je však možné převážně jen pro velkoobchodníky s bioprodukty (trvalé dodávky velkých objemů) a nese s sebou i soustavný tlak na snížení cen a přizpůsobování se jejich požadavkům. I přesto prodej biopotravin v řetězcích konvenčních supermarketů dynamicky roste. Některé obchodní řetězce mají pro příští roky připraveny rozvojové programy zaměřené na biopotravinu. Jejich

součástí je navázání kontaktů s regionálními producenty a zpracovateli bioprodukce, zpracování strategie prodeje, příprava dílčích marketingových akcí či školení zaměstnanců.

(Moudrý a kol., 2007)

Ve sledovaných maloobchodních řetězcích (Kaufland, Tesco, Hypernova, Interspar, Globus, Albert, Billa, Plus Discount, Penny Market, Lidl, Dm drogerie, Rossmann) bylo v dubnu 2009 nabízeno celkem 1 884 regálových položek potravin s označením bio. Největší nabídku biopotravin má drogistický řetězec Dm drogerie, který v dubnu nabízel 328 položek v biokvalitě. Následují všechny sítě hypermarketů s nabídkou od 183 do 308 biopotravin (rovněž údaje za duben 2009). Dále to jsou dva supermarkety (Billa a Albert) a drogistický řetězec Rossmann. Nejužší sortiment biopotravin nabízí diskonty. Největší nabídku biopotravin pod svou vlastní privátní značkou mají hypermarkety Interspar: bioznačka Natur*pur čítá 86 položek. Následuje privátní bioznačka Tesco Organic se 76 položkami. (Bio koš, 2009)

Výhody prodeje bioproduktů prostřednictvím supermarketů

Z pohledu zákazníka:

- pohodlný nákup
- výhodné ceny
- oslovuje nové zákazníky
- není nutné měnit nákupní zvyklosti
- důvěrné prostředí pro konvenční spotřebitele

Z pohledu producenta:

- velké objemy
- oslovení nových spotřebitelů

Nevýhody prodeje bioproduktů prostřednictvím supermarketů

Z pohledu zákazníka:

- anonymita nákupu

- nerovnoměrná kvalita
- malá starost o zboží
- žádné či nesprávné poradenství
- malý výběr
- chybí regionální nabídka

Z pohledu producenta:

- malá flexibilita
- zájem jen o omezený sortiment, ale velké množství
- náklady na speciální balení
- nejistota odběrů v okamžiku levnější nabídky
- velký tlak na ceny
- dlouhé lhůty splatnosti faktur
- logistické náklady na závoz do centrálních skladů
- horší komunikace s konečným spotřebitelem

(Moudrý a kol., 2007)

2.8 Kvalita bioproduktů v ekologickém zemědělství

Kvalita bioproduktů je na rozdíl od kvality běžných zemědělských komodit určována kvalitou celého zemědělského systému a zpracovatelského postupu. To znamená, že je dána způsobem, jakým byly rostliny vypěstovány, jak byla zvířata chována a jak byl bioprodukt zpracován, skladován a distribuován. Kvalita biopotravin není dosud nikde právně definována. Musí ovšem splňovat limity příslušných jakostních a hygienických norem pro běžné potraviny. (Urban, Šarapatka a kol., 2003), (Moudrý, Prugar, 2002)

Nutriční kvalita

Při vyjadřování nutriční (výživové) hodnoty jde převážně o pozitivní aspekty, tedy obsah látek příznivě se uplatňujících v lidské výživě, jejich vnitřní skladbu a vzájemné poměry. Jsou to především **bílkoviny**, **polysacharidy** (například

potravinová vláknina a pektiny), tuky, vitaminy, enzymy, minerální prvky atd. Při srovnávacích studiích bývají po stránce nutriční častěji výše hodnoceny produkty z ekologického zemědělství. V obsahu bílkovin jsou ovšem někdy slabší v důsledku dusíkového deficitu při absenci průmyslových hnojiv, zastoupení aminokyselin v nich však naopak může být lepší. Připomíná se zhoršená využitelnost a stravitelnost některých živin, zejména bílkovin.

Technologická kvalita

Technologická kvalita zahrnuje **vhodnost pro různé formy zpracování v průmyslu i v kuchyni (loupateľnost, výtěžnost, barevnou stálost, vhodnost k vaření, pečení, k různým formám konzervace atd.), odolnost při transportu a skladovatelnost.** Produkty z ekologického zemědělství se vyznačují lepší skladovatelností a při skladování podléhají méně hnilobným procesům. Skladovací ztráty u různých druhů zeleniny a brambor z konvenční výroby činí až 25 – 60 %, zatímco u ekologické produkce jen 15 – 35 %. Ekologická forma pěstování může mít negativní dopad na technologickou hodnotu tam, kde je rozhodující obsah bílkovin.

Senzorická kvalita

U sensorické hodnoty (neporušenost, velikost, tvar, barva, odrůdová čistota, vůně, chuť) je velmi důležitá obchodní jakostní klasifikace pro jednotlivé druhy produktů. Hmotnost, velikost, tvar, barva a vnější vzhledová bezchybnost jsou pro jednotlivé třídy předepsány normou a rozhodují o cenových relacích. Optimální vnější sensorické vlastnosti jsou u většiny produktů snadněji dosažitelné v konvenční výrobě za pomoci vydatného hnojení a využití pesticidů, jejich absence pak může ovlivnit vzhled produktů, např. strupovitost jádrového ovoce. Sensorická jakost bioproduktů může být horší i v důsledku zvýšeného obsahu kyselin, tříslovin, alkaloidů a některých minerálních látek. Ekologicky vypěstované produkty mají zpravidla pevnější, tvrdší a houževnatější texturu, spotřebitelé jim dávají přednost i pro jejich lepší chuťové vlastnosti.

Hygienická kvalita

Hygienická jakost vyjadřuje **stupeň kontaminace produktů cizorodými a ostatními škodlivými látkami**. Ekologickým způsobem pěstování rostlin lze snižovat zatíženost produktů toxickými kovy, rezidui pesticidů a dusičnany, ale nelze jím ovlivnit obsah těžkých kovů, který závisí na jejich výskytu v prostředí a nikoliv na způsobu pěstování (ekologicky či konvenčně). V oblasti hygienické hodnoty je nutné brát zřetel na přírodní toxické látky. Někteří odborníci přisuzují přirozeným toxinům dokonce významnější negativní úlohu ve výživě než „klasickým“ kontaminantům, jakými jsou těžké kovy, rezidua syntetických pesticidů a potravinářská aditiva. V jednotlivých rostlinných druzích se vyskytují někdy až desítky různých bioaktivních látek, z nichž mnohé jsou toxické. Vyvinuly se jako součást obranného systému rostlin proti různým chorobám a škůdcům a jsou proto evidovány jako „přírodní pesticidy, přírodní toxiny“ nebo „fytoalexiny“.

Mikrobiologická a mykotoxikologická kvalita

V posledních letech je sledována hygienická hodnota rostlinných produktů, hlavně cereálií, z hlediska jejich mikrobiologické a mykotoxikologické kvality. Souvisí to s vývojem nových mikrobiologicky citlivých potravin a s rostoucími požadavky na jejich skladovatelnost, s uplatňováním v přípravě některých dietních potravin, v dětské výživě atd. Největší riziko přinášejí některé plísně. Při ekologickém způsobu pěstování je zvýšená obezřetnost na místě. Při hledání obranných opatření je třeba se zaměřit především na prevenci. V zahraničních pokusech zaměřených na kontaminaci zrna obilnin polními a skladištními plísněmi nebyly zjištěny průkazné rozdíly mezi ekologickým a konvenčním systémem pěstování.

(Moudrý, Prugar, 2002)

2.9 Označování bioproduktů a biopotravin

S cílem zjednat spotřebitelům na celém trhu Společenství jasnost by u všech balených ekologických potravin vyprodukovaných ve Společenství mělo být povinné označení logem EU. Jinak by mělo být možné nepovinně použít logo EU v případě

nebalených ekologických potravin vyprodukovaných ve Společenství nebo jakýchkoliv ekologických potravin dovezených ze třetích zemí.

Považuje se za vhodné omezit užívání loga EU na produkty, které obsahují výhradně nebo téměř výhradně ekologické složky. Nemělo by být povoleno ho užívat při označování produktů z období přechodu nebo zpracovaných potravin, ve kterých je ekologických složek zemědělského původu méně než 95 %.

Logo EU by v žádném případě nemělo bránit současnému užívání vnitrostátních nebo soukromých označení. V podmínkách ČR to znamená především označení národním logem pro biopotraviny, které se v ČR používá již od roku 1993.

(Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, 2008)

Obrázek 10: Grafický znak, kterým se označují bioprodukty a biopotraviny v ČR

Zdroj: biokont, internetový portál

Obrázek 11: Grafický znak, kterým se označují biopotraviny v EU

Zdroj: biokont, internetový portál

Pozn. aut.: Biopotraviny musí být označeny národním logem nebo logem společenství. Od 1. 1. 2010 bude povinnost v rámci EU označovat biopotraviny logem společenství, přičemž povinnost označovat logem EU je pro Českou republiku odložena na 1. 7. 2010. Místo loga EU může být použit název země, tzn. Česká republika.

2.10 Komparace konvenční a ekologické produkce vybraných komodit

2.10.1 Živočišné produkty

U živočišných produktů mohou negativně ovlivňovat kvalitu produktů z intenzivního zemědělství rezidua antibiotik a hormonů a v posledních letech se diskutuje navíc o rizicích chorob přenosných ze zvířat na člověka (BSE, ptačí chřipka). V ekologickém zemědělství je aplikace antibiotik a růstových hormonů přísně zakázána. Do hodnocení živočišných produktů je nutno zařadit jako kritérium kvality i etické hledisko související s pohodou zvířat. (Šarapatka, Urban a kol., 2006)

2.10.1.1 Mléko a mléčné produkty

2.10.1.1.1 Kravské mléko a mléčné bioprodukty

Biomléko je šetrně zpracováváno, aby zůstalo zachováno v co nejpřirozenějším stavu. Povinně je pouze pasterováno, aby byly zničeny choroboplodné zárodky. Naopak konvenční mléko je navíc standardizováno (tj. rozděleno na plazmu a smetanu) a odtučněno.

Z biomléka jsou vyráběny čerstvé sýry, tvaroh, kysané nápoje, jogurty a sýry eidamového typu. Nikdy z něj nelze vyrobit tavený sýr, neboť zdraví škodlivé tavící soli je při zpracování biomléka zakázáno používat.

(Kravské biomléko a mléčné bioprodukty, b.d.v.)

Výsledky zahraničních studií ¹⁾ potvrdily, že:

- biomléko vykazuje nižší zbytkové hodnoty pesticidů a antibiotik než porovnávané vzorky konvenčního mléka,

¹⁾ PRO-BIO prospekt, Kravské biomléko a mléčné bioprodukty čerpáno z: studie „Je bio skutečně lepší“ Dr. Alberty Velimirov a Dr. Wenera Müllera, FIBL DOSSIR – Studie University v Liverpoolu Duality and Safety of Organic Products, Nr. 4, May 2006, 1st edition), Danish Institute of Agricultural Science, Duality Low Input Food project (Nielsen et al., 2005 and Nielsen and Lund-Nielsen, 2005)

- podle několika výzkumů obsahuje konvenční mléko více aflatoxinů (jed z houbových mikroorganismů s rakovinotvorným účinkem),
- obsah konjugované kyseliny linolové, která má protirakovinotvorné a protisklerotické účinky, byl v biomléku až 3x větší než ve vzorku konvenčního mléka,
- biomléko má lepší profil masných kyselin, o 68 % vyšší obsah mastné kyseliny Omega 3 a naopak mnohem nižší obsah kyseliny Omega 6. Strava obsahující optimální rozsah masných kyselin je důležitá jako prevence kardiovaskulárních onemocnění.
- 7 z 10 vzorků biomléka prokazovalo vyšší obsah vitamínu E.
- obsah beta-karotenu byl v biomléce vyšší než v mléce konvenčním.

(Kravské biomléko a mléčné bioprodukty, b.d.v.)

2.10.1.1.2 Kozí mléko a mléčné produkty

Kvalita mléka, tedy i jeho vůně, závisí na plemeni koz, spokojenosti zvířat, skladbě krmiva a hlavně na zpracování. Rychlé zchlazení mléka a vysoké hygienické standardy při dojení jsou zárukou, že kozí mléko má pouze svou přirozenou a charakteristickou vůni.

Vedle kozího mléka je na českém trhu k dostání řada dalších výrobků, např. ochucená mléka, jogurty, tvarohy, sýry, žervé, pomazánky, máslo, kefír i syrovátka. Kozí produkty v biokvalitě jsou vyráběny bez konzervačních látek. Jejich trvanlivost je kratší, proto je třeba chránit tyto produkty před prudkými výkyvy teplot a skladovat je při teplotě tj. 0-6 °C.

Kozí mléko je považováno za zdroj fyzické a psychické síly, obsahuje více minerálních látek než kravské mléko, je lehce stravitelné, protože má jiné složení tuků a bílkovin než kravské mléko a obsahuje látky schopné mobilizovat imunitní systém organismu. Působí také jako antialergen. Kozí mléko pomáhá proti stresu, při kožních problémech a kloubních onemocněních i při dýchacích a nervových obtížích. Léčebné účinky kozího mléka jsou zřejmě i výsledkem toho, že koza spásá až 450

druhů rostlin. Rostlinné alkaloidy, které přecházejí do mléka, pak působí léčivě na lidský organismus.

(Kozí biomléko a mléčné produkty, b.d.v.)

2.10.1.2 Maso a masné výrobky

2.10.1.2.1 Biohovězí

Biohovězí je hovězí maso pocházející z ekofarem, kde jsou povolena výhradně přirozená krmiva (vyloučeno krmení antibiotik, hormonů, masokostních mouček, geneticky modifikovaných surovin apod.). Produkce biohovězího podléhá podstatně přísnějším kritériím než běžná produkce hovězího masa. Splnění přísných kritérií dokládají příslušné certifikáty. (Biohovězí, b.d.v.)

Biohovězí u nás produkují zejména ekologičtí zemědělci, kteří pastevním způsobem chovají speciální masná plemena skotu, šlechtěná k produkci křehkého a kvalitního masa.

Biohovězí maso z českých ekofarem je v některých prodejnách a obchodních řetězcích nabízeno porcované a balené ve vaničkách. Každý balíček masa obsahuje informace o hmotnosti, druhu a původu masa, datum porážky a datum spotřeby.

(Biohovězí, prospekt PRO-BIO, b.d.v.)

Proč je biohovězí maso lepší:

- 1) maso je z kontrolovaných ekologických chovů
- 2) maso není anonymní – má garantován prokazatelný původ (číslo kusu, chovatel)
- 3) maso je z masných plemen a ne z vyřazených mléčných kusů
- 4) maso prochází zráním, jeho křehkost je protikladem tuhosti běžného hovězího masa
- 5) maso je testováno na BSE

(Biohovězí, b.d.v.)

Výsledky studií ²⁾ prokázaly:

- Maso přežvýkavců je mimořádně bohaté na výskyt konjugované kyseliny linolové, které je připisován protirakovinný a protisklerotický potenciál.
- Maso skotu z ekologického chovu vykazuje vyšší obsah nenasycených mastných kyselin.
- Biomaso vykazuje menší zbytkové hodnoty pesticidů a antibiotik než porovnávané konvenční vzorky.
- V porovnání s konvenčními vzorky vykázaly živočišné produkty z ekologických chovů o 10 – 60 % vyšší obsah prospěšných masných kyselin.
- Hovězí maso je zdrojem plnohodnotné živočišné bílkoviny bohaté na vitamíny, minerální látky a stopové prvky, jako např. železo a selen.

(Biohovězí, prospekt PRO-BIO, b.d.v.)

2.10.1.2.2 Biovepřové

V konvenčním zemědělství jsou prasata chována ve vysoké koncentraci, často v roštových ustájeních bez možnosti pohybu na čerstvém vzduchu. V ekologickém zemědělství naproti tomu je jejich životní prostor natolik velký, že u nich fungují přirozené životní pochody. Prasata mají přístup do venkovního výběhu, jsou odolnější, zdravější a možnost stresu je minimalizována. Ekochovy prasat je také významný v tom, že pomáhá v odbytu rostlinné produkce z orné půdy.

Vepřové biomaso je zatíženo mnohem vyššími náklady a to z toho důvodu, že výživa prasat je založená na jadrných krmivech s co nejvyšším obsahem bílkovin, to se pak promítá do cen biomasa. (Šarapatka, Urban a kol. 2006)

Vysokou kvalitu biovepřového zásadně ovlivňuje respektování přirozených potřeb zvířat, kvalitní krmivo, bezstresový život, delší výkrm prasat, zaručující vyzrálost masa. Kvalita je také dána bezstresovým transportem na co nejkratší vzdálenosti a porážkou na jatkách s certifikátem. Vepřové maso je pak kompaktnější a chutnější.

²⁾ PRO-BIO prospekt, Biohovězí čerpáno z: studie „Je bio skutečně lepší“ Dr. Alberty Velimirov a Dr. Wernera Müllera, FiBL – Research Institute of Organic Agriculture: FiBL DOSSIER, Quality and Safety of Organic Products. FiBL. Switzerland 2006.

Bio vepřové maso a výrobky z něj lze koupit v některých specializovaných bioprodejnách a výjimečně v obchodních řetězcích. Každý balíček masa obsahuje informace o množství, datu výroby a spotřeby, druhu masa a jeho původu.

(Biovepřové, b.d.v.)

2.10.2 Rostlinné produkty

2.10.2.1 Obilniny a obilné produkty

Základní surovinou pro ekologické mlynáře a pekaře je obilí vypěstované bez používání umělých hnojiv a dalších chemikálií.

Výsledky studií³⁾ potvrdily, že:

- Ekologicky pěstovaná pšenice je díky vyššímu obsahu bílkovin nutričně hodnotnější.
- Kvalita obilí pro pekařskou výrobu závisí především na obsahu a složení bílkovin. Obsah většiny esenciálních aminokyselin byl u ekologicky vypěstované pšenice o 5-15 % vyšší než u konvenční.
- Vzorky pšenice z ekologického zemědělství vykazují nižší zatížení toxiny, nižší obsah kadmia a nejsou zatíženy pesticidy.
- V pokusech s volbou krmení upřednostňovali králíci, slepice a laboratorní potkani bioobilí.

(Biochléb a biopečivo, b.d.v.)

Obaly zrna a zvláště pak klíček obsahují nutričně nejcennější živiny, vitamíny (skupiny B a E), minerální a balastní látky. V obalech a klíčku u konvenčně pěstovaného, chemicky ošetřeného obilí se však mohou koncentrovat zbytky pesticidů a těžké kovy. Z tohoto důvodu upřednostňují biopekaři celozrnnou

³⁾ PRO-BIO prospekt, Biochléb a biopečivo čerpáno z: výzkum „Kvalita ozimé pšenice z ekologického způsobu pěstování“ Doc. Ivany Capouchové, Prof. Jiřího Petra, Ing. Lucie Krejčířové z ČZU Praha.
Studie „Je bio skutečně lepší“ Dr. Alberyta Velimirova a Dr. Wernera Müllera.

biomouku. Při výrobě biochleba a biopečiva nejsou používány geneticky modifikované organismy, ani žádné umělé chemické prostředky vylepšující chuť, vůni, strukturu, barvu a trvanlivost pečiva. Výrobci biochleba a biopečiva používají kvalitní celozrnné biomouky (špaldovou, žitnou, pšeničnou), biosemínka, neztužené rostlinné tuky, mořskou sůl, obilné bioslady, sušené biovoce, či čerstvě připravený kvásek.

Biopekárny používají pro kynutí chleba tradiční kvásek vznikající jen smícháním mouky a vody. Kvásek je dobře stravitelný a působí jako přirozený konzervant, a proto chléb z něho upečený vydrží mnohem déle. Kváskový chléb také obsahuje přírodní antibioticky účinné látky, které posilují střevní mikroflóru.

(Biochléb a biopečivo, b.d.v.)

2.10.2.2 Ovoce

V literatuře se v případě ovoce vyskytuje méně prací, které porovnávají kvalitu bio- a konvenčních produktů. Z výsledků některých průzkumů lze odvodit, že v obsahu sušiny, celkových cukrů, organických kyselin, vitaminů (B1, B2, C) a minerálií nebyly zjištěny žádné průkazné rozdíly. Pokud jde o rezidua syntetických pesticidů, je možno hovořit o jasné tendenci k nižším obsahům v ovoci z extensivních podmínek. Všeobecně se má zato, že bioovoce podobně jako brambory a některé druhy zeleniny z ekologického hospodářství mají pro uchování jakosti v průběhu skladování lepší předpoklady. (Moudrý, Prugar, 2001)

Vědecké studie porovnávající biopotraviny s konvenčními potravinami potvrdily, že biozelenina a biovoce má vyšší průměrný obsah vitaminů, minerálních látek – vitamín C (o 27 % více), hořčík (29 %), železo (21 %) a fosfor (14 %), enzymů a dalších živin oproti konvenční produkci. (Ochutnejte biopotraviny, b.d.v.)

Při ekologickém pěstování se také vyprodukuje větší podíl jakostních tříd, které nelze uplatnit jako stolní ovoce. Toto ovoce je určeno pro zpracování na hodnotné bioprodukty: sušené plody, šťávy, koncentráty, polotovary pro další výrobu (čaje, müsli, pekařské zboží atd.). (Urban, Šarapatka a kol., 2003)

2.10.2.3 Zelenina

Ekologické pěstování zeleniny se od konvenčního pěstování liší zejména nepoužíváním syntetických hnojiv a prostředků ochrany rostlin. (Urban, Šarapatka a kol., 2003)

Výsledky studie ⁴⁾ potvrdily:

- Biozelenina obsahuje výrazně více vitamínů (např. bio bílé zelí obsahuje o 30 % více vitamínu C).
- Zelenina v biokvalitě má více minerálních látek, stopových prvků a méně těžkých kovů.
- Biozelenina obsahuje výrazně méně reziduí pesticidů a nitrátů.
- Biozelenina roste pomaleji, obsahuje méně vody a má přitom výrazně vyšší obsah sušiny.
- Chuťové zkoušky prokázaly u ekologicky vypěstované zeleniny lepší chuť (kvůli všeobecně nižšímu obsahu vody jsou chuťové a aromatické látky koncentrovanější).
- Biozelenina má výrazně vyšší trvanlivost
- Obsahy rostlinných látek s pozitivním vlivem na zdraví jsou v ekologicky vyprodukované zelenině o 10 – 50 % vyšší než v zelenině z konvenčního zemědělství.

Cenovka biozeleniny musí obsahovat následující údaje:

- cena za jednotku
- jakost
- dodavatel/pěstitel
- země původu

(Biozelenina, b.d.v.)

⁴⁾ PRO-BIO prospekt, Biozelenina čerpáno z: Studie „Je bio skutečně lepší“ Dr. Alberty Velimirov a Dr. Wenera Müllera.

2.10.2.4 Brambory

V ekologickém zemědělství je nutno brát v úvahu ještě více než v konvenčním zemědělství kvalitu odrůd. Při volbě odrůd je třeba přihlížet zvláště k tvaru hlízy, pevnosti slupky, rezistenci proti chorobám a k délce vegetační doby. (Urban, Šarapatka a kol., 2003)

Brambory z organického zemědělství jsou obecně drobnější, mívají pevnější slupku a kompaktnější dužninu a to zvyšuje jejich odolnost proti mechanickému poškození při sklizni, posklizňové manipulaci, transportu a skladování. Biobrambory vyžadují delší dobu na uvaření. (Prugar, 1994)

Biobrambory mají výrazně vyšší trvanlivost, neboť vykazují až o 50 % nižší ztráty při skladování. Díky nižšímu obsahu vody a vyššímu podílu aromatických látek mají také lepší chuť. Biobrambory jsou bohatší na minerální a stopové prvky.

(Matějková, Průšová, Sáblíková, 2006)

2.11 Výroba, prodej, nákup a spotřeba biopotravin

2.11.1 Výroba

K 31. 12. 2006 hospodařilo v České republice 963 ekologických zemědělců. V roce 2006 se zvýšil počet výrobců biopotravin o 27 podniků na celkových 152 podniků. K tomuto nárůstu přispěly zlepšující se možnosti odbytu biopotravin v důsledku zvýšeného zájmu spotřebitelů. Za hlavní motivaci mnoha firem k přechodu na bioprodukcí lze považovat zvýšenou bonifikaci pro ekologické zemědělce a biozpracovatele ve vybraných opatřeních v PRV (pozn. aut.: Program rozvoje venkova 2007-2013). Stoupající počet výrobců je pozitivním trendem při stálém nedostatku českých biopotravin na trhu. Mimo zavedených výrobců specializovaných výhradně na bio (např. PRO-BIO obchodní spol. s r.o., Sluneční brána s.r.o., Country life s.r.o), přibývají také velcí konvenční výrobci a zpracovatelé, které zájem spotřebitelů motivoval pro zavádění novinek v bio kvalitě

(Olma a.s., Jizerské pekárny, Kostelecké uzeniny, Emco aj.). Další význačný podíl na počtu provozoven mají sítě supermarketů např. Interspar.

(Ekologické zemědělství v ČR, 2007)

Růstový trend pokračoval i v roce 2007. K 31. 12. 2007 hospodařilo v České republice 1318 ekologických zemědělců a 253 výrobců biopotravin. Důvodem pokračujícího nárůstu bylo zejména zvýšení a stabilizace státní podpory ekologického zemědělství v rámci PRV. Dalšími faktory, které motivují pro vstup do systému ekologického hospodaření, je stoupající poptávka po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin a zahraničních odběratelů a v neposlední řadě i zájem spotřebitelů, kterým chybí na trhu čerstvé domácí bioprodukty a biopotraviny.

(Ekologické zemědělství v ČR, 2008)

K 31. 12. 2008 hospodařilo v České republice ekologicky 1 946 zemědělských podniků, to je o více než 600 farem více oproti loňskému roku, počet výrobců biopotravin se zvýšil z loňských 253 na 422, což znamená nárůst o 170 podniků.

(Základní statistické, 2008)

V roce 2006 tvořily z rostlinné produkce největší podíl obiloviny, kterých se dohromady vyprodukovalo přibližně 23 tis. tun. Z celkové produkce obilovin v ČR tvoří podíl certifikovaných obilovin v EZ 0,3 % (v roce 2005 bylo v ČR vyprodukováno 7659,9 tis tun). Podíl certifikovaných brambor tvoří 0,2 %, certifikované zeleniny 1 % z celkové produkce těchto komodit v ČR. Producenti obilovin zásobují místní zpracovatele nebo zrní vyvázejí – buď přímo nebo přes mezinárodní distribuční síť. Ovocnáři a zelináři prodávají většinu své produkce konečným spotřebitelům přímo na farmách, na tržišťích nebo dodávají do bioprodejen.

Pro živočišnou produkci v EZ je problematická zpracovatelská a logistická kapacita pro bioprodukty. Na trhu tak chybí například české drůbeží biomaso. Ostatní komodity jsou produkovány v celkem dostatečném množství, ale na trhu se objevují jako konvenční potraviny. Maso a mléko je z farem odebíráno zpracovateli, někteří zemědělci však část prodávají přímo z farmy. (Ekologické zemědělství v ČR, 2006)

V roce 2006 se hlavní zpracovatelé biomléka (OLMA a.s., Polabské mlékárny Poděbrady a.s., Valašské mlékárny, a.s.) trvale potýkali s nedostatkem surovin a museli krátit dodávky výrobků svým odběratelům. Za hlavní příčinu je považována roztržitost produkce, tj. ekofarmy jsou příliš vzdálené od svozových tras biomlékáren (neúnosné náklady na svoz).

Počet certifikovaných jatek a výroben biomasa pro velká hospodářská zvířata stoupá, nicméně aktivní provoz realizuje jen malé množství z nich. Většina produkce z českých chovů je i nadále realizována v konvenčních jatkách nebo se běžně vyváží do zahraničí jako konvenční. Hovězí maso je zatím dostupné převážně jako výsekové, rozvoj masných biovýrobků omezuje nedostatek biovepřového. (Ekologické zemědělství v ČR, 2007)

Dle šetření provedeného Výzkumným ústavem zemědělské ekonomiky u většiny ekologických zemědělců v ČR se předpokládaná celková rostlinná produkce mezi lety 2006 a 2007 zvýšila průměrně téměř o 56 %. I přes nárůst produkce ovoce a zeleniny maloobchodní řetězce stále nabízejí většinu ovoce a zeleniny ze zahraničních zdrojů. Tuzemské ovoce a zelenina je k dostání především na pultech specializovaných bioprodejen a prostřednictvím prodeje „ze dvora“.

Údaje z roku 2007 jsou odhadem dotazovaných ekologických zemědělců. Dle těchto odhadů se produkce certifikovaných živočišných produktů mezi lety 2006 a 2007 měla zvýšit téměř o 9,5 %. Zatímco u produkce biomasa se v tomto období odhadoval vzrůst o téměř 30 %, výroba mléčných výrobků a mléka se měla snížit o 2,5 %.

Z jednotlivých živočišných komodit zaznamenaly nejvyšší nárůst produkce vepřové maso, jehněčí maso, kozí sýry a kozí mléko. Naopak největší pokles produkce byl odhadován u kravského sýra a drůbežího masa. Poptávka po mase z ekologických chovů přesto stále výrazně převyšuje nabídku, zejména v případě vepřového a drůbežího masa, jehož produkce přesto víceméně stagnuje. Dodávky do maloobchodních řetězců omezují výkyvy v nabídce a „sezónnost“ některých druhů produktů. Obtíže s prodejem živočišných produktů nutí výrobce prodávat své produkty z ekologických chovů jako konvenční k dalšímu zpracování (např. mléko)

či prodávat ze „dvora“ bez certifikátu (např. sýry, kuřecí maso ad.). (Ekologické zemědělství v ČR, 2008)

Regionální aspekty ekologického zemědělství/výroby biopotravin

Hlavním rysem ekologického zemědělství v ČR je nerovnoměrné rozmístění ekologických podniků. Největší zastoupení mají horské a podhorské oblasti. (Ekologické zemědělství v ČR, 2006)

10 důvodů, proč podnikat na regionálním trhu:

- Peníze zůstávají v regionu.
- Lepší přístup k zákazníkům, možnost si je „vychovat“.
- Možnost nabídnout výrobek s vysokou přidanou hodnotou.
- Podpora turistiky v regionu.
- Udržení regionální tradice.
- Regionální výroba/zpracování nebo pěstování zeleniny/ovoce pomáhá životnímu prostředí, výrobky necestují tisíce kilometrů.
- Cena výrobku může být vyšší a je odolnější vůči cenovým výkyvům, pokud zákazník vnímá výrobek jako jedinečný a zvláštní.
- Maximální čerstvost potravin.
- Výroba pro regionální trh si žádá menší kapacitu, tím však přispívá k jedinečnosti výrobku.
- Národní trh nebo zahraniční trh zůstává stále otevřený, a pokud je region známý a značka výrobku/výrobce zákazníkům dobře „podána“, může být expanze velice úspěšná - výrobek si s sebou ponese stále svoji jedinečnost.

(Petrová, Václavík, 2008)

2.11.2 Prodej biopotravin

Více než 60 % všech biopotravin se v ČR prodává prostřednictvím řetězců super a hypermarketů, dalších 30 % představuje prodej ve specializovaných bioprodejnách a prodejnách zdravé výživy, 5% se podílí prodej na farmách a přibližně 4 % trhu tvoří

nezávislé prodejny potravin. Ostatní prodej prostřednictvím bioklubů, internetu nebo jiným způsobem představuje asi 1 %. (Moudrý a kol., 2007)

Tabulka 1: Místa prodeje biopotravin v roce 2008

Typ prodejny	Abs. Počet	%
Specializované prodejny bio a zdravé výživy	239*	13,1
Internetové prodejny	55*	3,0
Prodejny svazu PRO-BIO	89*	4,9
Restaurace	20*	1,1
Obchodní řetězce	1428**	78,0
Celkem	1831	100,0

Zdroj: (Ekologické zemědělství v ČR, 2008)

* v souladu se zákonem č. 242/2000 Sb., nepodléhají od roku 2006 registraci maloobchodní prodejny, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení, proto jsou tyto údaje pouze neoficiálními čísly neziskových organizací působících v oblasti EZ.

** údaj o počtu obchodů, v nichž jsou nabízeny biopotraviny v řetězcích Kaufland, Hypernova, Albert, DM drogerie, Globus, Tesco, Penny Market, Plus Diskont, Interspar, Billa a Coop, srpen 2008.

2.11.3 Nákup a spotřeba biopotravin

Biopotraviny se stávají samozřejmostí při nákupu českých spotřebitelů. V současné době zná biopotraviny 98% spotřebitelů, kupuje je 39% spotřebitelů, z toho 14 % pravidelně (alespoň jednou týdně). Poslední obdobný průzkum ministerstva zemědělství proběhl v červenci 2006, v té době kupovalo biopotraviny pouze 29 % spotřebitelů, z toho 3 % pravidelně. Spotřebitelé podle průzkumu nejvíce kupují mléčné biovýrobky, pečivo, ovoce a zeleninu. Největší překážkou pro nákup biopotravin byl v roce 2006 nedostatek informací, v současné době již tato překážka

v podstatě neexistuje. Stabilní překážkou tak zůstává hlavně cena biopotravin. (Moderní obchod, 2009)

Nejdůležitějšími místy nákupu jsou pro respondenty kupující bioprodukty hypermarkety, specializované prodejny a supermarkety. Větší část bio zákazníků preferuje české výrobky. (Ekologické zemědělství v ČR, 2006)

Zatímco první biopotravina se na českém trhu objevila již v roce 1991 nebo 1992, k výraznému nárůstu spotřeby dochází až od roku 1999, kdy se biopotraviny poprvé objevily v nabídce některých supermarketů.

Pravidelný konzument biopotravin má vyšší vzdělání, je dobře informovaný a často „přestoupil“ na biopotraviny z důvodu určité životní události, jako například z vážných zdravotních problémů. Další charakteristikou jsou vyšší příjmy. Pro mnoho pravidelných spotřebitelů je rozhodnutí jíst biopotraviny rozhodnutím životního stylu: velkou důležitost dávají kvalitě života a jsou přesvědčeni, že biopotraviny jsou zdravější. (Šarapatka, Urban a kol., 2005)

Vývoj trhu s biopotravinami v letech 2006 - 2008

Český biotrh rostl v roce 2006 pravděpodobně nejrychleji z celé Evropy. Maloobchodní obrat s biopotravinami činil 760 mil. Kč a oproti roku 2005 vzrostl o 250 milionů, tedy o 49 %. Biopotraviny v roce 2006 tvořily 0,35 % z celkové spotřeby potravin v ČR. Průměrná spotřeba biopotravin na obyvatele a rok byla přibližně v hodnotě 74 Kč. (GFK, 2007)

V roce 2007 dosáhla spotřeba biopotravin v České republice 1,29 miliardy korun, což je nárůst o 70 procent oproti roku 2006. Češi utratili za biopotraviny 1,29 miliardy korun, tedy o celých 530 milionů korun více než předloni. Trh s biopotravinami je v ČR setrvale rostoucí. Průměrná spotřeba na osobu tedy vloni činila 126 korun a biopotraviny si poprvé ukrojily více než půl procenta z celkové spotřeby potravin a nápojů. (Spotřeba biopotravin, 2008)

Tuzemská spotřeba biopotravin v roce 2008 meziročně vzrostla o 40 procent. Čeští spotřebitelé za ně utratili 1,8 miliardy korun. Růst trhu s biopotravinami, který v Česku trvá již několik let, ale ve srovnání s rokem 2007, kdy dosáhl 70 procent,

výrazně zpomalil. Podle Václavíka z agentury Green Marketing je hlavním viníkem světová hospodářská krize. Průměrně utratil český spotřebitel v loňském roce za biopotraviny 176 korun. Na celkové spotřebě potravin se biopotraviny podílely 0,75 procenty. (ČTK, 2009)

3. Cíle a Metodika

3.1 Cíle

Hlavní cíl:

Analyzovat výrobní a distribuční potenciál vybraných biokomodit.

Dílčí cíle:

Vymezení biosortimentu a jeho srovnání s konvenční alternativou.

Analýza výrobních dispozic v Jihočeském kraji.

Formulace poptávky ze strany distribučních článků a spotřebitelské veřejnosti.

Návrhy:

Návrh na uplatnění bioprodukce na trhu Jihočeského kraje.

Návrh rozvoje biokomodit v souladu se zájmem trhu.

3.2 Metodika

Praktická část byla zpracována z databáze MZe a ÚZEI (Ústav zemědělské ekonomiky a informací) obsahující 236 ekologických farem z Jihočeského kraje. Z této databáze byly vytypovány ekologické farmy s nejvyšším počtem certifikovaných hospodářských zvířat a s největší výměrou ekologicky obhospodařovaných ploch. Následně byly sestaveny otázky, které byly zaměřeny hlavně do oblasti výroby a distribuce masa a masných produktů, mléka a mléčných produktů, ovoce, obilovin a brambor v biokvalitě. Jednalo se o otázky otevřené i uzavřené. Z důvodu rychlé zpětné vazby bylo zvoleno telefonické dotazování. Celkem bylo dotazováno 35 ekologických farem a 14 ekologických výrobců. Některým farmám a výrobcům nevyhovovalo dotazování „po telefonu“, a proto využili možnosti zaslat své odpovědi prostřednictvím e-mailu. Pro vyhodnocení dat i otázek byly použity programy Microsoft Word a Microsoft Excel.

Výzkumné otázky:

- Jaký je hlavní důvod nárůstu ekologicky hospodařících farem v Jihočeském kraji?
- Je nabídka zkoumaných biokomodit dostatečná?

3.3 Postup řešení

- studium literárních a internetových zdrojů
- formulace výzkumných otázek
- vyhodnocení dat z databáze MZe a ÚZEI
- telefonické dotazování
- syntéza a hodnocení průzkumů realizovaných v letech 2005 – 2009
- formulace závěrů

3.4 Zdroje informací

- odborná literatura
- data MZe a ÚZEI
- internet
- zákony, vyhlášky
- propagační materiály
- statistické ročenky
- výstupy z průzkumů realizovaných v letech 2005 – 2009 Katedrou obchodu a cestovního ruchu

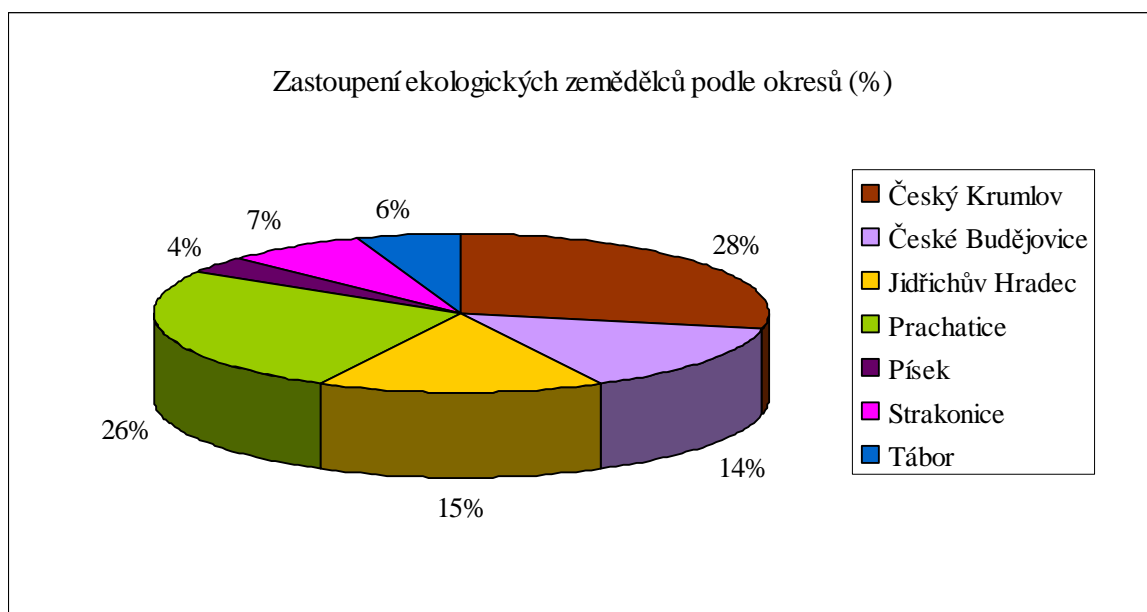
4. Praktická část

4.1. Charakteristika ekologického zemědělství v Jihočeském kraji

4.1.1 Ekologické farmy

V Jihočeském kraji bylo k 31.12. 2008 registrováno 236 ekofare. Při porovnání s koncem roku 2007, kdy bylo registrováno 170 ekologických zemědělců, a s koncem roku 2005, kdy bylo registrováno 105 ekofare, lze konstatovat, že počet ekofare dynamicky roste.

Graf 1: Zastoupení ekologických zemědělců podle okresů (%)

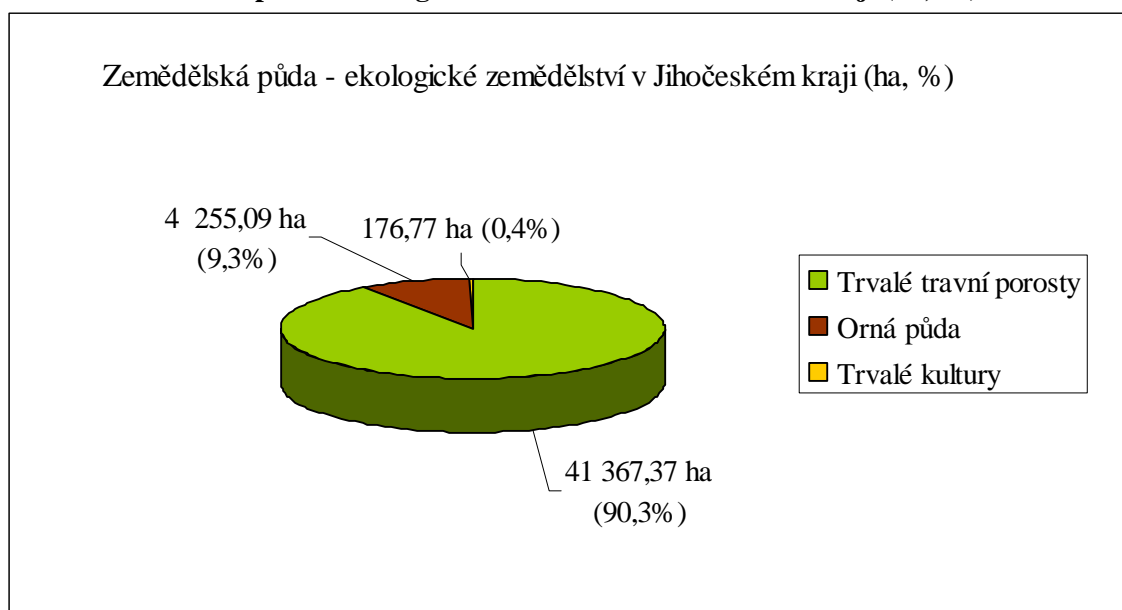

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 1 ukazuje, že největší počet ekologických zemědělců se nachází v okresech Český Krumlov (67), Prachatice (61) a Jidřichův Hradec (36). Následují okresy České Budějovice (33), Strakonice (17), Tábor (13) a Písek (9).

4.1.2 Zemědělská půda

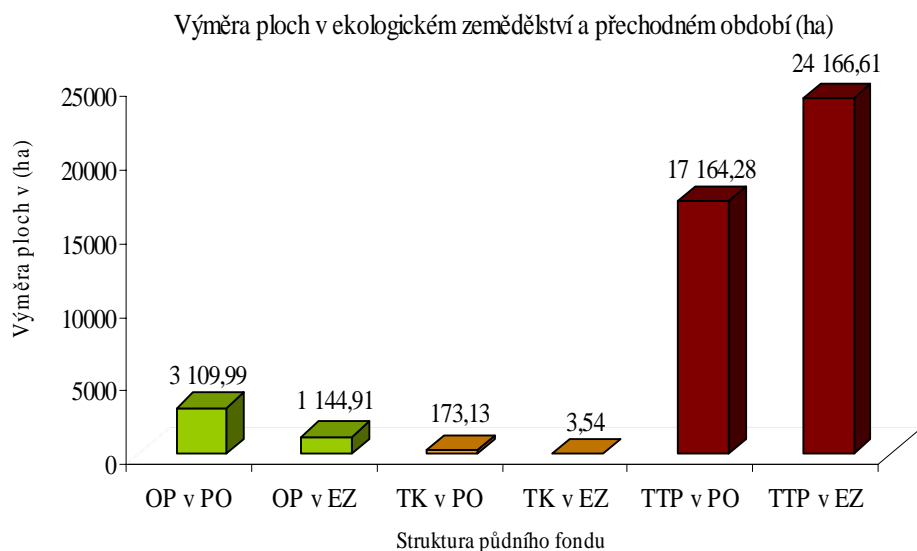
Graf 2: Zemědělská půda – ekologické zemědělství v Jihočeském kraji (ha, %)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 2 ukazuje, že nejvíce zemědělské půdy v ekologickém zemědělství v Jihočeském kraji zaujímají trvalé travní porosty (90,3 %), kam patří louky, pastviny a extenzivní pastva. Orná půda je zastoupena menším podílem (9,3 %) a zahrnuje pěstování obilovin, luskovin na zrno, luskovin zelených, okopanin, průmyslových a textilních plodin, píce a zeleniny. Trvalé kultury jsou jabloně, hrušně, meruňky, švestky apod. a zabírají velmi malou plochu (0,4 %).

Graf 3: Výměra ploch v ekologickém zemědělství a přechodném období (ha)

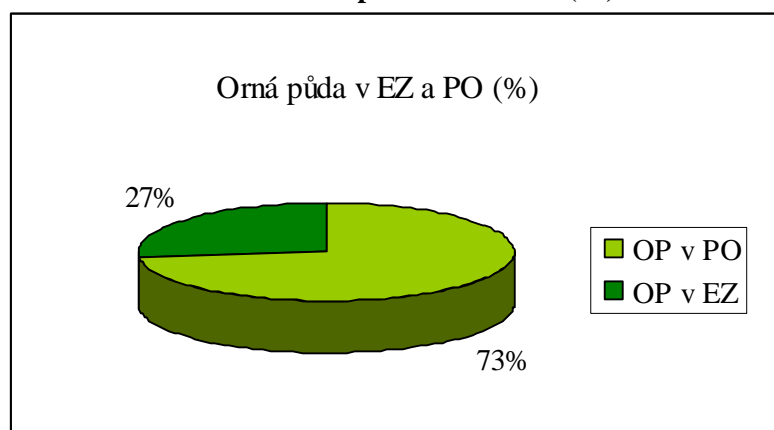

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Pozn. aut.: OP = orná půda, TK = trvalé kultury, TTP = trvalé travní porosty, PO = přechodné období, EZ = ekologické zemědělství

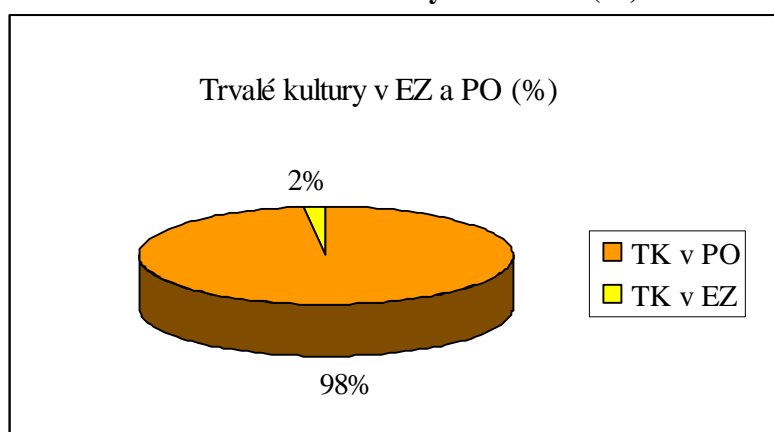
Z grafu 3 vyplývá, že největší plochu zaujímají trvalé travní porosty v ekologickém zemědělství (52,8 %) a v přechodném období (37,5 %). Následuje orná půda v přechodném období (6,8 %). Podíl orné půdy v ekologickém zemědělství je 2,5 %. Trvalé kultury v přechodném období se podílejí na ploše 0,4 % a trvalé kultury pěstované v ekologickém režimu 0,01 %.

Graf 4: Orná půda v EZ a PO (%)

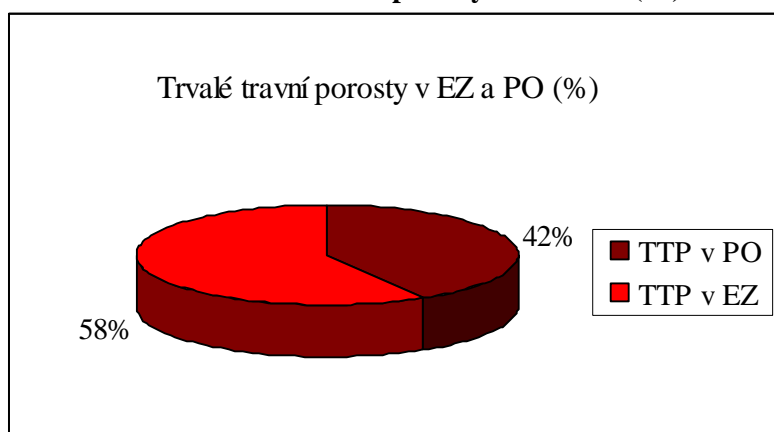
Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 5: Trvalé kultury v EZ a PO (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 6: Trvalé travní porosty v EZ a PO (%)

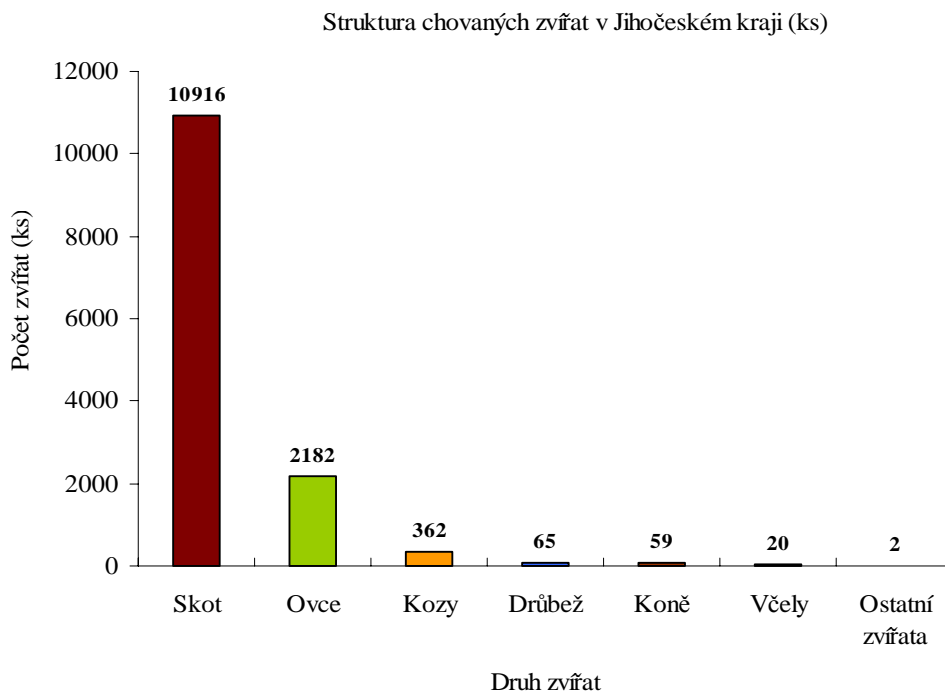

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z grafů 4, 5 a 6 vyplývá, že do budoucna lze očekávat změnu v certifikovaných výstupech.

4.1.3 Živočišná produkce

Graf 7: Struktura chovaných zvířat v Jihočeském kraji (ks)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 4 ukazuje, že na ekologických farmách v Jihočeském kraji za rok 2008 převažuje chov skotu nad ostatními chovanými zvířaty. Celkem je chováno 10916 ks skotu. Další nejpočetnější kategorií je chov ovcí 2182 ks, následuje chov koz 362 ks. Ostatní kategorie chovaných hospodářských zvířat nejsou příliš početně zastoupeny. Prasata, králíci a ryby se nechovají vůbec.

Tabulka 2: Certifikovaná hospodářská zvířata chovaná na Jihočeských ekofarmách

Kategorie hospodářských zvířat	Počet zvířat v ks
Koně	59
Skot (celkem)	10916
<i>Skot mladší než 1 rok celkem</i>	3322
Telata na porážku	317
Ostatní telata	3005
<i>Skot mezi 1. a 2. rokem celkem</i>	2039
Skot mezi 1. a 2. rokem na porážku	745
Ostatní skot	1294

Skot 2 roky starý a více	5529
Dojnice	243
KBTPM	4384
Skot na porážku starý 2 a více let	795
Ostatní skot starý více než 2 roky	125
Ovce (celkem)	2182
Ovce, chovné samice	1343
Další ovce – na maso, jateční	839
Kozy (celkem)	362
Kozy, chovné kozy	192
Další kozy – na maso, jateční	170
Prasata (celkem)	0
Výkrmová prasata	0
Chovné prasnice	0
Ostatní prasata – kanci na chov	0
Drůbež (celkem)	65
Brojleři	0
Nosnice	48
Ostatní (krůty, kachny, husy)	17
Králíci celkem	0
Králíci-chovné samice	0
Včely (počet rojů)	20
Ostatní zvířata	2
Ryby	0

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Pozn. aut.: Pod termínem kráva bez tržní produkce mléka (KBTPM) se rozumí kráva určená k chovu a produkci masa a patří ke stádu vybranému pro chov telat na produkci masa.

Z tabulky 2 vyplývá, že v kategorii skotu je nejvíce zastoupen chov krav bez tržní produkce mléka (KBTPM) s 4384 ks. Na druhé místo se počtem kusů (3005) řadí telata a třetí v pořadí je ostatní skot mezi 1. a 2. rokem s 1294 ks. V kategorii ovcí převládají chovné ovce 1343 ks nad ovci, které se chovají na maso 839 ks. Velmi vyrovnaný stav je v počtech kusů chovných koz (192) a koz na maso (170). Z drůbeže se nejvíce chovají nosnice a to 48 ks.

4.1.4 Rostlinná produkce

Tabulka 3: Ekologicky pěstované rostliny v Jihočeském kraji v roce 2008

Druh	Celkem (ha)	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet farem
Obiloviny pro produkci zrna				
Pšenice obecná	466,61	3,29	1 535,15	21
Špalda	207,66	3,43	712,27	3
Pšenice tvrdá	5	3,56	17,8	1
Žito	356,96	2,97	1 060,17	10
Ječmen	400,62	2,94	1 177,82	20
Oves	397,55	3,38	1 343,72	24
Tritikále	443,4	3,51	1 556,33	14
Kukuřice na zrna	167,5	6	1005	2
Pohanka	12	1,56	18,72	1
Amaranth	0		0	0
Proso	0	2,04	0	0
Ostatní obiloviny na zrna (včetně osiv)	0,4	3,3	1,32	1
Obiloviny celkem	2457,7		8 428,3	
Luskoviny na zrna				
Hrách	36,66	2,42	88,72	5
Fazole	0,05	1,5	0,075	1
Bob	69,27	1,12	77,58	3
Lupina	0	1,5	0	0
Sója	0	1,5	0	0
Pelůška	41,6	1,57	65,31	3
Ostatní luskoviny	1,12	8,12	9,09	2
Luskoviny na zrna celkem	148,7		240,78	
Luskoviny zelené				
Hrášek	0,044	2,78	0,12	2
Fazole a zelená fazolka	0,025	5,59	0,14	1
Ostatní luskoviny	10,059	12,14	122,12	3
Luskoviny zelené celkem	10,128		122,38	
Okopaniny				
Brambory (včetně raných a sadbových)	73,86	17	1255,62	18
Průmyslové rostliny				
Slunečnice	0,1	1,57	0,157	1
Řepka a řepice	251,77	1,01*	254,29	2
Mák	34,51	1,12	38,65	1
Průmyslové rostliny celkem	286,38		293,097	
Textilní plodiny				
Aromatické, léčivé rostliny a koření	0,21	5,55	1,17	1
Bavlna	1	2*	2	1
Textilní plodiny celkem	1,21		3,17	

Zdroj: autorka, data získaná z MZE a ÚZEI

Pozn. aut.: * Použitý výnos je průměrným výnosem všech olejnin (obdobně i u bavlny), neboť Darmovzalová a Koutná (2009) neuvádějí samotný výnos týkající se přímo řepky a řepice.

Tabulka 3 vyjadřuje pěstování vybraných plodin a ekologickou produkci v Jihočeském kraji v roce 2008.

Obiloviny se nacházely v Jihočeském kraji celkem na 2457,7 ha (počet ha zahrnuje farmy jak v přechodném období tak i v ekologickém režimu). Mezi nejvíce zastoupené obiloviny na orné půdě patří pšenice s 466,61 ha, dále tritikále 443,4 ha a ječmen 400,62 ha. Amaranth a proso nepěstuje žádná z jihočeských farem. Celková produkce obilovin činila 8428,3 t. Z toho nejvíce tritikále (1556,33 t), pšenice obecná (1535,15 t) a oves (1343,72 t).

Luskoviny na zrno se v jižních Čechách nacházely na 148,7 ha orné půdy. Nejvíce byly pěstovány bob a to na 69,27 ha, dále peluška na 41,6 ha a hrách na 36,66 ha. Sóju nepěstuje ani jedna jihočeská farma. Celková produkce luštěnin byla 240,78 t. Z toho se nejvíce vyprodukovalo hrachu (88,72 t), bobu (77,58 t) a pelušky (65,31 t).

Luskoviny zelené byly pěstovány na ploše 10,128 ha. Nejvíce byly pěstovány plodiny z kategorie ostatní luskoviny (10,059 ha). Ekologická produkce tvořila 122,38 t z celkové produkce zeleniny. Největší produkce byla ze skupiny ostatní luskoviny (122,12 t).

Brambory byly pěstovány 73,86 ha orné půdy a jejich celková produkce činila 1258,7 t.

Z **průmyslových plodin** se významněji pěstuje řepka a řepice a to na 251,77 ha. Odhadovaná produkce je 254,29 t.

Pokud jde o produkci obilovin, jednoznačně v ní dominují pšenice obecná, tritikále a ječmen. V kategorii luskoviny na zrno se produkuje nejvíce bob, peluška a hrách. Z luskovin zelených jsou nejvíce produkovány ostatní luskoviny.

Pozn. aut.: Luskoviny nepatří k hlavním zkoumaným komoditám, do výzkumu byly zařazeny pouze doplňkově.

Tabulka 4: Ekologicky pěstovaná zelenina v Jihočeském kraji v roce 2008

Druh	Celkem ha	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet farem
Košťáloviny/brukvovité (bez kořenových)				
Květák a Brokolice	0,02625	14,24	0,37	2
Kapusta	0,02625	13,61	0,36	2
Hlávkové zelí	0,02625	20,59	0,54	2
Ostatní brukvovité	0,02625	11,65	0,31	2
Celkem	0,105		1,58	
Listová nebo stonková zelenina (bez brukvovitých)				
Celer	0,005	17,7	0,09	1
Pór	0,005	16,96	0,08	1
Salát	0,05	9,24	0,46	3
Čekanka	0,005	11,6	0,06	1
Špenát	0	6	0	0
Chřest	0,005	9	0,05	1
Ostatní listová zelenina	0,045	2,87	0,13	2
Celkem	0,115		0,87	
Plodová zelenina				
Rajče	0,05	18,07	0,90	3
Paprika	0,005	14,45	0,07	1
Okurek	0,005	18,88	0,09	1
Dýně	0,118	14,47	1,71	3
Další plodová zelenina	0	12,38	0	0
Celkem	0,178		2,77	
Kořenová a hlízová zelenina				
Mrkev	0,045	18,95	0,85	4
Petržel	0,04	13,45	0,54	3
Česnek	0,005	6,42	0,03	1
Cibule a šalotka	0,049	15,55	0,76	3
Ostatní kořenová zelenina	0,03	11,5	0,35	2
Celkem	0,169		2,53	

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z tabulky 4 vyplývá, že zelenina byla pěstována na 0,567 ha orné půdy. Celkem se vyprodukovalo 7,75 t zeleniny.

Košťáloviny byly pěstovány na výměře 0,105 ha. Jednotlivé plodiny se nelišily v počtu ha. Z celkové produkce košťálovin (1,58 t) bylo nejvíce zastoupeno hlávkové zelí a to 0,54 t.

Listová a stonková zelenina se pěstovala na ploše 0,115 ha. Nejvíce plochy zaujímal salát (0,05 ha) a plodiny ve skupině ostatní listová zelenina (0,045 ha). V Jihočeském kraji se ekologicky nepěstuje špenát. Celková produkce této skupiny zeleniny byla 0,87 t. Nejvíce bylo vyprodukováno salátu a to 0,46 t a ostatní listové zeleniny 0,13 t.

Plodová zelenina byla pěstována na ploše 0,178 ha. Z těchto plodin zabíraly největší plochu dýně 0,118 ha. Celkově bylo vyprodukováno 2,77 t. Z toho nejvíce bylo dýně (1,71 t), rajčat (0,90 t) a jahod (0,26 t).

Kořenová a hlízová zelenina se pěstovala na ploše 0,169 ha. Nejvíce byla pěstována cibule a šalotka (0,049 ha) a mrkev (0,045 ha). Celkem bylo vyprodukováno 2,53 t kořenové a hlízové zeleniny. Nejvíce se na produkci podílela mrkev s 0,85 t a cibule a šalotka s 0,76 t.

Ze zeleniny se produkuje nejvíce dýně, rajčata, salát, cibule a šalotka a mrkev.

Tabulka 5: Ekologicky pěstované ovoce v Jihočeském kraji v roce 2008

Druh	Celkem (ha)	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet farem
Trvalé kultury				
Jabloně	117,93	5,76	679,28	12
Hrušně	5,45	4,07	22,18	5
Meruňky	0,09	4,22	0,38	1
Broskvoně	0,1	9,13	0,91	1
Třešně/višně	3,13	2,37	7,42	3
Švestky	24,97	2,95	73,66	7
Další peckoviny	0	3,55	0	0
Ořechy	0,1	32,15	3,22	1
Ostatní ovoce (bez citrusů, hroznů a oliv)	0	6,4	0	0
Bobuloviny (drobné ovoce)	25	3,19	79,75	1
Jahody	0,03	8,51	0,26	2
Trvalé kultury celkem	176,77		866,8	
Ovoce celkem	176,8		867,06	

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

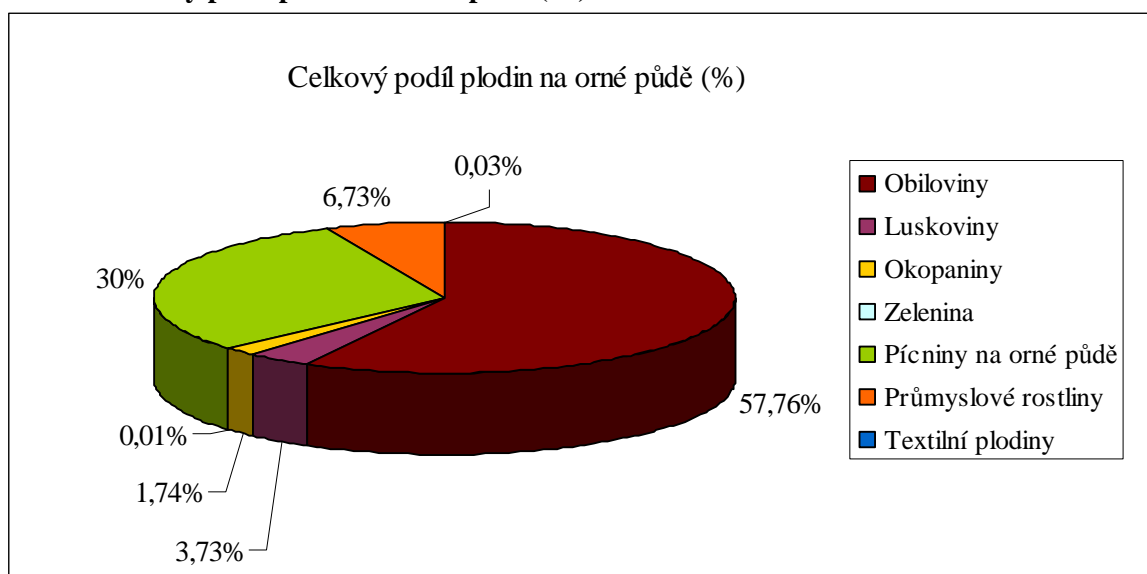
Tabulka 5 ukazuje, že trvalé kultury celkem pokrývaly v Jihočeském kraji plochu 176,77 ha.

Ovocné stromy bez ořechů a jahod byly pěstovány na ploše 176,67 ha. Z nich se nejvíce pěstovaly jabloně (117,93 ha), dále bobuloviny (25 ha) a švestky (24,97 ha).

Celkem bylo vyprodukováno 863,58 t ovoce (bez ořechů). Z toho největší produkce byla u jablek (679,28 t), drobného ovoce (79,75 t) a švestek (73,66 t). Ořechy zaujímaly plochu pouze 0,1 ha. Celkem však bylo vyprodukováno 3,22 t ořechů.

Z trvalých kultur jsou produkovány nejvíce jabloně, bobuloviny a švestky.

Graf 8: Celkový podíl plodin na orné půdě (%)

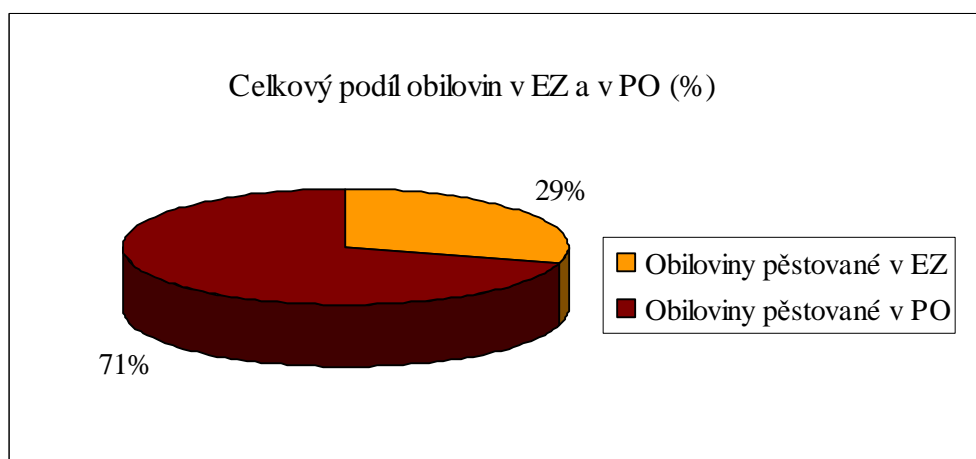

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z grafu 8 je patrné, že na orné půdě jsou nejvíce zastoupeny obiloviny s 2457,7 ha. Velký podíl zaujímají i pícniny na orné půdě pěstované na 1276,32 ha. Další kategorií jsou průmyslové rostliny, které se pěstují na 286,38 ha. Luskoviny se podílí na ploše s 158,83 ha. Okopaniny jsou pěstovány na ploše 73,86 ha. Nejméně jsou na orné půdě zastoupeny kategorie: textilní plodiny s 1,21 (0,03 %) a zelenina s 0,567 ha (0,01 %).

4.1.5 Produkce v ekologickém zemědělství a přechodném období

Graf 9: Celkový podíl obilovin v EZ a v PO (%)

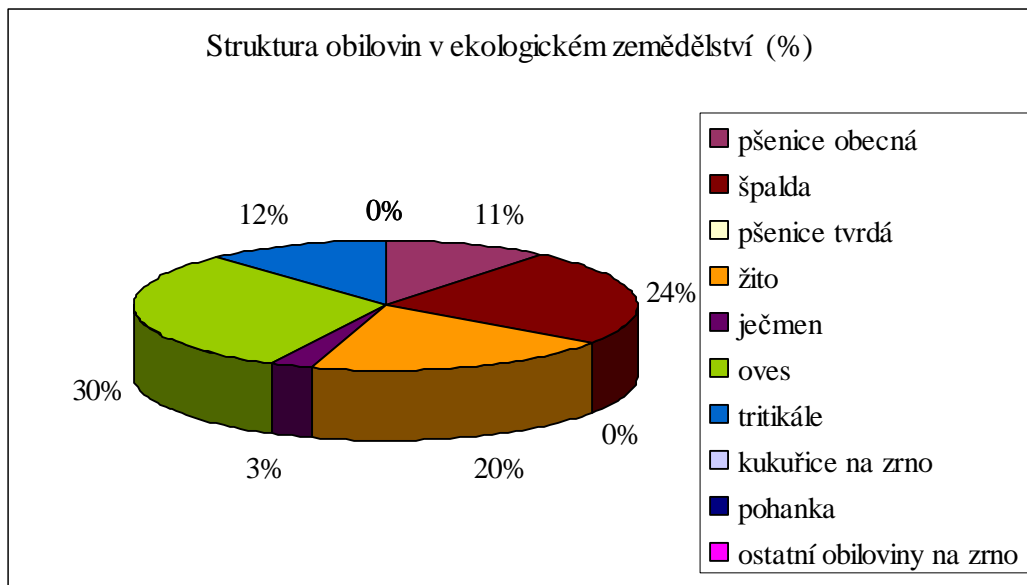

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Pozn. aut.: EZ = ekologické zemědělství, PO = přechodné období

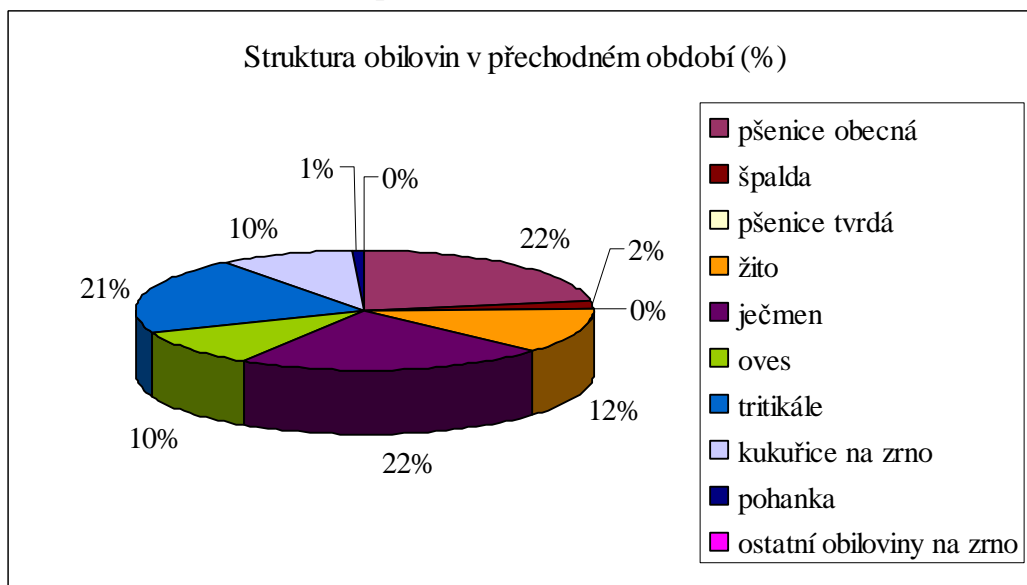
Z grafu 9 vyplývá, že většina ekologických farem pěstuje obiloviny v přechodném období. Obiloviny pěstované v ekologickém zemědělství zaujímaly v roce 2008 plochu 720,34 ha a obiloviny pěstované v přechodném období plochu 1737,37 ha.

Graf 10: Struktura obilovin v ekologickém zemědělství (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 11: Struktura obilovin v přechodném období (%)

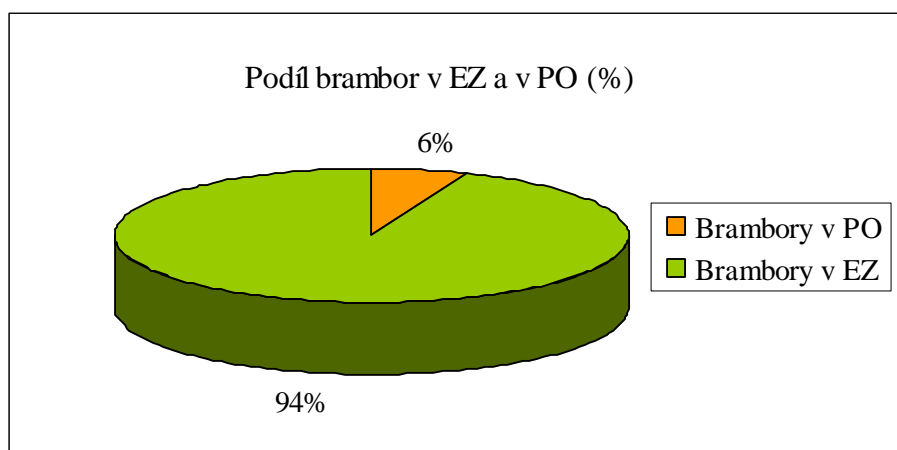

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Grafy 10 a 11 ukazují srovnání plodin pěstovaných v přechodném období (tj. období přechodu z konvenčního hospodaření na ekologické, která trvá dva roky) a v ekologickém zemědělství. V ekologickém zemědělství se na pěstování podílí nejvíce oves, špalda a žito. V přechodném období se nejvíce pěstuje ječmen, pšenice a tritikále. Největší rozdíly mezi těmito způsoby hospodaření jsou patrné u špaldy, která se pěstuje hlavně v ekologickém režimu a u ječmene, který je pěstován zejména v přechodném období.

Z komparace obilnin pěstovaných v přechodném období a v ekologickém zemědělství vyplynulo, že v budoucnu by se měla zvýšit nabídka pšenice obecné (390,17 ha), ječmene (380,01ha), a tritikálií (359,96 ha) v biokvalitě.

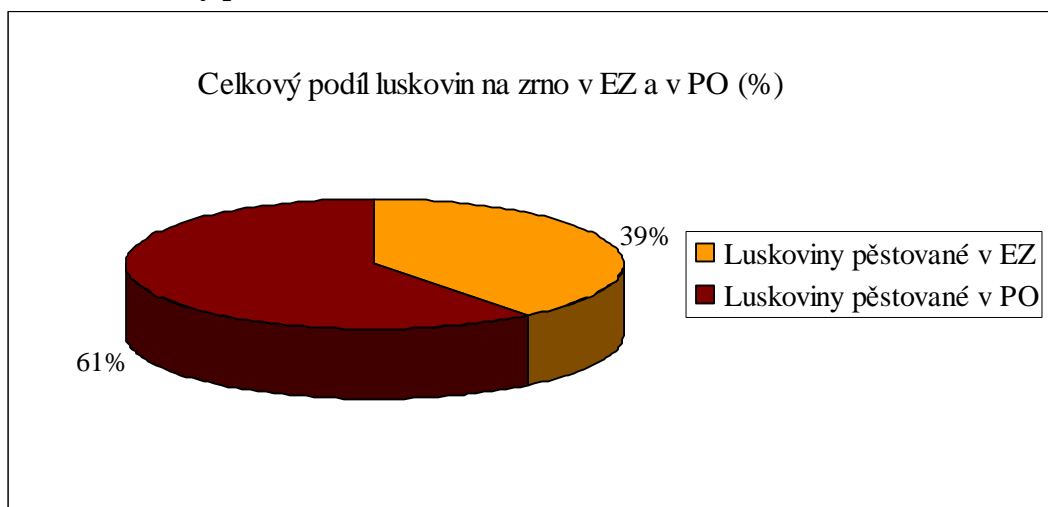
Graf 12: Podíl brambor v EZ a PO (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z grafu 12 vyplývá, že brambory se pěstují převážně v ekologickém režimu. V roce 2008 se brambory v ekologickém zemědělství pěstovaly na ploše 69,37 ha a brambory v přechodném období na ploše 4,49 ha.

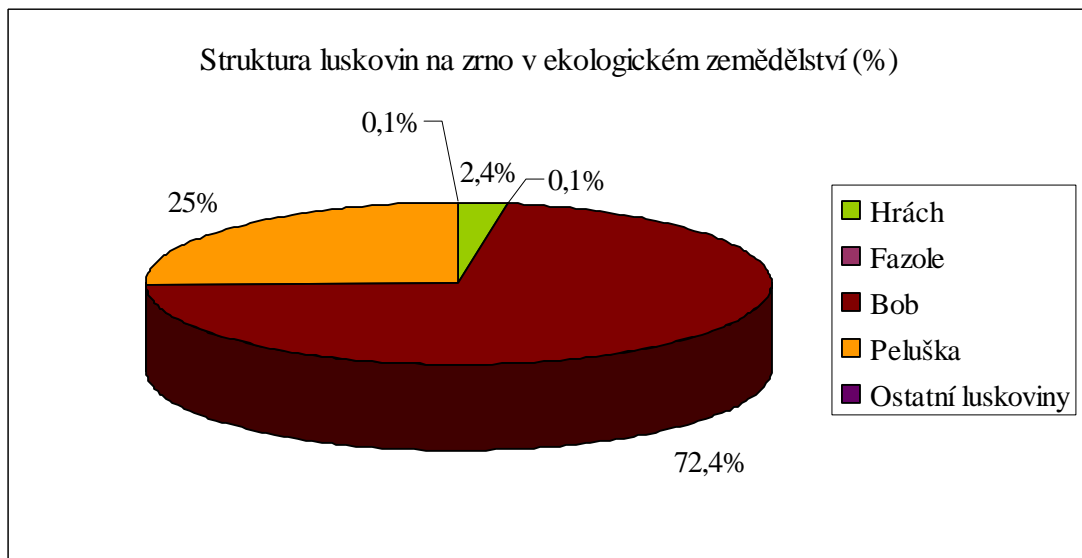
Graf 13: Celkový podíl luskovin na zrno v EZ a PO (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

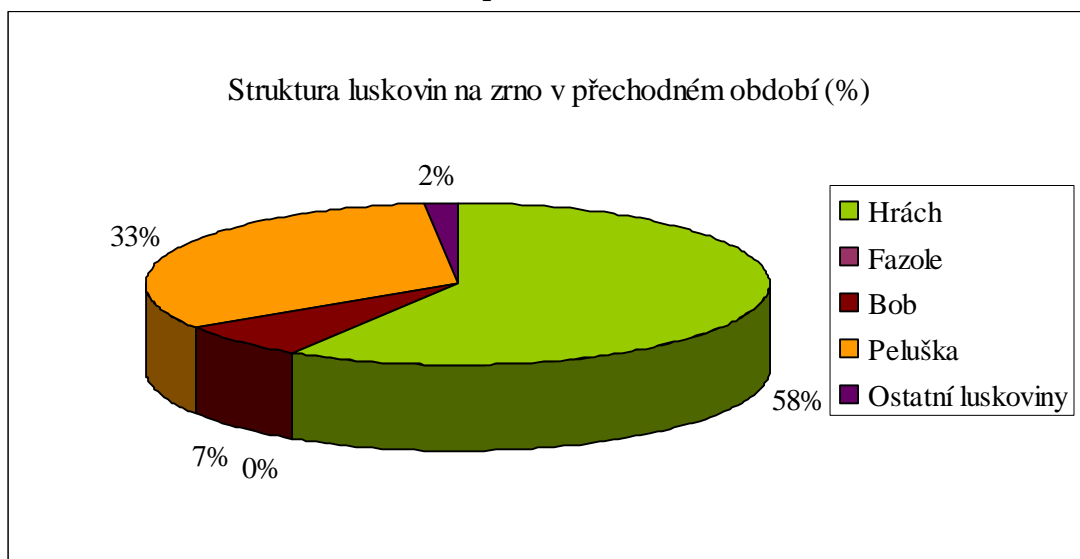
Graf 13 ukazuje, že větší podíl luskovin na zrno se pěstuje v přechodném období. Luskoviny na zrno pěstované v ekologickém zemědělství se v roce 2008 podílely na ploše 58,48 ha a luskoviny na zrno v přechodném období na ploše 90,22 ha.

Graf 14: Struktura luskovin na zrno v ekologickém zemědělství (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 15: Struktura luskovin na zrno v přechodném období (%)

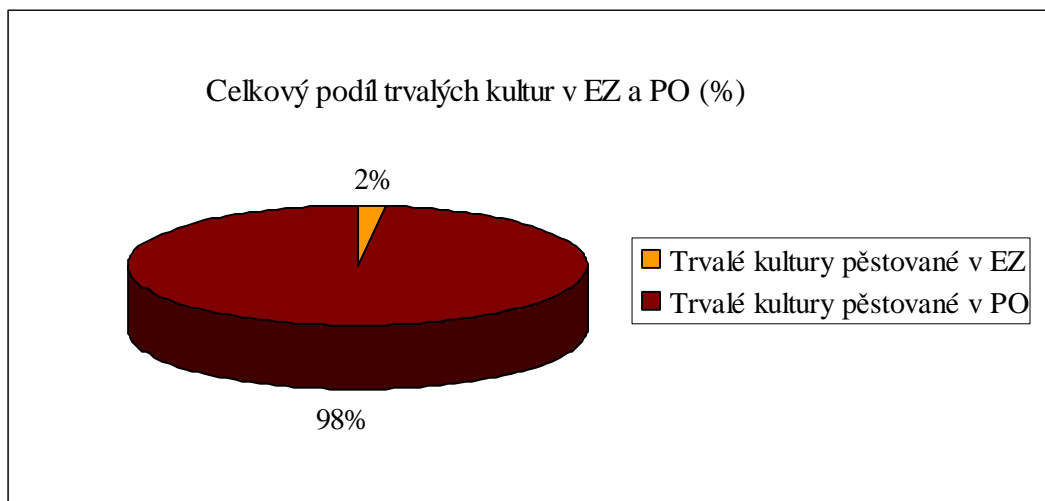

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z grafů 14 a 15 vyplývá, že v ekologickém zemědělství zaujímá největší podíl na pěstování bob a rovněž peluška. V přechodném období se pěstuje nejvíce hrách a peluška. Největší rozdíl je patrný v pěstování hrachu, který převládá v přechodném období a bobu, který se pěstuje hlavně v ekologickém režimu.

V přechodném období je nejvíce pěstován hrách (34,5 ha), a proto lze v budoucnosti očekávat, že jeho nabídka vzroste

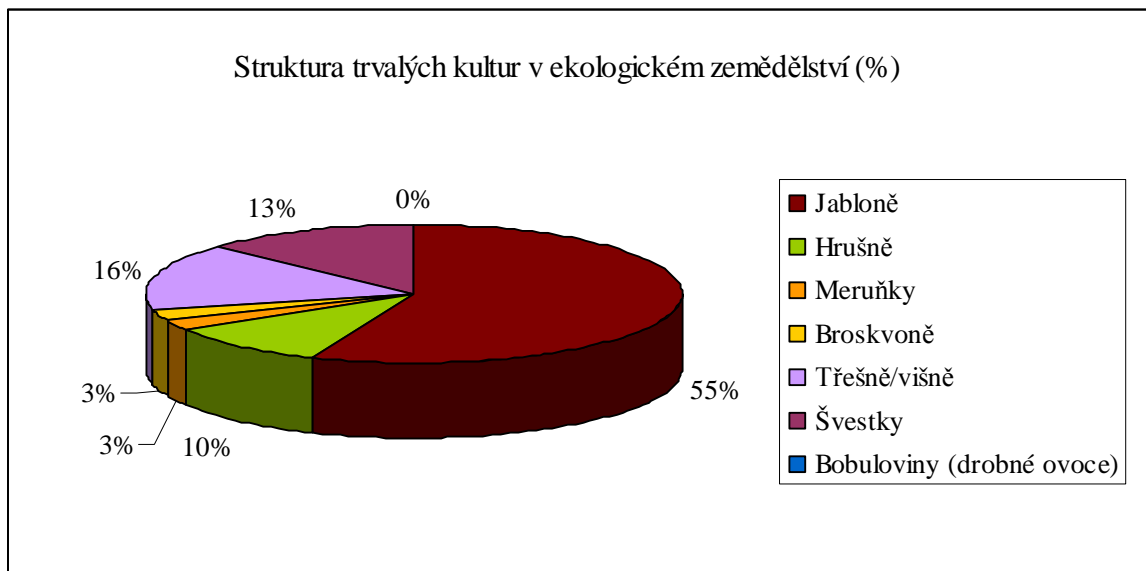
Graf 16: Celkový podíl trvalých kultur v EZ a PO (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

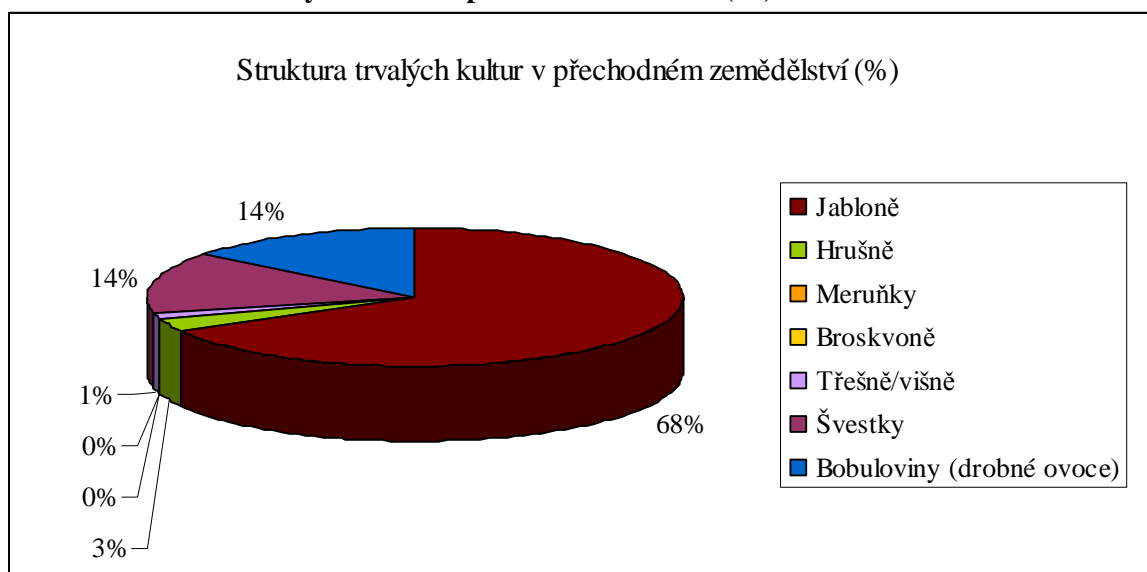
Z grafu 16 je patrné, že téměř stoprocentně zatím převládá pěstování trvalých kultur v přechodném období. Trvalé kultury v ekologickém zemědělství byly v roce 2008 pěstovány pouze na 3,54 ha, zatímco trvalé kultury z přechodného období na 173,13 ha.

Graf 17: Struktura trvalých kultur v ekologickém zemědělství (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 18: Struktura trvalých kultur v přechodném období (%)

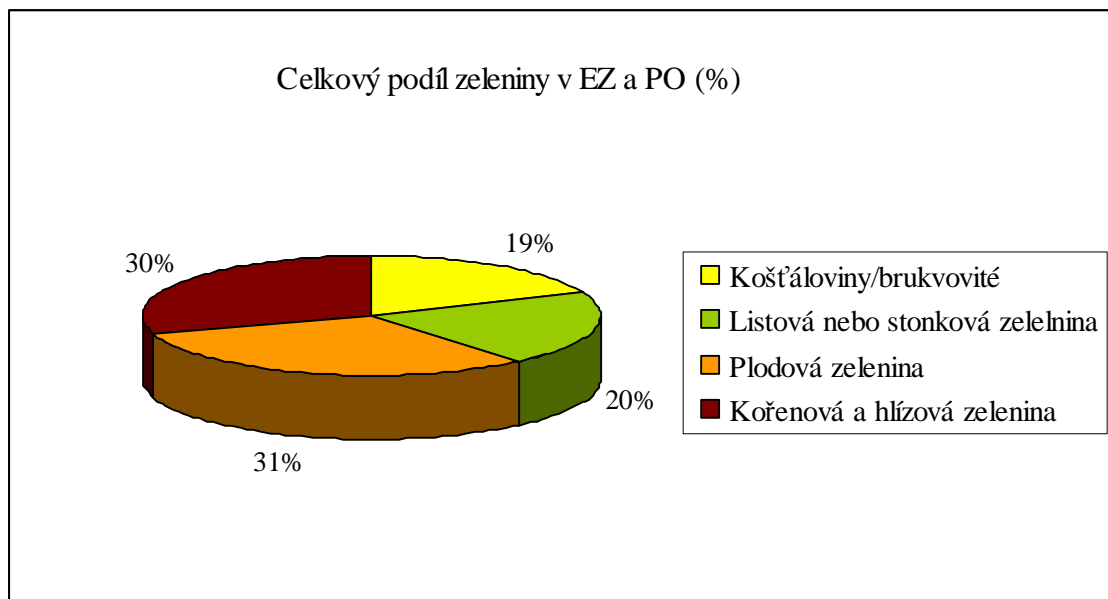

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Z grafů 17 a 18 je zřejmé, že v ekologickém režimu převažuje pěstování jabloní. Mezi další trvalé kultury v ekologickém zemědělství patří třešně, švestky a hrušně. V přechodném období, které trvá u trvalých kultur tři roky mají největší podíl na trvalých kulturách jabloně, dále pak švestky a bobuloviny. Největší rozdíly jsou u bobulovin, které se v ekologickém režimu nepěstují vůbec a dále u třešní a hrušní, jejichž podíl v ekologickém způsobu pěstování je vyšší než v přechodném období.

Z uvedených údajů vyplývá, že v budoucnosti se pravděpodobně zvýší především nabídka jablek v biokvalitě, neboť se pěstují ve velké míře (115,94 ha) v přechodném období.

Graf 19: Celkový podíl zeleniny v EZ a PO (%)

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Graf 19 ukazuje, že plodová zelenina se pěstuje nejvíce (0,178 ha). Konkrétně jde o dýni a rajčata pěstované převážně v ekologickém zemědělství. Druhé místo zaujímá kořenová a hlízová zelenina (0,169 ha) a jedná se hlavně o cibuli a šalotku a mrkev. Z listové zeleniny (0,115 ha) je pěstován hlavně salát a košťáloviny (0,105 ha) se pěstují na stejném počtu hektarů.

Zelenina se pěstuje na velmi malém počtu hektarů (0,567) převážně v biokvalitě. Farmy v konverzi pěstují pouze dýni (0,05 ha) mrkev (0,005 ha).

Pozn. aut.: Počet hektarů, na nichž se zelenina pěstuje, je nevýznamný. Na základě tohoto zjištění nebyla dotazována žádná z ekologických farem.

4.2 Vyhodnocení výsledků z průzkumů z let 2005 až 2009

Následující část diplomové práce je zaměřena na rozbor jednotlivých biokomodit. Jde o mléko a mléčné produkty, maso a masné produkty, obiloviny, zeleninu a ovoce,

brambory. Veškeré uvedené poznatky jsou výsledky průzkumů realizovaných v letech 2005 až 2009 na katedře Obchodu a cestovního ruchu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Velkoobchody

Výzkum „Analýza vybrané formy prodeje biopotravin – velkoobchod“ (Svobodová, 2008) byl prováděn u velkoobchodů v rámci celé České republiky, proto lze použít pouze zjištění, že žádný z dotazovaných velkoobchodů (12) nenabízí jihočeské produkty a ani o ně nemají zájem.

Prodejny zdravé výživy

První etapa výzkumu na téma „Vybrané formy prodeje biopotravin – specializované prodejny „Zdravé výživy“ (Petroušková, 2007) proběhla v Jihočeském kraji v roce 2006, bylo osloveno 15 prodejen „ZV“, z toho 9 prodejen bylo ochotných podílet se na výzkumu.

V druhé etapě výzkumu „Analýza regionálního prodeje biopotravin v rámci specializovaných prodejen“ (Petroušková 2009) bylo v Jihočeském kraji osloveno 20 prodejen zdravé výživy (dále jen „ZV“), z nichž 12 bylo ochotných na výzkumu spolupracovat.

Výzkum Petrouškové (2009) ukázal, že mezi *nejvíce zastoupené biokomodity* v sortimentu prodejen „ZV“ patří obilniny, obilné produkty a sojové produkty. Druhou nejvíce zastoupenou kategorií je sušené ovoce a poté luštěniny. Podle prodejen „ZV“ jsou obilniny a obilné produkty *nejžádanější biokomoditou* a jejich nabídka se za poslední dva roky velmi rozšířila. Za *deficitní sortiment* považují specializované prodejny „ZV“ zeleninu, maso a mléčné produkty. Pouze dvě prodejny mají ve svém sortimentu maso a masné produkty. Pokud jde o biomaso, 7 prodejen „ZV“ (58 %) ho nemá v úmyslu prodávat. Pro tři prodejny představují překážky v jeho prodeji nedostatečné kapacity. Zájem prodávat biomaso mají pouze prodejny „Bioobchod“ a „Pí-centrum.“

Z výzkumu Petrouškové (2009) dále vyplynulo, že prodejci zaznamenali *největší nárůst poptávky* u čerstvého ovoce a zeleniny, obilovin a pečiva.

Prodejny „ZV“ mají zájem o produkty z jižních Čech, ale podle nich chybí regionální dodavatelé biopotravin a některé prodejny nemají kapacitu pro další prodej biopotravin. Hlavní problém prodejny „ZV“ spatřují v tom, že ekozemědělci většinou uskutečňují prodej přímo ze dvora. Ekologičtí zemědělci však nemají dostatečné prostředky ani čas rozvážet své bioprodukty jednotlivým prodejnám „ZV“, podobně jsou omezeny i tyto prodejny.

Většina prodejců (70 %) by s regionálními výrobci biopotravin kooperovala, ale stále přetrvává nedostatek nabídek ze strany ekofarmářů.

Nejvýznamnější velkoobchody, které dodávají biopotraviny a bioprodukty do specializovaných prodejen v Jihočeském kraji, jsou Country Life, s.r.o., PRO-BIO obchodní společnost, s.r.o., a Natural Jihlava, s.r.o. Na předních příčkách se drží tyto velkoobchody i v roce 2008 a objevily se i nové velkoobchody, kterými jsou např. Bio-Nebio, s.r.o., či Bioorganic, s. r. o.

Obchodní řetězce

V rámci průzkumu „Analýza prodeje biopotravin v rámci OŘ – regionální aspekty“ (Medek, 2009) bylo ochotno spolupracovat 10 obchodních řetězců z Jihočeského kraje. Výstupy z tohoto výzkumu byly srovnávány s výsledky z průzkumu na téma „Vybrané formy prodeje biopotravin – obchodní řetězce (Medek, 2007), při kterém spolupracovaly stejné obchodní řetězce (11) z Jihočeského kraje.

Z výzkumu Medka (2009) vyplynulo, že všechny zkoumané obchodní řetězce mají v nabídce zastoupeny kravské mléčné produkty. Pokud jde o kozí a ovčí mléčné produkty, ty nabízejí obchodní řetězce jen výjimečně. Ovčí mléčné produkty nabízí pouze Terno a kozí mléčné produkty se ve velmi malém množství nacházejí v Hypernově, Bille, Ternu a Intersparu. Nabídka *mléčných produktů* za poslední dva roky dynamicky vzrostla, avšak stále přetrvává nedostatek kozích a ovčích produktů. *Mlýnské produkty* nabízí většina obchodních řetězců kromě Lidlu a Penny Marketu. Pokud jde o nabídku *trvanlivého pečiva* byl za poslední dva roky zaznamenán nárůst. Trvanlivé pečivo má v nabídce 8 obchodních řetězců (vyjma Lidlu a Penny Marketu). *Čerstvé bio pečivo* se vyskytuje pouze ve 3 obchodních řetězcích (Hypernova, Interspar a Penny Market).

Výzkum Medka (2009) ukázal, že nabídka *zeleniny a ovoce* v biokvalitě je v obchodních řetězcích velmi deficitní. Nabídku domácích produktů představují pouze jablka. Obchodní řetězce nabízejí převážně dovozovou zeleninu i ovoce. Nabídka těchto dvou komodit je velmi proměnlivá z hlediska sezónních výkyvů. Z výzkumu dále vyplynulo, že v obchodních řetězcích vzrostla nabídka sterilizované a mražené zeleniny. Velmi deficitními komoditami v nabídce obchodních řetězců jsou biomaso a masné produkty. V současné době nabízí v Jihočeském kraji bio čerstvé hovězí maso pouze dva supermarkety a to Billa a Tesco.

Největší dynamiku prodeje zaznamenali obchodní řetězce u mléčných výrobků, pečiva, ovoce a zeleniny, luštěnin. Nejčastěji dodávají biopotraviny a bioprodukty do obchodních řetězců velkoobchody a výrobci biopotravin.

O regionální produkci mají zájem pouze řetězce Interspar a Jednota, spotřební družstvo České Budějovice. Medek (2009) dále uvádí, že pro ostatní obchodní řetězce jsou regionální dodávky problematické. Regionální dodavatelé by museli dodávat přes centrální sklad.

Spotřebitelé

Výzkum „Analýza trhu biopotravin z pohledu konečného spotřebitele“ (Pavlasová, 2008) byl zaměřen na spotřebitelské preference zákazníků supermarketů a hypermarketů v oblasti biopotravin. Dotazování bylo prováděno v Českých Budějovicích. Dotazováno bylo 116 žen a 58 mužů.

Z výzkumu Pavlasové (2008) vyplynulo, že 57 % dotázaných spotřebitelů kupuje biopotraviny, ostatní tj. 43 % je nekupuje. Respondenti kupují biopotraviny nejčastěji z důvodu, že chtějí žít zdravěji a pro ty, kteří je nenakupují, představuje hlavní překážku vysoká cena (27 %). Ze 174 dotazovaných je ale 80 % ochotno za biopotraviny platit vyšší cenu než za konvenční potraviny a to nejvýše o 10 %. Biopotraviny kupují nejvíce ženy od 26 do 35 let, které jsou vysokoškolsky vzdělané, mají domácnost se čtyřmi členy a jejich společný čistý měsíční příjem je 30 000 až 40 000 Kč.

Nejčastěji kupují respondenti cereálie a výrobky z obilí (32 %), ovoce a zeleninu (17 %), mléčné výrobky (14 %) a maso v biokvalitě (7 %). Nejvíce jim chybí ovoce a zelenina, maso a mléčné výrobky. Při snížení ceny biopotravin by zákazníci více

kupovali mléčné výrobky, ovoce a zeleninu, cereálie a výrobky z obilí či maso. Pro nákup biopotravin nejvíce zákazníci preferují supermarkety či hypermarkety z důvodu snadné dostupnosti a nákupu ostatních potravin. Nejvíce respondentů (39 %) kupuje biopotraviny jednou do týdne a nejčastější útrata za měsíc je do 500 Kč (50 %).

59 % dotázaných nedává při svém nákupu přednost lokálním produktům a 41 % při svém nákupu upřednostňuje lokální produkty. 58 % respondentů preferuje produkty označené některou regionální značkou.

Nejčastěji se dotazovaní dozvídají o biopotravinách z propagačních materiálů (22 %), z tisku (18 %) a od známých (17 %).

V rámci výzkumu „Analýza trhu biopotravin z pohledu konečného spotřebitele“ (Bartošovská, 2008) byly analyzovány spotřebitelské preference zákazníků prodejen „ZV“ v Jihočeském kraji. Dotazování bylo prováděno zejména v Českých Budějovicích. Výzkumu se zúčastnilo 137 žen a 21 mužů.

Výzkum ukázal, že 92 % respondentů biopotraviny kupuje a nejčastějším důvodem pro nákup je, že chtějí jíst zdravěji. Pro ty dotazované, kteří biopotraviny nekupují, je hlavním důvodem vysoká cena (61 %), nebo skutečnost, že mají vlastní zdroj (31 %). 91 % respondentů je ochotna za biopotraviny platit vyšší ceny s tolerancí navýšení přibližně o 20 až 30 %. Ekologické produkty kupují nejvíce lidé s čistým měsíčním příjmem v intervalu 20 001 – 30 000 Kč (31 %) a nejvíce nakupují bioprodukty středoškolsky vzdělaní lidé (55 %).

Nejčastěji respondenti nakupují cereálie a výrobky z obilí (84 %), dále luštěniny (41 %), mléčné výrobky (36 %) a ovoce a zeleninu (27 %). Nejčastěji by respondenti nakupovali ovoce a zeleninu, maso a mléčné výrobky, pokud by ovšem byly na trhu k dostání. Stejně produkty by nejvíce kupovali, kdyby se snížila jejich cena.

57 % dotázaných nakupuje biopotraviny alespoň příležitostně v supermarketech. Důvodem nákupu v prodejnách „ZV“ je hlavně místní dostupnost (50 %) a širší sortiment biopotravin (43 %). 48 % dotázaných nakupuje biopotraviny jedenkrát týdně a utratí za ně do 500 Kč měsíčně (44 %).

59 % respondentů dává při nákupu přednost lokálním produktům. 60 % upřednostňuje výrobky označené některou regionální značkou.

Dotazovaní se nejčastěji dozívají o biopotravinách od známých (44 %) a propagačních materiálů (44 %).

Restaurace

Na výzkumu „Analýza nabídky biopotravin ve veřejném stravování“ (Králíková, 2009) se podílelo 50 restaurací z Jihočeského kraje.

Z výzkumu Králikové (2009) vyplynulo, že pouze 10 % dotazovaných restaurací nakupuje biopotraviny na přípravu jídel. Převážně většina restaurací (90 %) biopotraviny nenakupuje.

Z 5 restaurací nabízejících biopotraviny je ve svém jídelníčku mají 2 restaurace přes 1 rok až 2 roky. Kompletní bio jídlo připravuje pouze 1 restaurace a nejvíce dotazovaných 4 z 5 zařazuje do své nabídky jen některé biosuroviny. Všechny 5 restaurací zaznamenává na biopotraviny kladné odezvy ze strany zákazníků. Trend v počtu jídel z bioproduktů ve 3 restauracích roste a to v průměru o 7,3 % měsíčně.

O biopotraviny se zajímá 10 (22, 2 %) ze 45 dotazovaných restaurací, které biopotraviny pro přípravu jídel nenakupují. Tyto restaurace se o nich nejčastěji dozívají v tisku, dále pak z nabídky dodavatelů, na internetu či v televizi. Z celkového počtu 45 respondentů uvažuje o zařazení biopotravin do své nabídky pouze 8, 9 %, dalších 51, 1 % o zařazení ještě nepřemýšlelo a 40 % restaurací o něm vůbec neuvažuje. Stěžejní překážku pro nákup biopotravin spatřují restaurace nenakupující biopotraviny v nezájmu hostů (77, 8 %) a vyšších nákladech (72,2 %). 19 restaurací ze 32 si však zájem strávníků vůbec nezjišťuje. Ze 45 restaurací by bylo 71, 1 % z nich ochotno zařadit do své nabídky jídla připravovaná z bioproduktů, pokud by se zvýšil zájem strávníků. V případě státní podpory by bio jídla zařadilo 37, 8 % restaurací a v případě zlevnění biopotravin 31, 1 %.

Výzkum také ukázal, že z celkového počtu 45 by bylo 82,2 % dotazovaných restaurací schopno vyhovět jednorázové nabídce jídla v biokvalitě i přesto, že o zařazení biopotravin neuvažují.

Závěr

Za deficitní sortiment považují prodejny „ZV“ působící v Jihočeském kraji hlavně zeleninu, maso a mléčné produkty. V nabídce obchodních řetězců je velmi deficitní zelenina, ovoce, biomaso a masné produkty. V obchodních řetězcích je také nedostatek mléčných kozích a ovčích produktů i čerstvého pečiva.

V prodejnách „ZV“ vzrostla poptávka u čerstvého ovoce a zeleniny, obilovin a pečiva. Obchodní řetězce nejvíce prodávají mléčné výrobky, pečivo, ovoce a zeleninu, luštěniny.

Spotřebitelé kupují nejčastěji cereálie a výrobky z obilí, luštěniny, mléčné výrobky, ovoce a zeleninu a maso v biokvalitě. Nejvíce jim chybí ty produkty, které prodejny „ZV“ a obchodní řetězce nabízejí ve velmi omezeném množství tj. ovoce a zelenina, maso a mléčné výrobky.

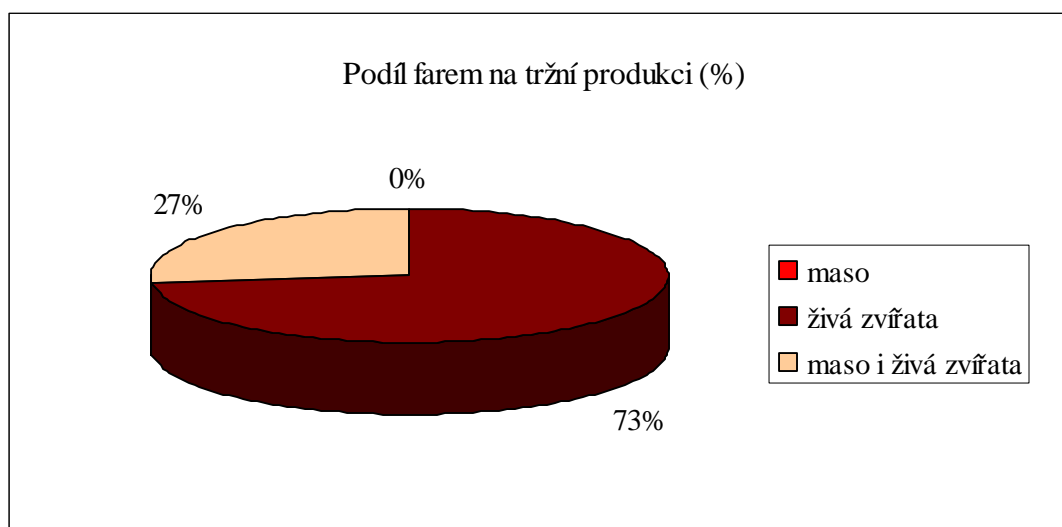
4.3 Analýza distribučního a výrobního potenciálu vybraných biokomodit v Jihočeském kraji (průzkum)

4.3.1 Hovězí maso

Z dat získaných z MZe a ÚZEI bylo vytypováno 18 největších (od 200 ks) ekologických farem zabývajících se chovem skotu. 14 farem bylo dotazováno telefonicky a 4 ekofarmy prostřednictvím e-mailu. Dvě farmy se odmítly podílet na výzkumu (Zámečnick Jaroslav – Ekofarma Světlík a GW FARMA s.r.o.). Farma Přídolí, s.r.o., nebyla telefonicky k zastižení. I přesto byla návratnost značně vysoká a činila 83 %. 15 ekologických farem bylo ochotno spolupracovat a odpovídat na následující otázky.

„Máte tržní produkci v podobě masa nebo živých zvířat?“

Graf 20: Podíl farem na tržní produkci (%)

Zdroj: autorka

Graf 20 ukazuje, že nejvíce je zastoupena tržní produkce v podobě zvířat, kterou má 11 ekologických farem. Pouze 4 ekofarmy (ZEFA Nová Pec, s.r.o, SITTER, s.r.o., Zídek Stanislav, Ing. Štěpánek) mají tržní produkci masa i živých zvířat. Žádná z farem se však nezabývá pouze tržní produkcí masa.

„Prodáváte svou produkci výhradně v biokvalitě?“

Na tuto otázku odpověděly 5 ekofarem (33 %) „ano“. Pan Pavelec Stanislav ke své odpovědi ještě dodal, že jeho veškerá produkce je v biokvalitě, ale v ceně se to nepromítá. 10 farem (67 %), tedy převážná většina, neprodává svoji produkci výhradně v biokvalitě.

Pro farmy, které odpověděly záporně, byly určeny otázky:

„Kolik % masa (zvířat) prodáváte jako konvenční produkci?“ a „Co je příčinou konvenčního prodeje?“

Ekologické farmy zabývající se produkcí masa i živých zvířat procentuálně vymezily svůj prodej následovně:

Tabulka 6: Celkový podíl ekologického a konvenčního prodeje živých zvířat a masa

Ekofarma	Konvenční prodej (%)	Ekologický prodej (%)
SITTER s.r.o.	100	-
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	95	5
Zídek Stanislav	50	50

Zdroj: autorka

Ekologické farmy zabývající se pouze tržní produkcí živých zvířat procentuálně určily svůj prodej takto:

Tabulka 7: Celkový podíl ekologického a konvenčního prodeje živých zvířat

Ekofarma	Konvenční prodej (%)	Ekologický prodej (%)
AGRO – MAMBAK s.r.o	60	40
Karas Aleš, Ing.	100	-
Šedivý Josef	90	10
Šumava, a.s	100	-
Václavík Jiří	100	-
Vokál Pavel, Ing. – farma Strážný	20	80
ZVO, s.r.o	100	-

Zdroj: autorka

Tabulky 6 a 7 ukazují celkový podíl ekologického a konvenčního prodeje živých zvířat a masa. Šest z deseti farem (60 %) uvedlo, že hlavní příčinou konvenčního prodeje je nezájem ze strany dalších odběratelů. Na základě toho jsou ekofarmy nuceny prodávat svoji ekologickou produkci konvenčně resp. za konvenční cenu. Čtyři farmy (40 %) vidí další příčinu v tom, že nejsou k dispozici certifikovaná jatka. Šumava, a.s., upozornila na to, že veškerou produkci prodává jako konvenci, protože nemá certifikovanou produkci (má dojně stádo - E a stádo BTPM - K).

Pozn. aut.: BTPM = bez tržní produkce mléka

„Jak zajišťujete porážku zvířat?“

Pět ekologických farem (38 %) poráží zvířata na konvenčních jatkách (v úvahu nebyla brána farma Šumava, a.s, která využívá k porážce svých zvířat také konvenční jatka, ale nemá certifikovanou produkci). Pan Zídek si nechává porážet svá zvířata jak na konvenčních, tak na certifikovaných jatkách. ZEFA Nová Pec, s.r.o., poráží část své produkce na vlastních jatkách, která je určena pro vlastní účely (na zužitkování), další část produkce jde na konvenční jatka (Vimperk) a část prodá distributorům (překupník). Pan Ing. Vokál dodává svou produkci na certifikovaná jatka do Rakouska. Pan Ing. Štěpánek poráží zvířata na vlastních certifikovaných jatkách. Pan Pavelec porážku neprovádí a pan Šedivý nedává na porážku nic, neboť všechen skot prodá. AGRO – MAMBAK, s.r.o., a KERIM, spol. s r.o., svá zvířata neporáží, protože svoji produkci prodají distributorům (překupník) a ti si porážku zajišťují sami.

„Kolik kilogramů biomasa přibližně ročně vyprodukujete?“

Tato otázka byla určena pouze pro 3 farmy produkující biomaso.

Tabulka 8: Odhadovaná produkce biomasa v Jihočeském kraji v roce 2008

Ekofarma	Produkce biomasa (t)
Štěpánek Pavel, Ing.	4
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	2
Zídek Stanislav	13
Celkem	19

Zdroj: autorka

„Kolik kusů zvířat ročně prodáte?“

Tabulka 9: Odhadovaný počet prodaných zvířat v Jihočeském kraji v roce 2008

Ekofarma	Počet zvířat (ks)
AGRO – MAMBAK, s.r.o.	150
AGRO Šumava, s.r.o.	380
Karas Aleš, Ing.	180
KERIM, s.r.o.	183
Pavelec Stanislav	160 -180
SITTER, s.r.o.	350
Šedivý Josef	200
Šumava, a.s	300
Václavík Jiří	103
Vojenské lesy a statky ČR	181
Vokál Pavel, Ing. – farma Strážný	30
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	740
Zídek Stanislav	50 – 60
ZVO, s.r.o	269

Zdroj: autorka

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci masa (zvířat)?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka „Jedná se o stálé odběratele?“

Tabulka 10: Odběratelé

Ekofarma	Zastoupení odběratelů (%)	Stálí odběratelé	
		Ano	Ne
AGRO – MAMBAK, s.r.o.	100 – prodej na farmě	ano	ne
AGRO Šumava, s.r.o.	50 – distributor, 50 – jatka (Strakonice)	ano	
Karas Aleš, Ing.	100 – prodej přímo na farmě	ano	
KERIM, s.r.o.	100 – distributor (Ovo Trading)	ano	
Pavelec Stanislav	100 – firmy, zabývající se výkupem zvířat		ne
SITTER, s.r.o.	100 – konvenční jatka	ano	
Šedivý Josef	95 – prodej přímo na farmě distributorům, 5 zemědělci		ne
Štěpánek Pavel, Ing.	100 – prodej přímo na farmě (biomaso)		ne
Šumava, a.s	-	-	-
Václavík Jiří	90 – distributor (firma Vento Pavlíček), 10 – masokombinát Písek (ZŘUT)	ano	
Vojenské lesy a statky ČR	85 – výrobci, 15 – chovatelé	ano	
Vokál Pavel, Ing. – farma Strážný	100 – certifikovaná jatka (Rakousko)	ano	
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	10 – vlastní obchod (5 biomaso), 90 – hotely	ano	
Zídek Stanislav	100 – jatka (z toho 50 odebírá biomaso firma BIOPARK)	ano	
ZVO, s.r.o	100 – distributor	ano	

Zdroj: autorka

Pozn. aut.: Termín distributor ekologické farmy chápaly jako „překupník“, který odebírá produkci a následně ji prodává dalším subjektům.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“ (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Tabulka 11: Hodnocení odbytu ekologické produkce v roce 2008

Ekofarma	Známka
AGRO – MAMBAK, s.r.o.	4
AGRO Šumava, s.r.o.	5
Karas Aleš, Ing.	4
KERIM, s.r.o.	2
Pavelec Stanislav	5
SITTER, s.r.o.	5
Šedivý Josef	4
Štěpánek Pavel, Ing.	1
Šumava, a.s	-
Václavík Jiří	3
Vojenské lesy a statky ČR	2
Vokál Pavel, Ing. – farma Strážný	5
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	3
Zídek Stanislav	5
ZVO, s.r.o	-

Zdroj: autorka

Tabulka 11 ukazuje, že jihočeské ekologické farmy hodnotí svou současnou možnost odbytu velmi negativně, neboť průměrná známka je 3,7 (Šumava, a.s. a ZVO, s.r.o. nebyly do hodnocení zahrnuty). Farma ZVO, s.r.o., na tuto otázku uvedla, že je ráda jen za to, že dostane nějakou cenu a dále vidí problém v tom, že zemědělci si nemohou příliš vybírat. Paní Kotlasová (farma Šedivý) vidí problém v současných veterinárních opatření.

„Je (jsou) biomaso (živá zvířata) určeno(a) pouze pro český trh?“

Na tuto otázku 13 farem (93 %) odpovědělo „ne“ (v úvahu nebyla brána Šumava, a.s.). Tyto ekofarmy mají svoji produkci určenou spíše pro zahraniční trh, přičemž nejčastěji zmiňovaly země: Rakousko, Německo, Itálie a Chorvatsko. Pan Štěpánek uvedl, že svou produkci má určenou jak pro český, tak pro zahraniční trh. Pouze ekologická farma ZEFA Nová Pec, s.r.o., má svoji produkci (maso i živá zvířata) určenu pro český trh.

4.3.2 Kravské mléko

Významnější producenti kravského mléka jsou v jižních Čechách tři. Všechny tři ekofarmy byly ochotné spolupracovat a návratnost činila 100 %.

„Máte tržní produkci mléka?“

AGRO – MAMBAK, s.r.o. a ZEFA Nová Pec, s.r.o. odpověděly na tuto otázku, že mají tržní produkci mléka. Odpověď společnosti Šumava, a.s., zněla stejně jako dvě předchozí, ale tato farma zároveň dodala, že produkuje pouze konvenční mléko.

„Prodáváte mléko výhradně v biokvalitě?“

Na tuto otázku odpověděla kladně jedna farma a to AGRO – MAMBAK, s.r.o. Pro další dvě ekofarmy byly tedy určeny následující otázky:

„Kolik % mléka prodáváte jako konvenční produkci?“ a „Co je příčinou konvenčního prodeje?“

Jak již výše uvedených informací vyplynulo, Šumava, a.s., prodává 100 % své produkce konvenčně. Jako hlavní příčinu uvedla tato farma, že nebyl zájem ze strany dalších subjektů trhu o mléko v biokvalitě. ZEFA Nová Pec, s.r.o., prodává 100 % své produkce konvenčně a hlavním důvodem je, že nemá certifikát na „bio“.

„Kolik litrů biomléka ročně vyprodukujete?“

AGRO – MAMBAK, s.r.o., vyprodukovala v roce 2008 přibližně 45 000 l biomléka. Ostatní farmy zde odpověď neuvěděly, neboť jejich produkce není v biokvalitě.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci mléka?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka **„Jedná se o stálé odběratele?“**

Od ekofarem AGRO – MAMBAK, s.r.o. a ZEFA Nová Pec, s.r.o., odebírá veškerou produkci společnost MADETA, a.s., která je stálým odběratelem u obou farem.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“ (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Tuto otázku mohla posoudit pouze MAMBAK, s.r.o., která svůj odbyt bioprodukce ohodnotila známkou 2.

„Je biomléko určeno pouze pro český trh?“

Jediným odběratelem MAMBAK, s.r.o., je MADETA, a.s. Kam tato společnost dále dodává, to zástupce dotazované farmy nevěděl.

4.3.3 Kozí maso

Ekologické farmy, které chovají od 20 koz a více, se v jižních Čechách nachází 4. Tyto farmy odpovídaly na otázky týkající se masné a mléčné produkce. Všechny farmy byly telefonicky kontaktovány a návratnost činila 100%.

„Máte tržní produkci v podobě masa nebo živých zvířat?“

Na tuto otázku odpověděly 2 farmy (Langová Hana, Citterbartová Emilie – kozí farma Březí), že prodávají živá zvířata (kůzlata). 1 farma (Ing. Štěpánek Pavel) produkuje maso. Farma pana Špatného Jakuba (Kozí farma Bílsko - KOFA) sice prodává zvířata, ale pouze jako druhotný produkt (malá kůzlata), neboť hlavní činností této farmy je produkce mléka. Způsob odbytu nebyl farmou uveden.

„Prodáváte svou produkci výhradně v biokvalitě?“

Na tuto otázku všechny farmy (3) odpověděly „ano“. Paní Langová Hana k této otázce ještě dodala, že zákazníci se nezajímají o to, zda jde o bioprodukci nebo o konvenční produkci.

„Jak zajišťujete porážku zvířat?“

Na tuto otázku zazněly 3 různé odpovědi. Paní Langová poráží zvířata na statku, nejde o vlastní jatka, protože chová malé množství koz. Kozí farma Březí porážku nezajišťuje, neboť prodává živá zvířata a pan Ing. Štěpánek má vlastní jatka.

„Kolik kilogramů biomasa přibližně ročně vyprodukuje?“

Pan Ing. Štěpánek vyprodukoval v roce 2008 2 t biomasa.

„Kolik kusů zvířat ročně prodáte?“ Paní Langová prodala v roce 2008 20 kůzlat a kozí farma Březí 50 kůzlat.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci masa?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka **„Jedná se o stálé odběratele?“**

Paní Langová odpověděla, že veškerou svoji produkci (100 %) prodává přímo na farmě soukromníkům, kteří jsou stálými odběrateli. Kozí farma Březí má drobný prodej z farmy (100 %) a zákazníci pro ni jsou drobní nákupčí. 50 % těchto zákazníků je stálých a 50 % nových. Pan Ing. Štěpánek prodává biomaso převážně ve vlastním obchodě (75 %), zbývající část produkce (25 %) odebírá hotel v Plzni. Odběratelé pana Štěpánka jsou z 50 % stálí.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“ (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující). Dvě farmy (Ing. Štěpánek, Kozí farma Březí) hodnotí odbyt své bioprodukce známkou 1. Pan Štěpánek má zájem hlavně na tom, aby byli lidé s jeho produkcí spokojeni. Podle jeho slov by mohl produkovat více a mít i větší odbyt, ale to

není jeho prioritním cílem. V současné době nemá s odbytem problém. Paní Langová přiřadila známku 2.

„Je biomaso (živá zvířata) určeno(a) pouze pro český trh?“

Na tuto otázku 2 farmy (Langová, Kozí farma Březí) odpověděly, že zvířata jsou určeny výlučně pro český trh. Pan Ing. Štěpánek prodává jak na český trh, tak na zahraniční (Německo).

4.3.4 Kozí mléko a kozí produkty

„Máte tržní produkci mléka (mléčných produktů)?“

Mléko

Tržní produkci mléka mají tři farmy (kozí farma Bílsko - KOFA, kozí farma Březí, Ing. Štěpánek). Pouze 1 ekologická farma (Langová) uvedla, že tržní produkci mléka nemá, neboť ho produkuje pro vlastní spotřebu.

Kozí sýry

Paní Langová produkuje sýry pro vlastní spotřebu. Pan Špatný, Ing. Štěpánek a kozí farma Březí mají tržní produkci sýrů.

„Prodáváte mléko (mléčné produkty) výhradně v biokvalitě?“

Kozí mléko

Tuto otázku zodpověděly ekologické farmy (kozí farma Bílsko, Ing. Štěpánek a kozí farma Březí) kladně, kromě paní Langové, která má sice mléko v biokvalitě, ale neprodává ho.

Kozí produkty

Kozí farma Březí prodává sýry výhradně v biokvalitě a kromě biosýrů prodává i pomazánky, mléko, tvaroh, jogurty či syrovátku.

Kozí farma Bílsko neprodává sýry výhradně v biokvalitě (i když je veškerá produkce sýrů certifikovaná), neboť do sýrů přidává nebio-koření a tím vznikne necertifikovaný produkt. Necertifikovaná produkce tvoří 2-3%.

Pan Ing. Štěpánek vyrábí sýry z kozího, ovčího a z kravského mléka (měkký, čerstvý, nezrající, polotvrdý zrající, plnotučný, dále žervé a jogurty a používá značku „Originální produkt Šumava“.

„Kolik litrů biomléka (biomléčných produktů) ročně vyprodukuje?“

Kozí mléko

Odpovědi na tuto otázku se značně lišily. Paní Langová vyprodukuje 1 500 l až 2 000 l ročně, ale jak již bylo uvedeno, veškerou produkci má pouze pro vlastní spotřebu. Farma pana Špatného má roční produkci přibližně 36 000 l. Pan Ing. Štěpánek produkuje asi 5 400 l kozího mléka (také produkce ovčího a kravského mléka). Tyto dva druhy biomléka míchá dohromady. Kozí farma Březí vyprodukovala v roce 2008 přibližně 8 000 – 10 000 l.

Kozí sýry

V roce 2008 vyprodukovala kozí farma Bílsko přibližně 3,5 t biosýrů. Kozí farma Březí vyprodukovala 0,4 t a pan Štěpánek vyprodukoval 0,84 t kozích sýrů.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci mléka (mléčných produktů)?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka „Jedná se o stále odběratele?“

Kozí mléko

Tyto otázky byly zodpovězeny opět velmi rozdílně. Pro paní Langovou je hlavním odběratelem vlastní rodina (100 %). Kozí farma Bílsko prodává biomléko ze dvora soukromým osobám (100 %). Tito odběratelé nepatří mezi stálé. Produkci pana Ing. Štěpánka odebírá ze 30 % jeho vlastní penzion, z 20 % spotřebovávají biomléko zaměstnanci (2) a brigádníci na farmě (10), tito odběratelé se počítají ke stálým. 50 % produkce představuje přebytek, který se prodá ze dvora. Někteří z těchto odběratelů jsou stálí, jiní ne (staví se ze zvědavosti, projíždí kolem). Pan Ing. Štěpánek si je vědom poptávky ze strany specializovaných prodejen působících v Českých Budějovicích, ale nemá dostatek produkce na to, aby do nich mohl dodávat. Z kozí farmy Březí odebírají biomléko hlavně prodejny „ZV“ (80 %) a zbytek (20 %) produkce představuje drobný prodej z farmy. Zdravé výživy se řadí mezi pravidelné odběratele, ostatní zákazníci jsou částečně stálí.

Kozí sýry

Odběratelé sýrů kozí farmy Bílsko tvoří ze 40 % zdravé výživy a ze 60 % restaurace, vinárny, hotely. Hotely představují stálé odběratele, ostatní se v průběhu roku mění. Odběratele biosýrů kozí farmy Březí jsou totožní s odběrateli biomléka. Pan Ing. Štěpánek prodává svou bioprodukcí (100 %) přímo na farmě.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“(1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Kozí mléko

Pan Ing. Štěpánek nemá s odbytem problém a hodnotí ho známkou 1, ale také nemá zájem rozvážet svoji produkci dalším obchodním subjektům. Kozí farma Březí hodnotí známkou 2, podle ní se odbyt odvíjí od ročního období. V zimě a létě zaznamenává horší odbyt, na jaře a na podzim pak lepší. Paní Langová a kozí farma Bílsko nemohly současnou možnost odbytu odhadnout.

Kozí sýry

Kozí farma Bílsko (sýry) nemohla současnou možnost odbytu posoudit. Kozí farma Bílsko ještě uvedla, že veškerou produkci sýrů prodá. Kozí farma Březí a pan Ing. Štěpánek hodnotí svůj odbyt biosýrů známkou 1.

„Je biomléko (biomléčné produkty) určeno pouze pro český trh?“

Na tuto otázku všechny farmy odpověděly „ano“. Pan Ing. Štěpánek ještě dodal, že občas jeho biomléko i mléčné produkty koupí i zákazníci z Německa či Holandska.

4.3.5 Skopové maso

Ekologické farmy, které se významněji zabývají chovem ovcí v Jihočeském kraji jsou pouze 3. Všechny farmy byly ochotny spolupracovat a návratnost byla 100 %.

„Máte tržní produkci v podobě masa nebo živých zvířat?“

Na tuto otázku odpověděly 2 farmy (Ichová Kristýny a Novák Jan), že produkují živá zvířata a 1 farma (Jordánová Diana) má produkci v podobě masa.

„Prodáváte svou produkci výhradně v biokvalitě?“

3 farmy odpověděly, že neprodávají, i když by chtěly. Překážku podle nich představuje hlavně vyšší cena bioprodukce, a proto jsou farmy nuceny prodávat tuto produkci za stejnou cenu jako konvenční produkci. Paní Jordánová Diana, které produkuje biomaso odpověděla, že prodává ze 100 % svoji bioprodukci konvenčně, protože o bioskopové není na trhu zájem.

„Jak zajišťujete porážku zvířat?“

Na uvedenou otázku odpovídaly farmy velmi rozdílně. Paní Jordánová si zajišťuje porážku sama. Paní Ichová zabývající se prodejem ovcí zajišťuje porážku zvířat na konvenčních jatkách a pan Novák na smluvních jatkách, která nemají certifikáty na ekologickou porážku a biomaso od nich se musí prodávat konvenčně.

„Kolik kilogramů biomasa přibližně ročně vyprodukujete?“

Tuto otázku mohly zodpovědět jedna farma Jordánová, která uvedla, že 50 % bioskopového je určeno pro vlastní spotřebu.

Ekologickým farmám zabývající se chovem zvířat byla položena otázka:

„Kolik kusů zvířat ročně prodáte?“ Obě dvě dotazované farmy zabývající se chovem zvířat odpověděly, že prodávají jehňata, přičemž paní Ichová prodává přibližně 100 ks a pan Novák 400 ks.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci masa?“ a **„Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“** a doplňující otázka **„Jedná se o stále odběratele?“**

Paní Jordánová produkující bioskopové prodává 50 % přímo na farmě a odběratelé odebírající její produkci nepatří mezi stálé. Paní Ichová Kristýna uvedla, že má pouze jednoho odběratele a to firmu BH-Export Import, která zprostředkovává prodej na jatka a je stálým odběratelem. Farma s obchodním jménem Novák Jan prodává živá zvířata z 80 % na farmě.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“ (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Dotazované farmy převážně negativními známkami 3, 4, 5. Nejhůře hodnotila (známkou 5) odbyt své bioprodukce farma produkující biomaso s dodatkem, že o něj není na trhu zájem.

„Je (jsou) biomaso (živá zvířata) určeno(a) pouze pro český trh?“

Tuto závěrečnou otázku nemohla posoudit paní Ichová, neboť její produkci odebírá zprostředkovatel. Farma pana Nováka dodávala v roce 2008 do Rakouska (Viedeň – hlavní odběratel), Itálie a Chorvatska. V roce 2009 bude však její produkce určena pouze pro český trh. Paní Jordánová, která produkuje bioskopové, ho dodává výlučně na český trh.

Tržní produkci mléka nemá žádná z výše dotazovaných ekologických farem.

4.3.6 Obiloviny

Z dat získaných z MZe a ÚZEI bylo vytipováno 7 největších ekologických farem pěstující obiloviny. Všechny farmy byly ochotny spolupracovat a odpověděly na kladené otázky, což představuje 100 % návratnost. Použitý způsob dotazování byl jak telefonicky (6 farem), tak i prostřednictvím e-mailu (1 farma). Ekofarma ANIBAS, s.r.o., má sice sídlo v Čechách, ale její vlastník byl německy mluvící, proto pro něj byly otázky přeloženy do němčiny.

„Máte tržní produkci obilovin?“

Na tuto otázku odpověděly všechny farmy kladně.

„Prodáváte obiloviny výhradně v biokvalitě?“

Čtyři ekologické farmy (ANIBAS, s.r.o., BEMAGRO, s.r.o., Farma Šumava, s.r.o. a AGRA Zvíkov, spol.s r.o.) se nacházejí v přechodném období. Ekofarma Kocourek KG prodává obiloviny pouze v biokvalitě. 1. Jihočeská zemědělská sice prodává také svoji

produkcí v biokvalitě, ale podle této farmy o bioprodukcí není zájem a tak ji prodávají jako konvenční produkci. Šumava, a.s., prodává produkci nejen v biokvalitě, ale také konvenčně.

„Kolik % obilovin prodáváte jako konvenční produkci?“ a „Co je příčinou konvenčního prodeje?“

Na tuto otázku mohly odpovědět jen ty farmy, které neprodávají obiloviny výhradně v biokvalitě. ANIBAS, s.r.o., BEMAGRO, s.r.o., AGRA Zvíkov, spol. s r.o., prodaly v roce 2008 veškerou svou produkci (100 %) jako konvenční. Farma Šumava, s.r.o., prodává rovněž konvenci. Za hlavní příčinu konvenčního prodeje tyto farmy označily přechodné období, během kterého nemohou svou produkci označovat a prodávat jako „bio“. 1. Jihočeská zemědělská, která produkuje v biokvalitě uvedla, že „nikdo o bio nestojí“, a proto je tato farma nucena prodávat konvenčně (tzn. za cenu odpovídající konvenční produkci). Šumava, a.s., uvedla na trh v roce 2008 82 % bioprodukce a 12 % konvenční produkce. Příčinu konvenčního prodeje spatřuje v rozdělení realizované výroby právě na ekologickou produkci a konvenční produkci.

„Produkuje krmné nebo potravinářské bioobilí?“

Na tuto otázku ekofarmy měly uvést i procentuální zastoupení produkce krmného či potravinářského bioobilí.

Tři farmy nacházející se v přechodném období (nelze označit za bioprodukcí) produkovaly v roce 2008 pouze krmné obilí (100 %). Farma BEMAGRO, s.r.o., která byla v roce 2008 také v přechodném období, produkovala hlavně špaldu a to ze 60 % potravinářskou a ze 40 % krmnou. Ekofarma Kocourek KG vyprodukovala 100 % potravinářského obilí v biokvalitě. Šumava, a.s., produkovala oba typy obilovin. 1. Jihočeská zemědělská vyprodukovala v uplynulém roce 100 % krmného bioobilí.

„Kolik tun bioobilí ročně vyprodukuje?“

Svoji bioprodukcí odhadly pouze 3 ekofarmy a to Šumava, a.s., (395 t), Kocourek KG (900 t) a 1. Jihočeská zemědělská (600 t). Ostatní farmy nemohly tento údaj uvést, protože bioobilí ještě v roce 2008 neprodukovaly.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci obilí?“ „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka „Jedná se o stálé odběratele?“

Šumava, a. s., má stálého 100 % odběratele, kterým je obchodní subjekt. Kocourek KG dodává veškerou svoji produkci (100 %) do mlýnů a ty představují stálé odběratele. Pro farmu 1. Jihočeskou zemědělskou je stoprocentním stálým odběratelem zemědělský výkup (Pelhřimov, Dynín). AGRA Zvíkov, spol.s.r.o., plánuje v budoucnosti prodávat veškerou svou bioprodukci (100 %) ve vlastním obchodě v Rakousku a sama sobě si bude stálým odběratelem. Ostatní ekofarmy nemohly tyto otázky zodpovědět, neboť ještě nevěděli, kdo od nich bude bioobilí odebírat.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“ (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Farmy, které pěstují bioobilí, hodnotily možnosti odbytu následovně: Šumava, a.s., přiřadila známku 3, Kocourek KG ohodnotila odbyt známkou 1 a 1. Jihočeská zemědělská hodnotila odbyt známkou 5. Odbyt své „ne-bioprodukce“ zhodnotily: AGRA Zvíkov, spol.s.r.o., známkou 3 a BEMAGRO, s.r.o., známkou 3-4.

„Je bioobilí určeno pouze pro český trh?“

1. Jihočeská zemědělská odpověděla, že je bioobilí určeno pro český trh, ale nyní také jedná se Švýcarskem. Farma Šumava, s.r.o., plánuje v budoucnosti prodávat bioobilí pouze na českém trhu. AGRA Zvíkov, spol. s.r.o., plánuje svou bioprodukci po přechodném období pro evropský trh. ANIBAS, s.r.o., chce v budoucnosti uplatnit svou produkci v biokvalitě na rakouském trhu. Ekofarma Kocourek KG má veškerou svou produkci určenou pro zahraniční trh. Ostatní farmy odpověděly na tuto otázku stručně „ne“.

4.3.7 Ovoce

Telefonicky bylo dotazováno 5 ekologických farem zabývajících se pěstováním trvalých kultur. Všechny farmy byly ochotny odpovídat, takže návratnost byla 100 %.

„Máte tržní produkci ovoce?“

Na tuto otázku odpovídaly farmy většinou záporně. Hlavním důvodem proto bylo, že se všechny farmy zatím nacházejí v přechodném období. Dále farmy uváděly, že s ekologickým zemědělstvím teprve začínají a tudíž na otázku:

„Kolik tun bioovoce ročně vyprodukujete?“

zazněla nejčastěji odpověď „nic“ nebo „za rok 2008 nebyla úroda“. Farma AGROSPOL DUBOVICE, s.r.o., dokonce sdělila, že příčinnou nulové produkce jablek v roce 2008 byla sněhová kalamita. Následkem toho byla farma nucena zrušit sad s jabloněmi a na místo nich vysázela švestky. Na ostatní otázky 4 z 5 farem nedokázaly odpovědět.

Ekologická farma Volfířov, a.s., která pěstuje trvalé kultury na největším počtu hektarů, byla schopna zodpovědět i otázku:

„Kdo bude odebírat Vaši ekologickou produkci ovoce?“ a „Kolik % budou tvořit jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázku „Jedná se o stále odběratele?“

Tato farma uvedla, že 100 % odběratelem pro ni bude firma Agro 2000 Třebíč a že se bude jednat o stálého odběratele. Budoucí možnosti odbytu své ekologické produkce hodnotí farma proto předběžně jako výborné. Volfířov, a.s., uvedla odpověď na otázku, jestli bude bioovoce určeno pouze pro český trh. Její odpověď byla, že ze 75 % bude bioovoce určeno pro český trh a přibližně 25 % bude farma dodávat do zahraničí.

4.3.8 Brambory

Ekologické farmy pěstující významněji brambory jsou v Jihočeském kraji čtyři. Telefonicky byly dotazovány 3 farmy a prostřednictvím e-mailu. 1 farma (Agrobiologica, s.r.o.), která odpovědi na otázky nezaslala. Ekofarmy Hofstätter – EKO, s.r.o. a ANIBAS, s.r.o. pěstují sice brambory v České republice, ale jejich vlastníci jsou z Rakouska eventuelně z Německa. Pro tyto farmy byly otázky přeloženy do němčiny a telefonické dotazování probíhalo v německém jazyce. Návratnost byla 75 %.

„Máte tržní produkci brambor?“

Všechny tři dotazované farmy odpověděly „ano“.

„Prodáváte brambory výhradně v biokvalitě?“

Ekofarmy Hofstätter – EKO, s.r.o. a Kocourek KG produkují výhradně biobrambory.

Farma ANIBAS, s.r.o., se nachází v přechodném období.

Následující otázky byly proto určeny pro firmu ANIBAS, s.r.o.:

„Kolik % brambor prodáváte jako konvenční produkci?“ a „Co je příčinou konvenčního prodeje?“

Produkce této ekologické farmy byla v roce 2008 ze 100 % konvenční, přičemž hlavní příčinu představuje právě přechodné období, kvůli kterému farma nemohla označit své produkty značkou „bio“.

„Kolik tun biobrambor ročně vyprodukujete?“

Na tuto otázku odpověděla pouze farma Kocourek KG, která v roce 2008 vyprodukovala 900 t biobrambor. Hofstätter – EKO, s.r.o., nedokázala svoji bioprodukci odhadnout a ekofarma ANIBAS, s.r.o., nevyprodukovala v uplynulém roce žádné biobrambory.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci brambor?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka „Jedná se o stálé odběratele?“

Od společnosti Kocourek KG odebírá produkci rakouská firma, zabývající se obchodem s ekologickými komoditami a následně dodává veškerou produkci (100 %) do obchodních řetězců. Rakouská firma představuje stálého odběratele. Odběratelem ekofarmy Hofstätter – EKO, s.r.o., je distributor (100 %), ale nejedná se o stálého odběratele. ANIBAS, s.r.o., (i když se nachází v přechodném období) uvedla, že svoji zatím konvenční produkci prodává soukromníkovi (70 %) a zbývající část (30 %) odebírají restaurace. Tito odběratelé se řadí ke stálým.

„Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5?“(1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující).

Dotazované farmy využily z předložené stupnice známky 1, 2, 3. Známkou jedna hodnotila svůj odbyt ekofarma Kocourek KG. Známkou 2 přiřadila společnost Hofstätter – EKO, s.r.o a známkou tři ohodnotila odbyt své konvenční produkce farma ANIBAS, s.r.o.

„Jsou biobrambory určeny pouze pro český trh?“

Z předchozích informací vyplývá, že Kocourek KG neprodává biobrambory na českém trhu, ale na rakouském a německém. Hofstätter – EKO, s.r.o., na tuto otázku neznala odpověď a ANIBAS, s.r.o., má určenu svoji zatím konvenční produkci pouze pro český trh. V Čechách tato farma pěstuje brambory na ploše 0,8 ha.

4.3.9 Luskoviny

Významně pěstuje luskoviny v Jihočeském kraji pouze jedna farma (BEMAGRO, s.r.o.). Byly jí položeny následující otázky.

„Máte tržní produkci luskovin?“

BEMAGRO, s.r.o., nemá tržní produkci luskovin.

„Prodáváte luskoviny výhradně v biokvalitě?“

Tato farma se nacházela v roce 2008 v přechodném období, které v letošním roce u ní končí a produkci bude mít v biokvalitě. BEMAGRO, s.r.o., neprodávala v roce 2008 luskoviny v biokvalitě a do budoucna se o to ani nechce pokoušet.

„O jaké konkrétní luskoviny se jedná?“ a „Jaké produkty z nich produkuje?“

Jde o lupinu, kterou farma pěstuje z důvodu zajištění krmné dávky skotu. Dále se jedná o ostatní luskoviny – směsky.

„Kolik tun luskovin ročně vyprodukujete?“

Ekologická farma BEMAGRO, s.r.o., vyprodukovala v roce 2008 (přechodné období) přibližně 10 t luskovin.

Pozn. aut.: Reálná produkce uvedená farmou nesouhlasí s oficiálním přepočtem dat MZe a ÚZEI.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci obilí?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“

Odběratelem je samotná farma (současné produkce z přechodného období) a v budoucnosti neplánuje svoji bioprodukci prodávat, protože ji má určenu výhradně pro sebe.

4.4 Zpracovatelé (výrobci)

4.4.1 Zpracovatelé masa a masných výrobků

Zpracovatelé (výrobci) masa a masných výrobků popř. mléčných výrobků a sýrů z Jihočeského kraje byli získáni ze seznamu ⁵⁾ Ministerstva zemědělství. Bylo dotazováno 9 zpracovatelů. Všichni výrobci byli ochotni spolupracovat a odpovídat na otázky. Návratnost činila 100 %. Dva výrobci byli dotazováni jako farmy (Kozí farma Březí a kozí farma Bílsko – KOFA). Čtyři výrobci museli být z následující analýzy vyloučeni a to z různých důvodů.

Pan Krtouš Vladimír uvedl, že má porážková místa již 2 roky mimo provoz a zvířata si poráží jen pro vlastní spotřebu. Pan Bajer Petr byl nucen zrušit certifikát, protože neměl žádný odbyt. Pan Harvalík Radek odpověděl, že sice certifikát má, ale neprodukuje biomaso jen konvenční produkci. Výrobce M.I.L.O.S Inc. Česká republika má schválená certifikovaná jatka, ale neprodukuje žádné bioprodukty, pouze zvířata poráží.

⁵⁾ Seznamy EZ za rok 2008 [online]. 2009, [cit. 20.7.2009]. Dostupné na Word Wide Web: <<http://www.mze.cz/Index.aspx?ids=539&ch=73&typ=1&val=43654>>

„Jaké bioprodukty a biopotraviny konkrétně produkuje?“

Tuto otázku mohli zodpovědět 3 výrobci.

ZEFA Volary, s.r.o., produkuje 20 % syrového hovězího masa v biokvalitě z celkové produkce.

Pan Ing. Štěpánek vyrábí porcované biomaso (hovězí, jehněčí a kůzlečí).

Firma Foitl řeznictví a uzenářství, v.o.s., produkuje hovězí biomaso v podobě plecí, roštěné, svíčkové, hovězí přední, hovězí kliška a hovězí čtvrtě. Zabývá se také produkcí jehněčího, skopového, kůzlečího a kozího masa v biokvalitě. Vedle bioproduktů má i konvenční produkci, a proto pan Foitl balí biomaso vakuově, aby nepřišlo s konvencí do styku a uskladňuje ho ve zvláštní chladírně, než se maso rozbourá.

„Odkud získáváte základní vstupy?“

ZEFA Volary, s.r.o., a Ing. Štěpánek uvedli, že vstupy si produkují sami. Pan Foitl získává základní vstupy nákupem od zemědělců.

„Jak zajišťujete porážku zvířat?“

ZEFA Volary, s.r.o., poráží zvířata na vlastních konvenčních jatkách. Ing. Štěpánek zajišťuje porážku na vlastních certifikovaných jatkách a pan Foitl má jak vlastní certifikovaná jatka, tak i konvenční jatka. Pan Foitl ještě dodal, že nezáleží na tom, jestli jsou jatka certifikovaná či ne, ale jde hlavně o to, aby se neporážela konvenční zvířata a „biozvířata“ ve stejný časový úsek. Porážka těchto zvířat by tedy podle něj měla probíhat odděleně.

„Jaká zvířata porážíte?“

Na tuto otázku měly výrobci tři možnosti výběru:

- a) vlastní zvířata
- b) nákup cizích zvířat a následně jejich porážka
- c) porážka zvířat pro jiné subjekty

ZEFA Volary, s.r.o., zvolila varianty dvě (a, b). Pan Foitl využívá také dvě možnosti (b,c). Pan Ing. Štěpánek poráží pouze vlastní zvířata.

Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé? a doplňující otázka „Jedná se o stálé odběratele?“

ZEFA Volary, s.r.o., má vlastní obchod, ve kterém prodává 5 % své bioprodukce a zbývající část, tj. 95 %, odebírají hotely. Vlastní obchod a hotely patří mezi stálé odběratele. Pan Ing. Štěpánek prodává svou veškerou produkci (100 %) na farmě resp. využívá prodej ze dvora. Jeho odběratele jsou stálí i noví zákazníci. Pan Foitl prodává 80 % bioprodukce ve vlastním obchodě (nepravidelní zákazníci) a 20 % této produkce od něj odebírají restaurace. Nově založená biorestaurace Symbiosa v Českých Budějovicích je stálým odběratelem.

„Zpracováváte výhradně vstupy z jižních Čech?“

Na tuto otázku odpověděli všichni výrobci bioprodukce shodně „ano“.

„Máte zájem o odběr regionální produkce?“

Pan Foitl a ZEFA Volary, s.r.o., mají zájem odebírat produkci z Jihočeského kraje.

4.4.2 Výrobci pekárenských produktů

Výrobci pekárenských výrobků působící v Jihočeském kraje byli získáni ze seznamu MZe. Dotazování byli čtyři výrobci (3 telefonicky, 1 e-mailem – BIONATURA, s.r.o.) a návratnost byla opět 100 %.

„Jaké bioprodukty a biopotraviny konkrétně produkuje?“

BIONATURA, s.r.o., vyrábí křehké chleby, směsi a strouhanky v biokvalitě. EXTRUDO Bečice, s.r.o., se zabývá výrobou křehkých chlebů ze špaldy, směsí určených na placky a lívance, mouky, strouhanky a základu na polévku. Interspar v Českých Budějovicích a v Táboře produkuje biošpaldovou večku, kostku, zemanský chléb a biodalamánek. Interspar (ČB) zavádí nyní novinky - biotěsto na závin a bio knedlíky.

„Odkud získáváte základní vstupy?“

Základní vstupy získává BIONATURA, s.r.o., z 80 % z České republiky a 20 % ze sousedních zemí. EXTRUDO Bečice, s.r.o., získává vstupy z Čech, resp. od distributora, který obchoduje s velkoobchody Country Life, s.r.o, PRO-BIO, Natural či Bio-nebio. Do supermarketu Interspar (ČB i Tábor) dodává vstupy (2 biosměsi) jedna firma, která se specializuje na biosuroviny.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci?“ „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“
a doplňující otázka **„Jedná se o stálé odběratele?“**

Mezi odběratele firmy BIONATURA, s.r.o., patří: prioritně specializované prodejny zdravé výživy (35 %) a školní jídelny, restaurace, menzy (35 %), dále obchodní řetězce (15 %) a velkoobchod (15 %). Jde o stálé odběratele.

Od společnosti EXTRUDO, s.r.o., odebírá hlavně velkoobchod (80 %) a specializované prodejny zdravé výživy (20 %). Tyto dva obchodní subjekty náleží k pravidelným odběratelům.

Do supermarketu Interspar (Tábor) i do supermarketu (ČB) si přijdou nakoupit biopečivo běžní zákazníci (100 %) a většina z nich je počítána k stálým.

„Zpracováváte výhradně vstupy z jižních Čech?“

BIONATURA, s.r.o, EXTRUDO, s.r.o. a supermarket (ČB) odpověděli, že nezpracovávají výhradně vstupy z jižních Čech. Supermarket Interspar (Tábor) na tuto otázku neznal odpověď.

„Máte zájem o odběr regionální produkce?“

BIONATURA, s.r.o., má zájem o regionální produkci, pokud je to možné. Firma EXTRUDO, s.r.o., by preferovala odběr této produkce v případě, že bude cenově a kvalitativně srovnatelná. Interspar (Tábor) odpověděl na tuto otázku nejednoznačně a druhý supermarket (ČB) neupřednostňuje odběr regionální produkce.

4.4.3 Zpracovatel ovoce

Zpracovatel ovoce se na seznamu Ministerstva zemědělství nacházel pouze jeden, který byl ochotný zodpovědět tyto otázky:

„Jaké bioprodukty a biopotraviny konkrétně produkuje?“

Na tuto otázku paní Mgr. Pelešková Šárka odpověděla, že se nachází druhým rokem v přechodném období. Její malá farma produkuje sušené ovoce – švestky vypeckované, ořechy vyloupané, ořechy celé. Dále se zabývá výrobou jablečných moštů, které však zatím nejsou v biokvalitě.

„Odkud získáváte základní vstupy?“

Základní vstupy získává paní Mgr. Pelešková z vlastního sadu, všechnu úrodu zpracuje, a proto nemá potřebu nakupovat cizí vstupy.

„Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci?“ a „Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?“ a doplňující otázka „Jedná se o stálé odběratele?“

Paní Mgr. Pelešková neprodukuje bioprodukt, ale svou produkci z přechodného období prodává především ze dvora. V budoucnosti by paní Pelešková chtěla dodávat svou bioprodukt do zdravých výživ (v rámci regionu Písek, Strakonice)

„Zpracováváte výhradně vstupy z jižních Čech?“

Farma paní Mgr. Peleškové zpracovává vstupy výhradně z jihozápadních Čech.

„Máte zájem o odběr regionální produkce?“

Na tuto otázku měla paní Mgr. Pelešková jednoznačnou odpověď, která zněla „rozhodně“.

5. Syntéza údajů

Maso

Z databáze Mze a ÚZEI vyplynulo, že na ekologických farmách v Jihočeském kraji za rok 2008 převažuje chov skotu (10 916 ks). Výzkum ukázal, že ekofarmy (73 %) mají nejvíce zastoupenou tržní produkci v podobě živých zvířat (skot). Většina ekofarem (67 %) neprodává svoji produkci výhradně v biokvalitě a největší překážky spatřují v tom, že je o bioprodukcí nedostatek zájmu ze strany dalších subjektů na trhu a chybí certifikovaná jatka.

Z průzkumu dále vyplynulo, že hovězí biomasa produkují pouze 3 farmy (ZEFA Nová Pec, s.r.o, Zídek Stanislav a Ing. Štěpánek) a 2 výrobci (firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s., ZEFA Volary, s.r.o.). Odhadovaná celková produkce u všech tří farem byla v roce 2008 19 tun hovězího biomasa. Nejčastějšími odběrateli bioprodukce jsou pro farmy distributoři a dále jatka. 5 % biomasa prodává ZEFA Nová Pec, s.r.o., ve vlastním obchodě (+ 5 % konvenční prodej) a 90 % konvenční produkce odebírají hotely. Pan Zídek prodává 100 % produkce na jatka a z toho 50 % dodává v biokvalitě firmě BIOPARK. Pan Ing. Štěpánek prodává veškerou svou produkci 100 % přímo na farmě. ZEFA Nová Pec, s.r.o., jako jediná ze všech dotazovaných farem má svou produkci určenu výhradně pro český trh. Převážná většina ekologických farem hodnotí současnou možnost odbytu své ekologické produkce velmi negativně a to průměrnou známkou 3,7. Výrobci (firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s. a Ing. Štěpánek) mají vlastní certifikovaná jatka.

Kozí biomasa prodává v Jihočeském kraji pouze jedna farma (Ing. Štěpánek) a jeden výrobce (Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s). Pan Ing. Štěpánek vyprodukoval v roce 2008 2 tuny kozího masa v biokvalitě. Kozí farma Březí prodává živá kůzlata a ty jsou určena ze 100 % jako drobný prodej z farmy. Pan Ing. Štěpánek prodává 75 % biomasa ve vlastním obchodě a 25 % odebírá hotel v Plzni. Obě tyto farmy mají z 50 % stálé odběratele. Možnosti odbytu své ekologické produkce hodnotí tyto farmy pozitivně.

Z databáze MZe a ÚZEI vyplynulo, že po kategorii skotu je nejpočetnější kategorií chov ovcí (2182 ks).

Jedna farma (Jordánová) a jeden výrobce (firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s) produkují skopového biomaso, 2 farmy produkují živá zvířata. Jehněčí biomaso uvádí na trh 2 výrobci (Ing. Štěpánek a firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s).

Paní Jordánová je nucena svoji bioprodukcí prodávat konvenčně z důvodu nezájmu ostatních subjektů na trhu a ze stejného důvodu hodnotí odbyt známkou 5. Bioskopové má proto z 50 % určeno pro vlastní spotřebu a 50 % prodává přímo na farmě, přičemž její odběratelé nejsou stálí. Paní Jordánová má určenu bioprodukcí výlučně pro český trh. Pro všechny 3 farmy je největší překážkou výhradního prodeje bioprodukce její vyšší cena a tak je prodávána za stejnou cenu jako konvenční produkce.

Maso – požadavky trhu

Prodejny „ZV“ v Jihočeském kraji považují maso za deficitní sortiment. Pouze dvě prodejny z 12 spolupracujících mají maso a masné produkty ve svém sortimentu. Zájem prodávat biomaso mají jen prodejny Bioobchod a Pí-centrum v Českých Budějovicích. Značný deficit biomasa a masných produktů v nabídce pocítují i obchodní řetězce. V současné době nabízí v Jihočeském kraji čerstvé hovězí biomaso pouze Billa a Tesco. Z obchodních řetězců má zájem o regionální odběr pouze Interspar a Jednota. Spotřebitelé v nabídce specializovaných prodejen a obchodních řetězců rovněž biomaso postrádají.

Mléko

Kravné biomléko prodává pouze jedna ekologická farma (AGRO-MAMBAK, s.r.o.) ze třech dotazovaných ekofare. Tato farma vyprodukovala v roce 2008 přibližně 45 000 l biomléka a veškerou tuto produkci pravidelně odebírá společnost MADETA, a.s., AGRO-MAMBAK, s.r.o., hodnotí odbyt své ekologické produkce velmi dobře.

Kozí mléko výhradně v biokvalitě prodávají 3 farmy ze 4 dotazovaných (kozí farma Bílsko- KOFA, kozí farma Březí a Ing. Štěpánek), jejichž celková produkce v roce 2008 byla přibližně 50 400 l. Pan Ing. Štěpánek míchá kozí mléko s ovčím mlékem dohromady. Kozí farma Bílsko prodává svou veškerou bioprodukcí mléka ze dvora. Pan Štěpánek má ze 50 % prodá ze dvora, 30 % bioprodukcí má určenou pro vlastní penzion a 20 % spotřebují brigádníci a zaměstnanci. Pan Štěpánek odbyt své ekologické

produkce hodnotí výborně, ale nemá zájem ji dodávat dalším obchodním subjektům a kozí farma Březí hodnotí známkou chvalitebně a je přesvědčena, že odbyt se odvíjí od ročního období. Kozí biomléko mají tyto farmy určeno převážně pro český trh.

Mléčné produkty

Kozí farma Bílsko, kozí farma Březí a pan Štěpánek mají tržní produkci kozích sýrů. Kozí farma Bílsko neprodává sýry výhradně v biokvalitě. Necertifikovaná produkce tvoří 2-3%. V roce 2008 vyprodukovaly farmy celkem 4,74 t biosýrů. Odběratelé biosýrů kozí farmy Bílsko tvoří ze 40 % zdravé výživy a ze 60 % restaurace, vinárny, hotely. Hotely představují stálé odběratele, ostatní se v průběhu roku mění. Od kozí farmy Březí odebírají mléko i mléčné produkty pravidelně 80 % produkce prodejny „ZV“ a 20 % tvoří drobný prodej. Pan Ing. Štěpánek prodává 100 % své bioprodukce přímo na farmě a jeho odběratelé jsou z 50 % stálí. Všechny ekofarmy nemají problém s odbytem své produkce, která je převážně určena pro český trh.

Mléko a mléčné produkty – požadavky trhu

Mléčné produkty považují prodejny „ZV“ v Jihočeském kraji za deficitní sortiment. Obchodní řetězce spatřují nedostatek hlavně v nabídce ovčích a kozích mléčných produktů. Tyto skutečnosti potvrzují i spotřebitelé.

Ovoce a zelenina

Všechny dotazované ekologické farmy (5) pěstující ovoce uvedly, že se nacházejí v přechodném období, a proto jejich bioprodukce v roce 2008 byla nulová. Od farmy Volfířov, a.s., která pěstuje trvalé kultury (jabloně, švestky, hrušky a bobuloviny) na největším počtu hektarů (152,28), bude veškerou bioprodukci odebírat stálý odběratel firma Agro Třebíč 2000. Produkce této farmy bude určena převážně pro český trh. Z databáze Mze a ÚZEI vyplynulo, že ekofarma Volfířov, a.s., je největším pěstitelům jabloní (102,28 ha) v Jihočeském kraji.

Pokud jde o zeleninu nebyla dotazována žádná z ekologických farem, neboť se pěstuje na velmi malém počtu hektarů (0, 567) převážně v biokvalitě. Ze zeleniny se pěstuje

hlavně dýně, rajčata, salát, cibule a šalotka a mrkev. V přechodném období se pěstují pouze dýně (0,05 ha) a mrkev (0,005 ha).

Ovoce a zelenina – požadavky trhu

Zelenina je deficitním sortimentem pro prodejny „ZV“. Tyto prodejny zaznamenaly v roce 2008 nárůst poptávky u čerstvého ovoce a zeleniny. Pokud jde o obchodní řetězce, jejich nabídka zeleniny a ovoce v biokvalitě je také velmi deficitní. Obchodní řetězce nabízejí převážně dovozovou zeleninu i ovoce. Nabídku domácích produktů představují pouze jablka. Největší dynamiku prodeje zaznamenaly obchodní řetězce v roce 2008 právě u ovoce a zeleniny. Také spotřebitelům chybí v obchodních jednotkách v Jihočeském kraji tyto biokomodity.

Luskoviny

Z databáze MZe a ÚZEI vyplynulo, že ekofarma BEMAGRO, s.r.o., pěstuje ostatní luskoviny jako jediná z farem na větší ploše (10 ha). Jde o lupinu, kterou farma pěstuje z důvodu zajištění krmné dávky skotu a o ostatní luskoviny – směsky. Tato ekofarma vyprodukovala v roce 2008, kdy se nacházela v přechodném období, přibližně 10 t luskovin. V roce 2009 přešla farma do režimu ekologického zemědělství, ale nemá tržní produkci luskovin a v budoucnu se ani nechce pokoušet o prodej luskovin v biokvalitě, protože je má určené pro vlastní potřebu.

Luskoviny – požadavky trhu

Velkou dynamiku prodeje zaznamenaly obchodní řetězce také u luštěnin. V prodejnách „ZV“ patří luštěniny tradičně ke stálému sortimentu. Luštěniny nakupují spotřebitelé obecně velmi často.

Brambory

Všechny dotazované farmy (3) mají tržní produkci brambor. Databáze MZe a ÚZEI ukázala, že na největším počtu hektarů pěstují biobrambory ekofarmy Kocourek KG (23,49 ha) a Hofstätter –EKO, s.r.o.(19 ha). Hofstätter – EKO, s.r.o., a Kocourek KG produkují výhradně biobrambory. Ekofarma Kocourek KG jako jediná z ekologických

farem odhadla svou bioprodukci v roce 2008 na 900 t. Od společnosti Kocourek KG odebírá veškerou bioprodukci rakouská firma (stálý odběratel), zabývající se obchodem s ekologickými komoditami a následně ji dodává do obchodních řetězců. Odběratelem firmy Hofstätter – EKO, s.r.o., je distributor (100 %), který není stálý. Tyto farmy hodnotí odbyt velmi pozitivně.

Brambory – požadavky trhu

V realizovaných výzkumech v letech 2005-2009 se nenachází zmínka o nabídce či poptávce týkající se biobrambor.

Obilniny

Z databáze MZe a ÚZEI vyplynulo, že obilniny jsou nejvíce pěstovanou komoditou a to zejména pšenice obecná, tritikále a oves.

Všechny dotazované ekofarmy (7) mají tržní produkci obilovin, ale jen jedna farma (Kocourek KG) prodává obiloviny výhradně v biokvalitě. 1. Jihočeská zemědělská prodává také pouze bioobiloviny, ale z důvodu nezájmu dalších subjektů na trhu je nucena prodávat svoji veškerou bioprodukci konvenčně (tzn. za cenu odpovídající konvenční produkci). Šumava, a.s., prodává produkci jak v biokvalitě, tak konvenčně. Ostatní dotazované farmy (4) produkující převážně krmné obilí se nacházejí v přechodném období a toto období je i hlavním příčinou toho, proč neprodávají svou produkci jako „bio“.

Ekofarma Kocourek KG produkuje výlučně potravinářské bioobilí, špaldu a oves celkem na 236,41 ha. 1. Jihočeská zemědělská produkuje pouze krmné bioobilí a to žito a ječmen (208,9 ha). Šumava, a.s., produkuje jak krmné, tak potravinářské obilí – špaldu, žito a oves (139,81 ha). Celková bioprodukce těchto tří farem za rok 2008 byla 1895 t. Od Kocourka KG odebírají 100 % bioprodukce mlýny, pro 1. Jihočeskou zemědělskou je 100 % odběratelem zemědělský výkup (Pelhřimov, Dynín) a od Šumavy, a.s., 100 % produkce odebírá obchodní subjekt. Všichni tito odběratelé se řadí ke stálým. Odbyt hodnotí tyto ekofarmy průměrnou známkou 3. Pouze 1. Jihočeská zemědělská má bioobilí určeno pro český trh.

Obilniny – požadavky trhu

Podle prodejen „ZV“ jsou obilniny a obilné produkty nejžádanější biokomoditou a jejich nabídka se od roku 2006 velmi rozšířila. Prodejci ve „ZV“ zaznamenali nárůst poptávky u obilovin a pečiva. Nejčastěji zastoupenými biopotravinami v nákupním košíku spotřebitelů jsou právě cereálie a výrobky z obilí.

Pekárenské výrobky

Ze čtyř dotazovaných výrobců produkují čerstvé bio pečivo pouze dva (Interspar České Budějovice a Interspar Tábor). Tyto pobočky supermarketu Interspar vyrábí biošpaldovou večku, kostku, zemanský chléb a biodalamánek, které se pečou z biosměsí, jejichž dodavatelem je firma specializující se na biosuroviny. Interspar ČB nezpracovává vstupy výhradně z jižních Čech a nemá zájem o regionální produkci.

Prodejny „ZV“ zaznamenaly nárůst poptávky po pečivu. V obchodních řetězcích se projevil nedostatek čerstvého bio pečiva, které nabízí pouze Hypernova, Interspar a Penny Market. Obchodní řetězce zaznamenaly zvýšený prodej bio pečiva.

6. Závěr

Z analýzy sekundárních dat vyplynulo, že počet ekologických zemědělců v posledních letech v Jihočeském kraji dynamicky stoupá. V Jihočeském kraji bylo k 31. 12. 2008 registrováno 236 ekofarem, což při porovnání s rokem 2007 (170) představuje nárůst o 66 ekologických farem. Lze se domnívat, že tento nárůst je spojen se státní podporou na plochu, která je ekologickým zemědělcům v České republice vyplácena od roku 2007 v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 (Příloha 2 – Dotace v ekologickém zemědělství). Nejvíce ekologických zemědělců se nachází v okresech Český Krumlov (67) a Prachatice (61).

Na zemědělské půdě v ekologickém zemědělství převládají v Jihočeském kraji trvalé travní porosty (41 367,37 ha – 90,3 %).

Na orné půdě jsou pěstovány nejvíce obiloviny s 2457,7 ha (57,76 %). Nejvíce zastoupenými **obilovinami** na orné půdě jsou pšenice obecná, tritikále a ječmen. V současné době se pěstují tyto druhy obilnin převážně v přechodném období (pšenice obecná na 390,17 ha, ječmen na 380,01 ha a tritikále na 359,96 ha). Z toho lze usuzovat, že by se v budoucnu měla zvýšit nabídka výše zmíněných obilnin v biokvalitě, ale jak vyplynulo z výzkumu, jedná se hlavně o krmné bioobilniny.

Obiloviny a obilné výrobky nabízí jak obchodní řetězce, tak i prodejny zdravé výživy a poptávka po nich stále roste. Výzkum ukázal, že pouze dvě ekofarmy ze sedmi produkovaly v roce 2008 potravinářské bioobilí. Tyto farmy mají navíc produkci určenou pro zahraniční trh. Poptávka roste i po čerstvém bio pečivu, ale nabízí ho jen dva supermarkety, jež jsou registrovány jako výrobci biopotravin v Jihočeském kraji.

Z uvedených skutečností vyplývá, že ekologičtí zemědělci v Jihočeském kraji neprodukují dostatečné množství potravinářských bioobilovin. Chybí zde zpracovatelské kapacity (mlýny, pekárny), které by stabilně odebíraly ekologicky vypěstované potravinářské obilí. Například ekofarma Kocourek KG produkuje potravinářské bioobilí, ale dodává ho do mlýnů nacházejících se v zahraničí.

Z luskovin na zrno se pěstují nejvíce bob, peluška a hrách. V přechodném období je nejvíce pěstován hrách (34,5 ha), a proto lze v budoucnu očekávat, že jeho nabídka vzroste.

Z trvalých kultur jsou pěstovány nejvíce jabloně, bobuloviny a švestky. Ovoce je velmi poptávaným produktem, významněji je však v Jihočeském kraji pěstováno pouze jednou farmou. Tato farma se v současné době nachází v přechodném období a pěstuje ve velké míře jabloně (102,28 ha). Jablka jsou také jediným domácím produktem, které nabízí obchodní řetězce v Jihočeském kraji. Ty spolu s prodejny „ZV“ pociťují nedostatek ovoce v biokvalitě. Tyto obchodní články nejsou schopny rostoucí poptávku ze strany konečného spotřebitele uspokojit.

Ekofarmy v Jihočeském kraji neposkytují dostatečné množství ovoce v biokvalitě, překážky představují přechodné období a stále nedostatečná plocha pěstovaných trvalých kultur.

Zelenina (košťáloviny, listová, plodová a kořenová zelenina) se pěstuje na velmi malém počtu hektarů (0, 567), a to převážně v biokvalitě. Z ekologicky pěstované zeleniny se produkuje nejvíce dýně, rajčata, salát, cibule a šalotka, mrkev. Farmy v konverzi pěstují pouze dýni (0,05 ha) a mrkev (0,005 ha).

Lze říci, že poptávka po zelenině ze strany konečných spotřebitelů roste, ale obchodní články požadavkům spotřebitelů nemohou vyhovět, neboť ekologické farmy neprodukují dostatek zeleniny v biokvalitě.

Na základě databáze MZe a ÚZEI bylo zjištěno, že na ekologických farmách v Jihočeském kraji v roce 2008 převažuje **chov skotu** (10 916 ks) nad ostatními chovanými zvířaty. V kategorii skotu je nejvíce zastoupen chov krav bez tržní produkce mléka (4 384 ks). Dále se chovají masná plemena ovcí a masná i mléčná plemena koz. Z výzkumu vyplynulo, že pouze jedna ekologická farma (Ing. Štěpánek) chová mléčná plemena ovcí. Prasata, králíci a ryby se ekologicky v Jihočeském kraji nechovají vůbec.

Hovězí biomaso produkuje v Jihočeském kraji pouze 3 farmy (19 t) z 15 dotazovaných a 2 výrobci ze 7 (firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s., ZEFA Volary, s.r.o.) **Koží maso v biokvalitě** produkuje pouze 1 farma ze 4 dotazovaných a **skopové biomaso** 1 farma ze 3 (i Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s). **Jehněčí biomaso** uvádí na trh 2 výrobci (Ing. Štěpánek a firma Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s). Z rozsahu chovu skotu BTPM lze usoudit, že existuje poměrně velký potenciál k produkci biomasa.

Značnou překážku pro většinu ekofarem zabývajících se tržní produkcí živých zvířat (73 %) představuje nedostatečný zájem (60 %) ze strany dalších obchodních subjektů na

trhu a chybějící certifikovaná jatka (40 %). Z těchto důvodů je řada z nich nucena prodávat svou ekologickou produkci za konvenční cenu. Někteří zpracovatelé (Foitl, řeznictví a uzenářství, v.o.s., a Ing. Štěpánek) sice mají vlastní certifikovaná jatka, ale jejich kapacita je omezená.

Problémem však zůstává, že obchodní řetězce či prodejny „ZV“ mají jen malý zájem prodávat biomaso, přestože ho považují za deficitní sortiment v nabídce. Zdravé výživy nemohou maso prodávat z důvodu nedostatečných kapacit (chladicí boxy). Z obchodních řetězců projevily zájem o masnou produkci pouze Interspar a Jednota, spotřební družstvo České Budějovice. Překážky ze strany ostatních obchodních řetězců jsou objem produkce a požadavek dodávek přes centrální sklad.

Tento „nezájem“ ze strany dalších obchodních článků je spojen také s vyšší cenou biomasa a s obavou, že maso nepůjde na odbyt. Většina bioprodukce skončí buď jako konvenční produkce nebo je určena na vývoz. Lze se také domnívat, že dochází k prodeji certifikované produkce nebo živých zvířat, který není nikde oficiálně registrován.

Kravské biomléko prodává pouze 1 ekologická farma ze 3 dotazovaných. **Kozí mléko** výhradně v biokvalitě prodávají tři farmy ze 4. V Jihočeském kraji jsou tři významní producenti kozích biosýrů.

Prodejny „ZV“, obchodní řetězce i koneční spotřebitelé pociťují nedostatek bio mléčných produktů. Pro obchodní řetězce jsou to konkrétně ovčí a kozí mléčné produkty, příčinu je možné hledat v tom, že ekologické farmy prodávají většinu své produkce přímo ze dvora. Odběrateli kozích výrobků jsou i specializované prodejny, ale ani jeden obchodní řetězec.

Pro kravské biomléko není zajištěn dostatečný odbyt. V Jihočeském kraji chybí zpracovatelské kapacity (mlékárny).

Biobrambory se pěstují převážně v biokvalitě na 69,37 ha, v přechodném období pouze na 4,49 ha. Výzkum dále ukázal, že biobrambory produkují v Jihočeském kraji významněji 2 farmy (celkem na 42,49 ha) ze 3 dotazovaných. Tyto však končí převážně na zahraničním trhu.

V realizovaných výzkumech v letech 2005-2009 se nenachází zmínka o nabídce či poptávce biobrambor.

Z výzkumu vyplynulo, že ekologické farmy v Jihočeském kraji nemohou uspokojit regionální poptávku ze strany obchodních článků a ty následně ani požadavky ze strany konečného spotřebitele. Hlavní důvody pro to jsou: přechodné období, nedostatečné pěstování zeleniny a ovoce, obilnin, nedostatečná produkce mléčných výrobků (kravských, kozích i ovčích) a biomasa spojená s nedostatečnou kapacitou certifikovaných jatek.

Na základě zjištěných skutečností lze navrhopvat:

- **Zvýšit produkci biokomodit, po kterých je největší poptávka**

Jde hlavně o ovoce, zeleninu, maso (vč. vepřového a drůbežího), mléčné výrobky, obiloviny (vč. pečiva) a luštěniny. O tuto bioprodukcii je průkazný zájem ze strany obchodních článků i konečných spotřebitelů a její odbyt by byl proto zajištěn.

- **Vytvořit zpracovatelské kapacity**

Pro zajištění odbytu kravského biomléka, lze navrhnout dvě možná řešení:

- 1) Souběh konvenční a certifikované produkce. (např. Madeta, a.s.)
- 2) Založit společnou mlékárnu s ohledem na to, kde by byl soustředěn chov KTPM (krávy s tržní produkcí mléka).

Lze uvažovat i o vybudování mlýnů a založení pekárenských provozů. V současné době by obdobně jako u mléčné produkce mohla probíhat souběžná výroba například u pekáren Srní, spol. s r.o., Pekast, spol. s.r.o.

- **Založit „biosupermarket“**

Možným řešením jak vyřešit komplexní nabídku biopotravin včetně čerstvého masa a pečiva je založit biosupermarket. Vhodné místo pro založení biosupermarketu mohou být České Budějovice, kde je zájem konečných spotřebitelů o biopotraviny. Současně by se zde musely dělat podrobnější analýzy spotřebitelské poptávky vzhledem k současným prodejním místům.

- **Vytvořit společnou distribuční síť**

Ekofarmy by mohly mít společné 2 až 3 distributory, kteří by mohli svázat potenciální bioprodukcí na certifikovaná jatka a do obchodních článků. Tím by se minimalizovaly náklady na přepravu a odstranil jeden z největších problémů nemožnosti prodeje bioprodukcí. Další 2 distributoři by mohli svázat rostlinné produkty (zeleninu, ovoce, obiloviny) a ostatní živočišné produkty (mléčné produkty).

- **Certifikovaná jatka**

Z hlediska analýzy chovu skotu, koz a ovcí lze navrhnout 3 možná řešení:

- 1) Vznik kooperačního sdružení ekologických farem, které by provozovalo certifikovaná jatka. Spojit by se mohly ekologické farmy, které hodnotily svůj odbyt ekologické produkce nejhůře. V okrese Český Krumlov jde o farmy AGRO Šumava, s.r.o., (Horní Planá), SITTER, s.r.o.(Volary) a Pavelec Stanislav (Vyšší Brod), které se zabývají tržní produkcí skotu a paní Jordánová (Dolní Dvořiště) zabývající se produkcí skopového masa. V okrese Prachatice jsou to ekofarmy Ing. Karas (Horní Vltavice), Ing. Vokál (Strážný), Zídek (Vimperk). Pokud by tyto farmy měly smluvně zajištěn odbyt (ve vazbě na OŘ, hotely a restaurace, velkokapacitní kuchyně mateřských škol, škol, nemocnic atd.), mohly by zpracovat dotačně podpořitelný projekt na vytvoření certifikovaných jatek.
- 2) Provádět certifikovanou porážku na konvenčních jatkách při provedení přírodních organizačních změn. Vhodnou lokalitou by mohl být Vimperk v okrese Prachatice, kde se nachází konvenční jatka. Tato oblast je vhodná z hlediska dobré dopravní dostupnosti pro všechny farmy působící v okrese Prachatice a Strakonice a s ní spojený „welfare“ zvířat při převozu.
- 3) Další možnost je navázat spolupráci již s certifikovanými jatkami (např. M.I.L.O.S. Inc. Česká republika, provozovna Kaplice, Český Krumlov). Tato spolupráce by byla vhodná pro farmy nacházející se v okrese Český Krumlov.

- **Zlepšit kooperaci mezi prodejny „ZV“ a ekologickými farmami**

Specializované prodejny zdravé výživy Pí-centrum a Bioobchod, které se nachází v Českých Budějovicích a mají zájem prodávat biomaso, stojí před problémem, že v současné době je nabídka biomasa v tomto regionu nedostatečná. Na základě tohoto zjištění by mohly bioprodejny kooperovat s ekozemědělci či výrobci z jiných okresů a přesvědčit je, že pro ně budou představovat stálé odběratele a zvýšit jim tak odbyt jejich bioprodukce. Kozí maso by mohly prodejny „ZV“ odebírat od pana Ing. Štěpánka. Skopové maso by bylo možné odebírat od paní Langové, která je v současné době nucena svoji bioprodukcí prodávat jako konvenční z důvodu nezájmu ostatních subjektů na trhu. Hovězí maso by mohly prodejny „ZV“ odebírat od pana Zídka, který má problém s odbytem. Další certifikovaná produkce by se v budoucnu dostala na trh přes nově koncipovaná certifikovaná jatka. Dodávky biomasa by mohli vyřešit společní distributoři.

- **Oslovit obchodní subjekty**

Ekologičtí zemědělci v Jihočeském kraji mají možnost oslovit restaurace a hotely, které v poslední době začínají zahrnovat biopotraviny do své nabídky. Dále mohou oslovit i velkokapacitní kuchyně (např. školy, nemocnice atd.), prodejny zdravé výživy (Pí-centrum, Bioobchod, Slunečnice), obchodní řetězce (Interspar a Jednota, spotřební družstvo České Budějovice) a v neposlední řadě nabídnout svoji bioprodukcí i na zahraniční trh. Pro komunikaci a spolupráci s většími odběrateli je však nutné vytvářet kooperační sdružení.

7. Summary

The main aim of my dissertation was to analyze the potential of the production and of the distribution of chosen biocommodity in the region of South Bohemia. For this purpose was inquired about 35 ecological farms and 12 producers of biofoods. We recognize the following biocommodities: meat and fat products, milk and dairy products, fruits and vegetable, cereals and potatoes.

Futhermore we specified two investigative questions:

- 1) What is the main reason of the growth of the ecological farms in the region of South Bohemia?

According to the analyse of secondary facts there is an dynamic increase of a number of ecological farmers in the last years in the region of South Bohemia. As per 31. 12. 2008 there were registred about 236 ecofarms, in comparasion with the year 2007 (there were 170 ecofarms) there is about 66 ecofarms more. This increase is probably conected to the state subvetions onto the area, which has been payed to the ecological farmers in the Czech Republic since 2007 in terms of programme for Agriculture and Rural Development for the period of 2007 – 2013. The biggest number of ecological farmers is in municipalities Český Krumlov (67) and Prachatice (61).

- 2) Is the offer of biocommodities sufficient?

The research has shown that demand for biocommodities which were scrutinized has increased not even on the side of commercial chains and specialized outlets but also by the final consumers. The only exeption is commodity biomeat, which is not attractive for the majority of sellers due to the high prices compared to the prices of conventional products. Ecological farms and sellers are not capable of satisfying this increasing demand. The main reasons for this insufficiency are: temporary period, insufficient cultivation of vegetable, fruits and cereals, poor production of dairy products (of bovine, of caprine and of ovine), biomeat and unsatisfactory capacity of certificated slaughters. This dissertation was elaborated in terms of explorational purpose of University of South Bohemia – Economical Faculty MSM 6007665806, focus on support of development concerning higlands and uplands areas in the region of south Bohemia.

8. Seznam použité literatury

1. BARTOŠOVSKÁ, L. *Analýza trhu biopotravin z pohledu konečného spotřebitele*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2008. 61 s. Bakalářská práce.
2. *Biohovězí*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
3. *Biochléb a biopečivo*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
4. *Biovepřové*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
5. *Biozelenina*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
6. *Kozí biomléko a mléčné produkty*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
7. *Kravsé biomléko a mléčné bioprodukty*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
8. KRÁLÍKOVÁ, H. *Analýza nabídky biopotravin ve veřejném stravování*. Ledenice: Ekonomická fakulta v Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2009. 58 s. Bakalářská práce.
9. *Ochutnejte Biopotraviny*. Prospekt PRO-BIO. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, b.d.v.
10. MATĚJKOVÁ, D., PRŮŠOVÁ, J., SÁBLÍKOVÁ, M., aj. *Publikace PRO-BIO. Nebojte se vařit bio*. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2006. 38 s. ISBN 80-87080-02-5.
11. MEDEK, J. *Analýza prodeje biopotravin v rámci OŘ – regionální aspekty*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2009. 105 s. Diplomová práce.
12. MEDEK, J. *Vybrané formy prodeje biopotravin – obchodní řetězce*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 90 s. Bakalářská práce.

13. MOUDRÝ, J. a kol. *České biopotraviny*. Praha: Nadace pro organické zemědělství FOA, Mze ČR, 1994. 197 s.
14. MOUDRÝ, J. a kol. *Kontrola, certifikace a poradenství bioprodukce*. České Budějovice: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 50 s. ISBN 978-80-7394-027-0
15. MOUDRÝ, J. a kol. *Marketing bioprodukce*. České Budějovice: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 39 s. ISBN 978-80-7394-034-8.
16. MOUDRÝ, J. a kol. *Základní principy ekologického zemědělství*. České Budějovice: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 39 s. ISBN 978-80-7394-041-6.
17. MOUDRÝ, J., PRUGAR, J. *Biopotraviny - hodnocení kvality, zpracování a marketing*. Praha: MZe ČR v Ústavu zemědělských a potravinářských informací, 2002. 34 s. ISBN 80-7271-111-3
18. MOUDRÝ, J., PRUGAR, J. *Kvalita, zpracování a odbyt bioproduktů*. České Budějovice: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2001. 152 s. ISBN 80-7040-526-0.
19. PAVLASOVÁ, H. *Analýza trhu biopotravin z pohledu konečného spotřebitele*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2008. 73 s. Bakalářská práce.
20. PETROUŠKOVÁ, R. *Analýza regionálního prodeje biopotravin v rámci specializovaných prodejen*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2009. 93s. Diplomová práce.
21. PETROUŠKOVÁ, R. *Vybrané formy prodeje biopotravin – specializované prodejny „zdravé výživy“*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2007. 73 s. Bakalářská práce.
22. PRUGAR, J. *Jakost rostlinných produktů konvenčního a ekologického zemědělství*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1994. 48 s. ISBN 0862-3562.
23. SVOBODOVÁ, J. *Analýza vybrané formy prodeje biopotravin – velkoobchod*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, 2008. 61 s. Diplomová práce.
24. ŠARAPATKA, B., URBAN, J. a kol. *Ekologické zemědělství. Učebnice pro školy i praxi II. díl*. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2005. 334 s. ISBN 80-903583-0-6.

25. ŠARAPATKA, B., URBAN, J. a kol. *Ekologické zemědělství v praxi*. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2006. 502 s. ISBN 978-80-903583-0-0.
26. URBAN, J., ŠARAPATKA, B. a kol. *Ekologické zemědělství. Učebnice pro školy i praxi I. díl*. Praha: MŽP a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2003. 280 s. ISBN 80-7212-274-6

Elektronické zdroje

27. *Biohovězí* [online]. b.d.v. [cit. 1. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.biohovezi.cz/index.php?page=biohovezi>>.
28. *Bio koš maloobchod - duben 2009* [online]. 2009 [cit. 8. června 2008]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.bio-info.cz/monitor/bio-kos-maloobchod-duben-2009>>.
29. ČTK. *Spotřeba biopotravin loni vzrostla* [online]. 2009 [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.financninoviny.cz/zpravodajstvi/potravinarstvi/zpravy/spotreba-biopotravin-loni-vzrostla/367409>>.
30. DARMOVZALOVÁ, I., KOUTNÁ, K. *Statistické šetření na ekologických farmách České republiky za rok 2008* [online]. Brno: ÚZEI, 2009. 28 s. [cit. 5. července 2008]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.mze.cz/UserFiles/File/Ekologicke_zemedelstvi/TU_4218_EZ_2008.pdf>.
31. *Ekologické zemědělství v České republice. Ročenka 2006* [online]. Praha: Mze ČR, 2006. 24 s. [cit. 3. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.bioinstitut.cz/documents/Rocenka06_000.pdf> ISBN 80-7084-554-6.
32. *Ekologické zemědělství v České republice. Ročenka 2007* [online]. Praha: Mze ČR, 2007. 24 s. [cit. 3. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.bioinstitut.cz/publikace/documents/RocenkaEZ_2007-cela-FINAL.pdf> ISBN 978-80-7084-658-2.
33. *Ekologické zemědělství v České republice. Ročenka 2008* [online]. Praha: Mze ČR, 2008. 32 s. [cit. 3. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.bioinstitut.cz/publikace/documents/BS_rocenka_ez2008.pdf> ISBN 978-80-7084-736-7.
34. GFK. *Český prodej biopotravin roste – nejrychleji v Evropě* [online]. 2007 [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.marketingovenoviny.cz/index.php3?Action=View&ARTICLE_ID=5168>.
35. *Historie a současnost* [online]. b.d.v. [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.probio.cz/o-nas/neco-z-historie>>.

36. MODERNÍ OBCHOD. *Biopotraviny kupuje již 40 procent spotřebitelů* [online]. 2009 [cit. 8. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mobchod.cz/index.php?itemid=5667>>.
37. *O firmě* [online]. b.d.v. [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://naturaljihlava.cz/sp33-o-firme.html>>.
38. *O společnosti Country Life* [online]. 2007 [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.countrylife.cz/index.php?id=21>>.
39. *O velkoobchodu Country Life* [online]. 2007 [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.countrylife.cz/index.php?id=31>>.
40. PETROVÁ, Z., VÁCLAVÍK, T. *Marketing místní produkce biopotravin* [online]. Brno: MZe ČR, 2008. 24 s. [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.mze.cz/attachments/Marketing_mistni_produkce.pdf>.
41. *Seznamy EZ za rok 2008* [online]. 2009, [cit. 20.7.2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.mze.cz/Index.aspx?ids=539&ch=73&typ=1&val=43654>.
42. *Služby* [online]. b.d.v. [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://naturaljihlava.cz/sp31-sluzby.html>>.
43. *Sonnetor s. r. o.* [online]. 2009 [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.slunecnibrana.cz/index.php/o-nas/o-firme/>>.
44. *Spotřeba biopotravin v ČR vzrostla vloni o 70 procent, trh nabízí neopakovatelnou podnikatelskou příležitost* [online]. 2008 [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.pro-bio.cz/cms/clanek/5475/spotreba-biopotravin-v-cr-vzrostla-vloni-70-procent-trh-nabizineopakovatelnoupodnikatelskoupriležitost?PHPSESSID=4bdd8906d2b43cc9435360cc6027d1ce>>.
45. *Profil firmy* [online]. b.d.v. [cit. 15. února 2008]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.vitektrade.cz/obsah/uvodni-stranka.html>>.
46. VÁCLAVÍK, T. *Marketing pro ekologické zemědělce. Prodávějte dříve než zasejete!* [online]. Brno: Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o.s., 2008. 24 s. [cit. 8. března 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.greenmarketing.cz/docs/download/Marketing_pro_EZ.PDF>.
47. *Velkoobchod PRO-BIO* [online]. b.d.v. [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.probio.cz/pro-obchodniky/nase-nabidka>>.
48. *Velkoobchody* [online]. 2009 [cit. 7. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.slunecnibrana.cz/index.php/odberatele/velkoobchody/>>.

49. *Základní statistické údaje ekologického zemědělství k 31.12.2008* [online]. 2008 [cit. 16. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=73&typ=1&val=43614&ids=0&katId=3343>>.
50. Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství s komentářem. Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91, [online]. 2008 [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mze.cz/attachments/z242+NR834+NK889-PC.pdf>>.
51. Zákon č. 242/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. 1996-2009 [cit. 8. února 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00242&cd=76&typ=r>>.
52. *Loga používaná v ekologickém zemědělství v ČR* [online]. 2008 [cit. 17. července 2008]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.biokont.cz/images/loga_biokont_2009.doc>.

9. Seznam příloh

Příloha 1 – Počet podniků v ekologické zemědělství

Příloha 2 – Dotace v ekologickém zemědělství

Příloha 3 – Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství v ČR v roce 2008
(v %)

Příloha 4 – Otázky k telefonickému dotazování

Příloha 5 – Jihočeské ekologické farmy – zvířata na porážku

Příloha 6 – Seznam ekologických jihočeských farem k 31.12. 2008

Příloha 7 – Seznam vybraných výrobců biopotravin

Příloha 8 - Seznam tabulek, grafů a obrázků

Příloha 1 - Počet podniků v ekologickém zemědělství

Podnikatelské subjekty podle předmětu činnosti	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ekologičtí zemědělci, žadatelé o registraci	654	717	810	836	829	963	1318	1964
Výrobci biopotravin (včetně vlastní distribuční činnosti)	75	92	96	116	125	152	253	422
Osoby uvádějící bioprodukty a biopotraviny na trh	49	164	189	193	295	57 ⁶⁾	91	151
Dovozci biopotravin ze třetích zemí	-	-	-	-	-	13	20	30
Smluvní zpracovatelé (subdodavatelé)	-	-	-	-	-	4	2	3
Výrobci krmiv a osiv	-	-	-	-	-	10	16	23
Výrobci vstupů do EZ	-	-	19	10	19	-	-	-

Zdroj: autorka, údaje získané z ročenek ekologického zemědělství v ČR

⁶⁾ V souladu se zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství nepodléhají od roku 2006 registraci maloobchodní prodejny, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. Z tohoto důvodu se tyto subjekty ve statistických přehledech již nevyskytují.

Příloha 2 - Dotace v ekologickém zemědělství

Vyplacené finanční prostředky v rámci agroenvironmentálního opatření „Ekologické zemědělství“. Jedná se o dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období v letech 1998 – 2008.

Rok	Vyplacené finanční prostředky
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	zažádáno o 617 940 312

Od roku 2007 je podpora ekologickým zemědělcům na plochu vyplácena v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013. Výše dotace byla pro rok 2008 následující:

- a) 155 EUR/ha při hospodaření na orné půdě, s výjimkou pěstování zeleniny nebo speciálních bylin,
- b) 89 EUR/ha při hospodaření na travních porostech pro 100% ekologického zemědělce (bez souběhu s konvenčním zemědělstvím), 71 EUR/ha pro zemědělce se souběhem
- c) 849 EUR/ha, při obhospodařování vinic, ovocných sadů nebo chmelnic
- d) 564 EUR/ha při pěstování zeleniny nebo speciálních bylin na orné půdě

Přepočítávací kurs na Kč pro rok 2008: 26,364

Od roku 2007 jsou ekologičtí zemědělci a výrobci biopotravin bodově zvýhodněni také v následujících pěti investičních opatření Programu rozvoje venkova:

- Modernizace zemědělských podniků
- Zahájení činnosti mladých zemědělců

- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- Podpora cestovního ruchu
- Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Zdroj: Základní statistické, 2008

**Příloha 3 - Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR v roce 2008
(v %)**

Zdroj: Darmovzalová, Koutná, 2009

Příloha 4 – Otázky k telefonickému dotazování

Chtěla bych Vás požádat o zodpovězení několika otázek týkající se výroby a distribuce vybraných biokomodit. Tyto otázky budou podkladem pro diplomovou práci na téma „Výrobní a distribuční potenciál vybraných biokomodit“. Výzkum je prováděn v rámci Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity a jejího výzkumného záměru na podporu rozvoje horských a podhorských oblastí (MSM 6007665806).

Otázky pro farmy

MASO

1) Máte tržní produkci v podobě masa nebo živých zvířat?

Při odpovědi živá zvířata se pokračuje otázkou 2, 3, poté 5.

2) Prodáváte svou produkci výhradně v biokvalitě?

Při záporné odpovědi se pokračuje otázkou:

- a) Kolik % masa prodáváte jako konvenční produkci?
- b) Co je příčinou konvenčního prodeje?

3) Jak zajišťujete porážku zvířat?

- a) na vlastních jatkách
- b) na certifikovaných jatkách
- c) na konvenčních jatkách

4) Kolik kilogramů biomasa přibližně ročně vyprodukujete?

5) Kolik kusů zvířat ročně prodáte?

6) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci masa (zvířat)? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?

- a) prodej přímo na farmě (nebo ve vlastním obchodě)
- b) zpracovatelské firmy (výrobcům)
- c) obchodní subjekt
 - VO
 - MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
 - Jiný, uveďte prosím jaký:.....

7) Jedná se o stálé odběratele?

- 8) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5? (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující)
- 9) Je (jsou) biomaso (živá zvířata) určeno(a) pouze pro český trh?

Následující otázky se lišily pouze ve vybrané biokomoditě. Jako příklad je uváděno mléko.

MLÉKO (l), MLÉČNÉ VÝROBKY (t), OVOCE (t), BRAMBORY (t)

- 1) Máte tržní produkci mléka (mléčných výrobků, ovoce, brambor)?
- 2) Prodáváte mléko výhradně v biokvalitě?

Při záporné odpovědi se pokračuje otázkou:

- a) Kolik % mléka prodáváte jako konvenční produkci?
- b) Co je příčinou konvenčního prodeje?
- 3) Kolik litrů biomléka ročně vyprodukujete?
- 4) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci mléka? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?
- a) prodej přímo na farmě (nebo ve vlastním obchodě)
- b) zpracovatelské firmy (výrobcům)
- c) obchodní subjekt
- VO
- MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
- Jiný, uveďte prosím jaký:.....
- 5) Jedná se o stálé odběratele?
- 6) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5? (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující)
- 7) Je biomléko určeno pouze pro český trh?

OBILOVINY (t)

- 1) Máte tržní produkci obilovin?
- 2) Prodáváte obiloviny výhradně v biokvalitě?

Při záporné odpovědi se pokračuje otázkou:

- a) Kolik % obilovin prodáváte jako konvenční produkci?
- b) Co je příčinou konvenčního prodeje?

- 3) Produkuje krmné nebo potravinářské bioobilí?
- 4) Kolik tun bioobilí ročně vyprodukuje?
- 5) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci obilí? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?
 - a) prodej přímo na farmě (nebo ve vlastním obchodě)
 - b) zpracovatelské firmy (výrobci)
 - c) obchodní subjekt
 - VO
 - MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
 - Jiný, uveďte prosím jaký:.....

Jedná se o stálé odběratele?

Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5? (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující)

Je bioobilí určeno pouze pro český trh?

OSTATNÍ LUSKOVINY (t)

- 1) Máte tržní produkci luskovin?
- 2) Prodáváte luskoviny výhradně v biokvalitě?

Při záporné odpovědi se pokračuje otázkou:

 - a) Kolik % luskovin prodáváte jako konvenční produkci?
 - b) Co je příčinou konvenčního prodeje?
- 3) O jaké konkrétní luskoviny se jedná? Jaké produkty z nich produkuje?
- 4) Kolik tun luskovin ročně vyprodukuje?
- 5) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci obilí? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?
 - a) prodej přímo na farmě (nebo ve vlastním obchodě)
 - b) zpracovatelské firmy (výrobci)
 - c) obchodní subjekt
 - VO
 - MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
 - Jiný, uveďte prosím jaký:.....
- 6) Jedná se o stálé odběratele?

- 7) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce na stupnici od 1 do 5? (1 – výborné, 2 – chvalitebné, 3 – dobré, 4 – dostačující, 5 – nedostačující)
- 8) Jsou bioluskoviny určeny pouze pro český trh?

Otázky pro zpracovatele (MASO)

- 1) Jaké bioprodukty a biopotraviny konkrétně produkuje?
- 2) Odkud získáváte základní vstupy?
Zabývá se porážkou:
- 3) Jak zajišťujete porážku zvířat?
- a) na vlastních jatkách
 - b) na certifikovaných jatkách
 - c) na konvenčních jatkách
- 4) Jaká zvířata porážíte?
- a) vlastní zvířata
 - b) nákup cizích zvířat a následně jejich porážka
 - c) porážka zvířat pro jiné subjekty
- 5) Nezabývá se porážkou:
- 6) Odkud nakupujete základní vstupy v podobě masa?
- 7) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?
- a) prodej na farmě (prostřednictvím vlastního obchodu)
 - b) obchodní subjekt
 - VO
 - MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
 - Jiný, uveďte prosím jaký:.....
- 8) Jedná se o stálé odběratele?
- 9) Zpracováváte výhradně vstupy z jižních Čech?
- 10) Preferujete odběr regionální produkce?

Následující otázky se lišily pouze ve vybrané biokomoditě.

Otázky pro zpracovatele (MLÉKO, OVOCE, PEČIVO)

- 1) Jaké bioprodukty a biopotraviny konkrétně produkuje?
- 2) Odkud získáváte základní vstupy?
- 3) Kdo odebírá Vaši ekologickou produkci? Kolik % tvoří jednotliví odběratelé?
 - a) prodej na farmě (prostřednictvím vlastního obchodu)
 - b) obchodní subjekt
 - VO
 - MO (specializované prodejny zdravé výživy, obchodní řetězce)
 - Jiný, uveďte prosím jaký:.....
- 4) Jedná se o stálé odběratele?
- 5) Zpracováváte výhradně vstupy z jižních Čech?
- 6) Preferujete odběr regionální produkce?

Příloha 5: Jihočeské ekologické farmy – zvířata na porážku

Skot na porážku a KBTPM (ks)

Název farmy	Sídlo farmy	Okres	Skot na porážku (ks)	KBTPM (ks)	Biomaso	
					ano	ne
GW FARMA, s.r.o.*	Křišťanov	Prachatice	60	–		ne
Šumava, a.s.	Volyně	Strakonice	–	218		ne
AGRO MAMBAK, s.r.o.	Horní Dvořiště	Český Krumlov	164	236		ne
AGRO Šumava, s.r.o.	Horní Planá	Český Krumlov	75	650		ne
Karas Aleš Ing.	Horní Vltavice	Prachatice	20	153		ne
KERIM, spol. s.r.o.	Vyšší Brod	Český Krumlov	30	30		ne
Pavelec Stanislav	Vyšší Brod	Český Krumlov	210	236		ne
Farma Přídolí, spol. s.r.o.*	Přídolí	Český Krumlov	50	99		ne
Šedivý Josef	Kaplice	Český Krumlov	20	320		ne
Václavík Jiří	Skláře	Český Krumlov	50	50		ne
Vojenské lesy a statky ČR	Horní Planá	Český Krumlov	50	200		ne
Vokál Pavel	Strážný	Prachatice	30	30		ne
Zámečník Jaroslav *	Větrní	Český Krumlov	25	140		ne
ZVO, s.r.o.	Čestice	Strakonice	5	575		ne
SITTER, s.r.o.	Volary	Český Krumlov	200	20	ano	
Štěpánek Pavel, Ing.	Volary	Český Krumlov	26	-	ano	
ZEFA Nová Pec, s.r.o.	Nová Pec	Prachatice	41	156	ano	
Zídek Stanislav	Vimperk	Prachatice	60	128	ano	

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Pozn. aut.: * Farmy, které se nezúčastnily průzkumu jsou také zahrnuty do tabulky 12.

Lze předpokládat, že tyto farmy mají stejné problémy (tzn. chybějící certifikovaná jatka) jako ostatní ekologické farmy.

Ekologické farmy Pavelec Stanislav (210), SITTER, s.r.o.(200 ks), AGRO MAMBAK (164), s.r.o. mají z dotazovaných ekofarem zastoupen nejvíce skot, který je určen k porážce. Veškerá biprodukce farmy SITTER, s.r.o. končí jako konvenční produkce z důvodu nemožnosti dodávat na certifikovaná jatka.

AGRO Šumava, s.r.o.(650 ks), ZVO, s.r.o. (575 ks), Šedivý Josef (320 ks) chovají nejvíce kusů krav bez tržní produkce mléka.

Kozy na porážku (ks)

Název farmy	Sídlo farmy	Okres	Kozy na porážku (ks)	Biomaso	
				ano	ne
Langová Hana	Peníkov	Jindřichův Hradec	21		ne
Špatný Jakub	Bavorov	Strakonice	26		ne
Citterbartová Emilie	Březí	Strakonice	46		ne
Štěpánek Pavel, Ing.	Volary	Český Krumlov	58	ano	

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Ovce na porážku (ks)

Název farmy	Sídlo farmy	Okres	Ovce na porážku (ks)	Biomaso	
				ano	ne
Ichová Kristýna	Horní Vltavice	Prachatice	130		ne
Novák Jan	Vimperk	Prachatice	111		ne
Jordánová Diana	Dolní Dvořiště	Český Krumlov	250	ano	
Štěpánek Pavel, Ing.	Volary	Český Krumlov	44	ano	

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Příloha 6 – Seznam ekologických jihočeských farem k 31.12. 2008

	Název farmy	Sídlo farmy	Okres
1.	1. Jihočeská zemědělská a.s.	Lomnice nad Lužnicí	Jindřichův Hradec
2.	AGRA Zvíkov, spol. s r.o.	Zvíkov-Ortvínovice	České Budějovice
3.	AGRO - MAMBAK, s.r.o.	Horní Dvořiště	Český Krumlov
4.	AGRO SF, s.r.o.	Suchdol nad Lužnicí	Jindřichův Hradec
5.	AGRO Šumava, s.r.o.	Horní Planá	Český Krumlov
6.	Agrobiologica, s.r.o	Nové Hrady	České Budějovice
7.	AGROSPOL DUBOVICE, s.r.o.	Nová Bystřice	Jindřichův Hradec
8.	AGROSPOL ROŽMITÁL NA ŠUMAVĚ, s.r.o.	Rožmitál na Šumavě	Český Krumlov
9.	AGROTRADE, spol. s r.o.	Kaplice	Český Krumlov
10.	AGROWALD, s.r.o.	Rožmberk nad Vltavou	Český Krumlov
11.	ANIBAS, s.r.o.	Dačice	Jindřichův Hradec
12.	BEMAGRO, s.r.o.	Malonty	Český Krumlov
13.	Benda (Benda Stanislav)	Nadějkov	Písek
14.	Benda Jiří	Milevsko	Prachatice
15.	Benda Jiří	Nadějkov	Písek
16.	Beran Jan	Vimperk	Prachatice
17.	Bergmüller, s.r.o.	Kaplice	Český Krumlov
18.	Berthold Leibetseder, spol. s r.o.	Vyšší Brod	Český Krumlov
19.	BIOAGRAR, s.r.o.	Dačice	Jindřichův Hradec
20.	Blažek Josef	Stříbřec	Jindřichův Hradec
21.	Bouška Pavel, Ing.	Zdítov	Prachatice
22.	Brautfeger Jiří	Vimperk	Prachatice
23.	Brůha Miroslav	Světlík	Český Krumlov
24.	Budínská Marcela	Vimperk	Prachatice
25.	Cais (Ing. Cais Antonín)	Stachy	Prachatice
26.	Cavalo Černá v Pošumaví s.r.o.	Černá v Pošumaví	Český Krumlov
27.	Cepák Miloš	Suchdol n. Lužnicí	Jindřichův Hradec
28.	Citterbartová Emilie	Rožmitál pod Třemšínem	Strakonice
29.	Čech Přemysl	Kardašova Řečice	Jindřichův Hradec
30.	Červenková Magdalena	Týn nad Vltavou	České Budějovice
31.	Dána Jaroslav - Zemědělská farma Jánské údolí	Chvalšiny	Český Krumlov
32.	Daněk Josef, MVDr - Ranč u Starýho kance	Čestice	Strakonice
33.	Daňková Marie	Koryto	Prachatice
34.	Drábek Václav	Kardašova Řečice	Jindřichův Hradec
35.	Drexlerová Martina	Hvozd'any	Tábor
36.	Dubový Radek, Ing.	Strmilov	Jindřichův Hradec

37.	Dudášová Jana	Protivín	Písek
38.	EKOFARM LIPNO s.r.o.	Frymburk	Český Krumlov
39.	EKOCHOV, s.r.o.	Volyně	Strakonice
40.	EWE CZ, s.r.o. - Farma Mlýnec	Jistebnice	Tábor
41.	Fajmon Vladimír	Dolní Dvořiště	Český Krumlov
42.	FARIM, s.r.o. (farma Tejmlov)	Stachy	Prachatice
43.	Farka Martin	Trhové Sviny	České Budějovice
44.	Farma Chvalšiny, s.r.o. - Ekofarma Tichá	Chvalšiny	Český Krumlov
45.	FARMA KRANZL, s.r.o.	Dačice	Jindřichův Hradec
46.	Farma KRANZL, s.r.o. (Farm and Forest, s.r.o)	Dačice	Jindřichův Hradec
47.	FARMA MILNÁ, s.r.o.	Frymburk	Český Krumlov
48.	Farma Písečné spol. s r.o. - farma Číměř	Číměř	Jindřichův Hradec
49.	Farma Přídolí, spol. s r.o.	Přídolí	Český Krumlov
50.	Farma Šumava, s.r.o.	Ktiš	Prachatice
51.	FAUN BK, s.r.o.	Zbytiny	Prachatice
52.	František Dobrota, s.r.o.	Suchdol nad Lužnicí	Jindřichův Hradec
53.	Frejlichová Jitka	Dynín	České Budějovice
54.	Graman Jaroslav	Stradov	České Budějovice
55.	GW FARMA, s.r.o.	Křišťanov	Prachatice
56.	Habersberger Petr, Ing.	Třeboň	České Budějovice
57.	Hájek Petr	Pohorská ves	Český Krumlov
58.	Helfert Andrej	Majdalena	Jindřichův Hradec
59.	Hofbauer Jan	Stříbřec	Jindřichův Hradec
60.	HOFSTÄTTER - EKO, s.r.o.	Slavonice	Jindřichův Hradec
61.	Hojek Adolf, Ing.	Vyšší Brod	Český Krumlov
62.	Holeček Radomil	Stachy	Prachatice
63.	Houda Pavel - Farma Chroboly	Chroboly	Prachatice
64.	Houška Jan (H - Farma)	Stráž nad Nežárkou	Jindřichův Hradec
65.	Hrbek Jaroslav	Novosedly nad Nežárkou	Jindřichův Hradec
66.	Hrňa Aleš	Volary	Český Krumlov
67.	Hřebíková Renáta	Vlachovo Březí	Prachatice
68.	Hudcová Alena	Netolice	Prachatice
69.	Chmelař Pavel	Kaplářova	České Budějovice
70.	Ichová Kristina - zemědělská farma Horní Vltavice	Horní Vltavice	Prachatice
71.	IKL FARMING, s.r.o.	Nadějkov	Písek
72.	Janošák Adam	Malonty	Český Krumlov
73.	Janoušek Jan	Volyně	Strakonice
74.	Javůrek Pavel	Dačice	Jindřichův Hradec
75.	Jemelka Jan, Ing.	Ktiš	Prachatice

76.	Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích	Na zlaté stoce	České Budějovice
77.	Jiřík Miroslav	Stachy	Prachatice
78.	JO farma Jemčina	Hatín	Jindřichův Hradec
79.	Jordánová Diana	Dolní Dvořiště	Český Krumlov
80.	Jungvirt František	Horní Planá	Český Krumlov
81.	Jungwirth Milan	Dubné	České Budějovice
82.	Just Michal	Mičovice	Prachatice
83.	Kamír Vlastimil - Farma Borová	Borová	Český Krumlov
84.	Karas (Ing. Aleš Karas)	Horní Vltavice	Prachatice
85.	KERIM, spol. s r.o.	Vyšší Brod	Český Krumlov
86.	Kittlová Veronika, Ing.	Horní Planá	Český Krumlov
87.	Kocourek KG, organizační složka	Dešná	Jindřichův Hradec
88.	Kojan Jan	Borovany	České Budějovice
89.	Kolářová Martina - MK ranč	Velešín	Český Krumlov
90.	Konzal Jan	Křemže	Český Krumlov
91.	Korunka Ferdinand	Suchdol nad Lužnicí	Jindřichův Hradec
92.	Kosík Antonín - farma Těchoráz	Vyšší Brod	Český Krumlov
93.	Kouba (Kouba Jiří)	Vodňany	Strakonice
94.	Kouba Bohuslav	Jamné	České Budějovice
95.	Kouba Vlastimil	Tříslov	Český Krumlov
96.	Kubová Jana	Borovany	České Budějovice
97.	Kovář Václav, JUDr.	Záblatí	Prachatice
98.	Kovařík Jaroslav - ekologické zemědělství	Stachy	Prachatice
99.	Král Martin	Čimelice	Písek
100.	Kraml Eduard	Stachy	Prachatice
101.	Krejcar David - K. Ú. Těšínov	Protivín	Písek
102.	Krejcar Michal	Protivín	Písek
103.	Krejsa František	Čkyně	Prachatice
104.	Krejsa Zdeněk	Vimperk	Prachatice
105.	Krokovice, spol. s r.o.	Písečná nad Dyjí	Jindřichův Hradec
106.	Krtouš Vladimír, Ing.	Stachy	Prachatice
107.	Kubeček Luboš	Loučovice	Český Krumlov
108.	Květoňová Emilie	Jílovice	České Budějovice
109.	Langová (Langová Hana)	Slavonice	Jindřichův Hradec
110.	Lazna Jiří - zemědělská farma	Stachy	Prachatice
111.	Lazna Jiří, ml. - Farma Bláhov	Benešova Hora	Prachatice
112.	Lepša Vladimír	Trhové Sviny	České Budějovice
113.	Lev Libor	Křemže	Český Krumlov
114.	Likler Jan - Dvůr Metlice	Rožmberk n.Vl.	Český Krumlov

115.	Lojka Jiří	Horní Němčice	Jindřichův Hradec
116.	Lojka Kamil, Ing.	Horní Němčice	Jindřichův Hradec
117.	Mačlová Zdeňka - Farma Víška	Čestice	Strakonice
118.	Mačlová Zdeňka - Farma Víška II	Čestice	Strakonice
119.	Madleitner Burkhart, s.r.o.	Dolní Dvořiště	Český Krumlov
120.	Macháček Petr	Týn nad Vltavou	České Budějovice
121.	Macháček Petr	Týn nad Vltavou	České Budějovice
122.	MANI, spol. s r.o. - farma Dochov	Kaplice	Český Krumlov
123.	Marek Jiří, Ing.	Čížkrajice	Strakonice
124.	Marešová Romana, Ing.	Soběslav	Tábor
125.	Martínek Roman	Čkyně	Prachatice
126.	Martinka Luděk	Rožmitál na Šumavě	Český Krumlov
127.	Maurer František	Vyšší Brod	Český Krumlov
128.	MEDIAN, s.r.o.	Kardašova Řečice	Jindřichův Hradec
129.	Meduna Jan	Stráž nad Nežárkou	Jindřichův Hradec
130.	MIDVO, spol. s r.o - Farma Čertyně	Římov	České Budějovice
131.	Mihalič Milan	Volary	Český Krumlov
132.	Michálek Vladimír	Volenice	Strakonice
133.	Moravec Stanislav	Vacov	Prachatice
134.	Mráz Jaroslav	Malenice	Strakonice
135.	Muška Václav	Netolice	Prachatice
136.	název farmy nenalezen	Olešnice	České Budějovice
137.	Nedorost Vladimír	Benešov nad Černou	Český Krumlov
138.	Nekola Bohumír	Hluboká nad Vltavou	České Budějovice
139.	Něnička Jaroslav - Rodinná farma Janova Ves	Kaplice	Český Krumlov
140.	Netík Jiří	Týn nad Vltavou	České Budějovice
141.	Novák Jan	Vimperk	Prachatice
142.	Nováková Barbora	Protivín	Písek
143.	Ottenschläger Bernard	Benešov nad Černou	Český Krumlov
144.	Oulický Jiří	Husinec	Prachatice
145.	Oulický Jiří, MVDr.	Husinec	Prachatice
146.	Pavelec Stanislav	Vyšší Brod	Český Krumlov
147.	Pech Michal	Strunkovice nad Blanicí	Prachatice
148.	Pejcha Pavel, Mgr.	Kaplice	Český Krumlov
149.	Pejša Jiří	Borotín	Tábor
150.	Pejša Jiří	Borotín	Tábor
151.	Pekárek Vlastimil	Dačice	Jindřichův Hradec
152.	Pelešková Šárka, Mgr.	Slaník	Strakonice

153.	Pešta Ladislav (včelař)	Borová	Prachatice
154.	Petržílek Milan	Strmilov	Jindřichův Hradec
155.	Petržílek Václav	Strmilov	Jindřichův Hradec
156.	Petřík Karel	Soběšice	Strakonice
157.	Pihera (Pihera Petr)	Volyně	Strakonice
158.	Pichl Antonín	Borová Lada	Prachatice
159.	Pichler Lubomír, Ing.	Zadov	Prachatice
160.	Pínová Naděje	Kaplice	Český Krumlov
161.	Plojhar Martin	Týn nad Vltavou	České Budějovice
162.	Podolák Jiří, Ing.	Třeboň	České Budějovice
163.	Pohoří, s.r.o.	Linecká	Český Krumlov
164.	Pojsl Jaroslav - Ekofarma Kuří	Rožmitál na Šumavě	Český Krumlov
165.	Prchlík František	Nová Ves u Mladé Vožice	Tábor
166.	Průka Václav	Trhové Sviny	České Budějovice
167.	PŘIBRÁNÍ, s.r.o.	Pohorská Ves	Český Krumlov
168.	Pubal Vlastimil	Vimperk	Prachatice
169.	PVDP Invest, s.r.o.	Hluboká nad Vltavou	České Budějovice
170.	Randák Jaromír, Ing.	Jirkalov	Prachatice
171.	Ranch28, s.r.o.	Oldřiš	Jindřichův Hradec
172.	Rašelina, a.s.	Soběslav	Tábor
173.	Rožďálová Jiřina	Moraveč	Tábor
174.	Rožďálová Martina	Moraveč	Tábor
175.	R-YARD, spol. s r.o. - Farma Čeřín	Rožmitál na Šumavě	Český Krumlov
176.	Rýdl Zdeněk, Ing. - RANČ HANIČKA	Přídolí	Český Krumlov
177.	Samohejlová Andrea	Dříteň	České Budějovice
178.	Sassmanová Božena	Nové Hrady	České Budějovice
179.	Seberová Marie, Ing.	Volyně	Strakonice
180.	Sedláček Ondřej	Arnoštov	Prachatice
181.	Schandl Václav, MVDr.	Suchdol nad Lužnicí	České Budějovice
182.	Schónbauer David	Nová Pec	Prachatice
183.	Schubert Anna - Farma Highland	Vimperk	Prachatice
184.	Sitter Václav, Ing.	Volovice	Prachatice
185.	SITTER, s.r.o.	Volary	Český Krumlov
186.	Smolík Václav	Třeboň	České Budějovice
187.	Sova Jaroslav	Čkyně	Prachatice
188.	Staněk (Ing. Staněk Jiří)	Čkyně	Prachatice
189.	Staněk Jiří	Čkyně	Prachatice
190.	Starý Vlastimil	Malonty	Český Krumlov
191.	Steinbrenner František	Vimperk	Prachatice

192.	Steinbrenner Jan	Vimperk	Prachatice
193.	Stráská Lucie	Husinec	Prachatice
194.	Sušilová Šárka	Vimperk	Prachatice
195.	Šebelka Milan - ANGUS FARMA	Rančice	České Budějovice
196.	Šedivý (Šedivý Josef)	Kaplice	Český Krumlov
197.	Šimák Vlastimil	Jistebnice	Tábor
198.	Šindelka Martin, Ing.	Choustník	Tábor
199.	Škopek Zdeněk	Čkyně	Prachatice
200.	Šnajdrová Pavlína	Stráž nad Nežárkou	Jindřichův Hradec
201.	Šnelcer Josef	Oseky	Prachatice
202.	Šnobová Ivana	Jenín	Český Krumlov
203.	Špatný Jakub	Bavorov	Strakonice
204.	Štěpánek Pavel, Ing.	Volary	Český Krumlov
205.	Šťovíček Jan	Hluboká nad Vltavou	České Budějovice
206.	Šumava, a.s.	Volyně	Strakonice
207.	Šumavská zemědělská společnost, s.r.o.	Rožmitál na Šumavě	Český Krumlov
208.	Šusta Milan - ANGUS FARMA MÝTO	Křemže	Český Krumlov
209.	Švarc Jiří	Stachy	Prachatice
210.	Švejda Pavel	Klečaty	Tábor
211.	Tancer Jiří - Farma Rohy	Křemže	Český Krumlov
212.	Tripes (Tripes Antonín)	Trhové Sviny	České Budějovice
213.	Václavík Jiří	Skláře	Český Krumlov
214.	Valčuha Lubomír, Ing.	Světlík	Český Krumlov
215.	Valter Jiří, Ing.	Třída Míru	Český Krumlov
216.	Veis Miroslav, Mgr.	Újezdec	Prachatice
217.	Vítek Václav - Farma ViVa	Křemže	Český Krumlov
218.	Vítů Jaroslav	Srubec	České Budějovice
219.	Vlnieška Jan	Horní Planá	Český Krumlov
220.	Vojenské lesy a statky ČR, sp. Zemědělská správa Květušín	Horní Planá	Český Krumlov
221.	Vokál Pavel, Ing. - farma Strážný	Strážný	Prachatice
222.	Vokatý Libor	Lučkovice	Písek
223.	Volfřív, a.s. (zemědělský podnik)	Volfřív	Jindřichův Hradec
224.	Vondrušková Věra	Protivec	Prachatice
225.	Vostroviský David	Milešice	Prachatice
226.	Winkler David	Suchdol nad Lužnicí	Jindřichův Hradec
227.	Zámečník Jaroslav - Ekofarma Světlík	Větřní	Český Krumlov
228.	ZEFA Nová Pec, s.r.o.	Nová Pec	Prachatice
229.	Zeman (Zeman Tomáš)	Jistebnice	Tábor
230.	ZICOTTON Český Krumlov, v.o.s.	Kájov	Český Krumlov

231.	Zídek Stanislav	Vimperk	Prachatice
232.	ZITA Kyjov, s.r.o.	Hořice na Šumavě	Český Krumlov
233.	ZVO, s.r.o. (Zemědělství-výroba a obchod, s.r.o.)	Čestice	Strakonice
234.	Žíla Ladislav, Bc.	Kájov	Český Krumlov
235.	Žíla Zdeněk	Kájov	Český Krumlov
236.	Žlábek Ivan, Ing.	Cejsice	Prachatice

Zdroj: autorka, data získaná z MZe a ÚZEI

Příloha 7 –Seznam vybraných výrobců biopotravin

	Název provozovny	Adresa provozovny	Okres
1.	BIONATURA, s.r.o.	Bečice 7, 375 01, Týn nad Vltavou	České Budějovice
2.	EXTRUDO Bečice, s.r.o.	Žimutice, Bečice 7, 375 01 Týn nad Vltavou	České Budějovice
3.	Interspar Tábor	Chýnovská 3049, 390 02 Tábor	Tábor
4.	Interspar České Budějovice	Strakonická 1272, 370 04 České Budějovice	České Budějovice
5.	Pelešková Šárka, Mgr.	Svaté Pole 8, 341 01 Horažďovice	Klatovy
6.	Bajer Petr – Jatka	Staré Vráto 21, 370 01 České Budějovice	České Budějovice
7.	Foitol řeznictví a uzenářství, v.o.s.	náměstí J.V. Kamarýta 70, 382 32 Velešín	Český Krumlov
8.	Harvalík Radek - Jatky Hradčany	Hradčany 11, 384 81 Čkyně	Prachatice
9.	Krtouš Vladimír Ing. – porážkové místo Branišov	Branišov 9, 384 73 Zdíkov	Prachatice
10.	M.I.L.O.S. Inc. Česká republika - Jatka Mostky	Mostky, 382 41 Kaplice	Český Krumlov
11.	Štěpánek Pavel, Ing.	Slunečná 3, Želnavá, 384 51 Volary	Prachatice
12.	ZEFA Volary, s.r.o. – Jatka	Stögrova huť, 385 01 Volary	Prachatice
13.	Kozí farma Břeží	Břeží 27, 262 42 Rožmitál pod Třemštinem	Strakonice
14.	Kozí farma Bílsko – KOFA	Bílsko 25, 387 73 Bavorov	Strakonice

	OKEČ	Kontrolní organizace
1.	Trvanlivé potraviny	Abcert
2.	15.82 Výroba trvanlivých pekárenských výrobků	KEZ
3.	15.81 Výroba pekárenských a cukrářských výrobků kromě trvanlivých	KEZ
4.	15.81 Výroba pekárenských a cukrářských výrobků kromě trvanlivých	KEZ
5.	Sušení ovoce	Biokont
6.	15.11 Výroba/zpracování a konzervování masa z velkých hospodářských zvířat	KEZ
7.	15.11 Výroba/zpracování a konzervování masa z velkých hospodářských zvířat	KEZ
8.	15.11 Výroba/zpracování a konzervování masa z velkých hospodářských zvířat	KEZ
9.	15.11 Výroba/zpracování a konzervování masa z velkých hospodářských zvířat	KEZ
10.	15.11 Výroba/zpracování a konzervování masa z velkých hospodářských zvířat	KEZ
11.	Mlékárenské výrobky a sýry, maso a masné výrobky	Biokont
12.	Maso a masné výrobky	Biokont
13.	Výroba mlékárenských výrobků a sýrů	KEZ
14.	Výroba mlékárenských výrobků a sýrů	Biokont

Zdroj: autor, data získaná ze Seznamy EZ za rok 2008

Příloha 8 - Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka 1: Místa prodeje biopotravin v roce 2008.....	48
Tabulka 2: Certifikovaná hospodářská zvířata chovaná na Jihočeských ekofarmách....	57
Tabulka 3: Ekologicky pěstované rostliny v Jihočeském kraji v roce 2008.....	59
Tabulka 4: Ekologicky pěstovaná zelenina v Jihočeském kraji v roce 2008.....	61
Tabulka 5: Ekologicky pěstované ovoce v Jihočeském kraji v roce 2008.....	63
Tabulka 6: Celkový podíl ekologického a konvenčního prodeje živých zvířat a masa..	79
Tabulka 7: Celkový podíl ekologického a konvenčního prodeje živých zvířat.....	79
Tabulka 8: Odhadovaná produkce biomasa v Jihočeském kraji v roce 2008.....	80
Tabulka 9: Odhadovaný počet prodaných zvířat v Jihočeském kraji v roce 2008.....	81
Tabulka 10: Odběratelé.....	82
Tabulka 11: Hodnocení odbytu ekologické produkce v roce 2008.....	83
Graf 1: Zastoupení ekologických zemědělců podle okresů (%).....	53
Graf 2: Zemědělská půda – ekologické zemědělství v Jihočeském kraji (ha, %).....	54
Graf 3: Výměra ploch v ekologickém zemědělství a přechodném období (ha).....	55
Graf 4: Orná půda v EZ a PO (%).....	56
Graf 5: Trvalé kultury v EZ a PO (%).....	56
Graf 6: Trvalé travní porosty v EZ a PO (%).....	56
Graf 7: Struktura chovaných zvířat v Jihočeském kraji (ks).....	57
Graf 8: Celkový podíl plodin na orné půdě (%).....	64
Graf 9: Celkový podíl obilovin v EZ a v PO (%).....	64
Graf 10: Struktura obilovin v ekologickém zemědělství (%).....	65
Graf 11: Struktura obilovin v přechodném období (%).....	65
Graf 12: Podíl brambor v EZ a PO (%).....	66
Graf 13: Celkový podíl luskovin na zrno v EZ a PO (%).....	67
Graf 14: Struktura luskovin na zrno v ekologickém zemědělství (%).....	67
Graf 15: Struktura luskovin na zrno v přechodném období (%).....	68
Graf 16: Celkový podíl trvalých kultur v EZ a PO (%).....	69
Graf 17: Struktura trvalých kultur v ekologickém zemědělství (%).....	69

Graf 18: Struktura trvalých kultur v přechodném období (%).....	70
Graf 19: Celkový podíl zeleniny v EZ a PO (%).....	71
Graf 20: Podíl farem na tržní produkci (%).....	78
Obrázek 1: Logo společnosti Country Life, s.r.o.....	25
Obrázek 2: Značka Ecover.....	26
Obrázek 3: Značka Provamel.....	26
Obrázek 4: Logo společnosti PRO-BIO, s.r.o.....	26
Obrázek 5: Značka Biolinie.....	27
Obrázek 6: Značka Bioharmonie.....	27
Obrázek 7: Logo společnosti Natural, s.r.o.....	28
Obrázek 8: Logo společnosti Sonnentor, s.r.o.....	29
Obrázek 9: Logo společnosti Vitek Trade, s.r.o.....	29
Obrázek 10: Grafický znak, kterým se označují bioprodukty a biopotraviny v ČR.....	36
Obrázek 11: Grafický znak, kterým se označují biopotraviny v EU.....	36